

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Simenon_Georges-Maigret_a_starici.pdb

PDB Name: Maigret a stařici
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 12.6.2007
Modification Date: 12.6.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Georges SIMENON
Maigret a stařici

1/ KAPITOLA

Byl to jeden z těch výjimečných májů, jaké člověk zažije jen dvakrát nebo třikrát za život, májů, které mají jas, chuť a vůni vzpomínek z mládí. Maigret říkal, že je to měsíc májových chvalozpěvů, protože mu to připomínalo první přijímání a zároveň i jeho první jaro v Paříži, kdy pro něho bylo všechno nové a nádherné.

Stávalo se mu na ulici, v autobuse, v kanceláři, že se zarazil, zaskočený vzdáleným zvukem, závanem vlhkého vánku, jasnou skvrnou halenky, která ho přenesla o dvacet či třicet let nazpátek.

Když se předchozího večera chystali na večeri k Pardonovým, zeptala se ho jeho žena a téměř se při tom zarděla:

„Nebudu směšná, když si ve svých letech vezmu květované šaty?“

Jejich přátelé Pardonovi toho večera přišli s něčím novým. Místo aby je pozvali k sobě domů, zavedli Maigretovy do malé restaurace na bulváru Montparnasse, kde všichni čtyři povečeřeli na terase.

Maigret a jeho žena si beze slova vyměnili spiklenecké pohledy-, protože právě na této terase téměř před třiceti lety spolu poprvé večeřeli ve dvou.

„Máte skopové ragú?“

Majitelé se střídali, ale skopové ragú bylo na jídelním lístku pořád, stejně jako byly na stole vratké lampy, ve škopcích ozdobná zeleň a chavignolské víno v karafách.

Všichni čtyři byli velice rozjařeni. Při kávě vytáhl Pardon z kapsy časopis s bílou obálkou.

„Mimochodem, Maigrete, v Lancetu se píše o vás.“

Komisař, který znal jméno slavného a velice střizlivého anglického lékařského časopisu, sraštil obočí.

„Chci říct, že se tam píše o vašem povolání všeobecně. Článek napsal jistý doktor Richard Fox a já vám přeložím více méně doslova odstavec, který se vás týká.“

Chytrý psychiatr, opírající se o své vědecké poznatky a o zkušenosti ze své ordinace, má celkem dobré předpoklady k tomu, aby rozuměl lidem. Přesto však je možné, zejména nechá-li se ovlivnit teorií, že jim bude rozumět méně než výjimečný učitel, než spisovatel nebo dokonce policista.“

Chvilí se tím bavili, dílem žertem, dílem vážněji. Maigretovi šli potom ztichlými ulicemi kus cesty pěšky. Komisař ještě nevěděl, že tato věta londýnského lékaře mu v příštích dnech několikrát vytane na mysli, ani že vzpomínky, které v něm vzkřísil tento znamenitý měsíc, se mu budou jevit téměř jako předtucha.

A ještě následujícího dne si v autobuse, který ho vezl směrem na Châtelet, prohlížel tváře kolem se stejnou zvědavostí, jako když byl v hlavním městě naprostým nováčkem.

A připadalo mu zvláštní, že jde v budově kriminální policie po schodech nahoru jako divizní komisař, a že ho cestou všichni uctivě zdraví. Je to opravdu už tak dávno, co velice dojat vstoupil do tohoto domu, jehož šéfové mu tehdy připadali jako legendární bytosti?

Měl pocit lehkosti a zároveň melancholie. U otevřeného okna prohlížel došlou poštu a pak zavolal mladého Lapointa, aby mu dal pokyny.

Za pětadvacet let se nezměnila Seine ani lodi, které po ní plují, ani rybáři s udicemi, kteří jsou pořád na stejných místech, jako by se tamodtud nikdy nehnuli.

Krátce pobabával ze své dýmky a věnoval se úklidu, jak tomu říkal, když vyklízel spisy, které se mu v kanceláři nahromadily, a likvidoval bezvýznamné záležitosti. Vtom zazvonil telefon. „Můžete ke mně na okamžik zaskočit, Maigrete?“ zeptal se ředitel.

Komisař beze spěchu zamířil do kanceláře velkého šéfa a zůstal stát u okna.

„Právě jsem měl rozhovor s ná březím d'Orsay. Nevola! ministr zahraničních věcí osobně, ale šéf jeho kabinetu. Žádá mě, abych mu tam okamžitě poslal člověka, schopného převzít zodpovědnost. To jsou jeho vlastní slova.“

„Inspektora?“ zeptal jsem se.

„Raději někoho významnějšího. Patrně jde o zločin.“

Oba muži na sebe hleděli se špetkou škodolibosti v očích, protože jeden ani druhý na ministerstva moc nedali, tím méně na úřad tak afektovaný, jako je ministerstvo zahraničních věcí.

„Řekl jsem si, že byste tam třeba chtěl zajít osobně...“

„Možná že to bude vhodnější...“

Ředitel vzal ze stolu papír a podal jej Maigretovi.

„Ptejte se po jistém panu Cromieresovi. Očekává vás.“

„To je šéf kabinetu?“

„Ne, to je člověk, který má tu věc na starosti.“

„Mám s sebou vzít nějakého inspektora?“

„Nevím nic víc, než to, co jsem vám právě řekl. Ti lidé si libují v tajnosnubnosti.“

Nakonec vzal Maigret s sebou Janviera a oba nasedli do taxíku. Na nábřeží d'Orsay jim neukázali cestu k hlavnímu schodišti, ale k úzkým a nevábným schodům vzhůru na nádvoří, jako by je posílali do zákulisí nebo na schody pro služebnictvo. Hodnou chvíli bloudili po chodbách, než objevili čekárnu a dveřníka s řetězem, kterému jméno Maigret nic neříkalo, a který jim dal vyplnit návštěvní lístek.

Konečně je zavedli do kanceláře, kde velice mladý úředník jako ze škatulky seděl bez pohnutí mlčky proti staré ženě, stejně nehybné jako on sám. Budili dojem, že takto čekají už dlouho, možná od chvíle, kdy nábřeží d'Orsay telefonovalo na kriminální policii.

„Komisař Maigret?“

Ten představil Janviera, jemuž mladý muž věnoval jen nepřítomný pohled.

„Nevěděl jsem, o co se jedná, a tak jsem s sebou vzal pro každý případ jednoho z mých inspektorů...“

„Posaďte se.“

Cromieres chtěl především vypadat důležitě a v jeho způsobu mluvy byla jistá blahosklonnost, jež byla tomuto ministerstvu vlastní.

„Když se Nábřeží obrátilo přímo na kriminálku...“

Slovo Nábřeží pronesl jako by se jednalo o instituci přímo posvátnou.

„...znamená to, pane komisaři, že mám před sebou případ dosti neobyčejný...“

Maigret ho pozoroval a zároveň pozoroval i starou ženu, která byla nejspíš na jedno ucho hluchá, protože natahovala krk, aby lépe rozuměla, a s hlavou nakloněnou sledovala pohyby rtů.

„Slečna...“

Cromieres nahlédl do návštěvního lístku, ležícího na psacím stole.

„Slečna Larrieuová je služebná či hospodyně jednoho z našich nejvýznačnějších bývalých velvyslanců, hraběte de Saint-Hilaire, o němž jste jistě slyšel...“

Maigret si vzpomněl, že toto jméno četl v novinách, ale zdálo se mu, že to bylo v době velice dávné.

„Od té doby, co hrabě de Saint-Hilaire asi před dvanácti lety odešel na odpočinek, bydlel v Paříži, ve svém bytě v ulici Saint-Dominique. Dnes ráno se sem slečna Larrieuová dostavila o půl deváté a nějakou dobu musela čekat, než byla uvedena k odpovědnému činiteli.“

Maigret si představil kanceláře o půl deváté ráno, zející prázdnou, a nehybnou starou ženu v předpokojí, s pohledem upřeným na dveře.

„Slečna Larrieuová je ve službách hraběte de Saint-Hilaire přes čtyřicet let.“

„Čtyřicet šest,“ opravila ho.

„Čtyřicet šest, budiž. Provázela ho do všech zemí, kde působil, a vedla mu domácnost. V posledních dvanácti letech ona jediná bydlela s velvyslancem v jeho bytě v ulici Saint-Dominique. A tam ho také dnes ráno, když nikoho nezastihla v ložnici, kam nesla svému pánovi snídani, našla v jeho pracovně mrtvého.“

Stařena hleděla střídavě na jednoho a na druhého okem živým, pátravým a nedůvěřivým.

„Podle ní byl Saint-Hilaire zasažen jednou nebo více kulkami.“

„Neobrátila se na policii?“

Světlovlasý mladík nasadil samolibý výraz.

„Chápu váš údiv. Nezapomínejte, že slečna Larrieuová prožila velkou část svého života v diplomatickém světě. Hrabě sice už nebyl v činné službě, ale přesto usoudila, že jde-li o diplomata, je třeba respektovat určitá pravidla diskrétnosti...“

Maigret mrkl na Janviera.

„Zavolat lékaře ji rovněž nenapadlo?“

„Prý nebylo nejmenších pochybností, že je mrtev.“

„Kdo je v této chvíli v ulici Saint-Dominique?“

„Nikdo. Slečna Larrieuová šla rovnou sem. Abychom se vyvarovali jakéhokoli podezření a neztráceli čas, jsem oprávněn ujistit vás, že hrabě de Saint-Hilaire nebyl nositelem žádného státního tajemství a že není třeba hledat příčinu jeho smrti v politice. To ovšem neznamená, že by nebyla nutná krajní opatrnost. Jedná-li se o známou osobnost, a zejména patřil-li k diplomatickému sboru, novináři jsou vždy ochotni záležitost nafouknout a dát do oběhu ty nejnepravděpodobnější dohady...“

Mladík se zvedl.

„A teď, jestli dovolíte, zajdeme do bytu.“

„Vy také?“ zeptal se Maigret nevinně.

„Nemějte obavy. Nemám v úmyslu zasahovat do vašeho vyšetřování. Doprovodím vás pouze proto, abych se ujistil, že na místě nezůstalo nic, co by nás mohlo uvést do nesnází.“

Stařena rovněž vstala. Všichni čtyři sešli dolů.

„Raději si vezmeme taxík, je to diskrétnější než limuzína z Nábřeží...“

Cesta byla směřně krátká. Auto zastavilo před impozantním domem z konce osmnáctého století, před nímž nebyl žádný shluk, žádný zvědavec. Hned za vraty bylo pod klenbou chladno a v lóži, která se podobala spíše salónu, spatřili

domovníka v uniformě stejně velkolepé, jako uniforma dveřníka na ministerstvu.

Vyšlápli čtyři schody vlevo. Výtah stál dole, v mramorové hale bylo šero. Stařena vytáhla z kabelky klíč a otevřela ořechové dveře.

„Tudy...“

Vedla je chodbou až do místnosti, odkud byl zřejmě výhled do dvora, ale rolety i záclony tam byly spuštěné. Slečna Larrieuová sama otočila vypínačem a na červeném koberci u nohou mahagonového psacího stolu spatřili ležící tělo. Všichni tři muži stejným pohybem smekli klobouky, zatímco stará služebná na ně hleděla s jistou vyzývavostí, jako by mumlala:

„Tak co jsem vám říkala?“

Opravdu nebylo třeba sklonit se až k tělu, aby se zjistilo, že hrabě de Saint-Hilaire je skutečně mrtvý. Jedna kulka proletěla pravým okem a roztržila lebku, zatímco další kulky, soudě podle proděravěného županu z černého sametu a podle krvavých skvrn, na několika místech zasáhly tělo.

První přistoupil k psacímu stolu pan Cromieres.

„Vidíte sami. Zdá se, že se zabýval korekturami...“

„Psal knihu?“

„Své paměti. Dva svazky mu už vyšly. Bylo by směšné hledat v nich příčinu jeho smrti, protože Saint-Hilaire patřil k nejdiskrétnějším autorům, a jeho paměti byly povahy spíše literárně ilustrativní než politické.“

Cromieres pronášel fráze a s potěšením jim naslouchal, a Maigret to začínalo popuzovat. Čtyři lidi tu stáli v místnosti se staženými roletami v deset hodin dopoledne a civěli na zhrouceného starce v tratolišti krve, zatímco venku zářilo slunce.

„Předpokládám,“ zabručel komisař nikoli bez ironie, „že prokuratury se to přece jen týká?“

Na psacím stole stál telefon, ale Maigret usoudil, že bude lépe se jej nedotýkat.

„Janviere, jdi zavolat od domovníka. Upozorni prokuraturu a policejního komisaře téhle čtvrti...“

Stařena si je prohlížela jednoho po druhém, jako by měla za úkol na ně dohlížet. Oči měla tvrdé, beze stopy sympatie či lidského tepla.

„Co to děláte?“ zakročil Maigret, když viděl, že muž z nábřeží d'Orsay otevírá dvířka knihovny.

„Jenom tam nahlédnu...“

A dodal se sebejistotou, u mladíka jeho věku nepřijemnou:

„Mým úkolem je přese všechno se přesvědčit, zda tu nejsou nějaké dokumenty, které by se neměly dostat na veřejnost...“ Byl opravdu tak mladý jak vypadal? Do kterého oddělení vlastně patřil? Aniž vyčkal komisařova souhlasu, podíval se, co je v knihovně, zotavil spisové desky a postupně je ukládal zpět na místo.

Maigret mezitím přecházel sem a tam, netrpělivý a v mizerné náladě.

Cromieres se pustil do dalšího nábytku, do zásuvek, a stařena pořád ještě stála u dveří s kloboukem na hlavě a kabelkou v ruce.

„Zavedete mě do jeho pokoje?“

Šla napřed a muž z Nábřeží ji následoval, zatímco Maigret zůstal v pracovně, kde se ve chvíli k němu připojil Janvier.

„Kde jsou?“

„V jeho ložnici...“

„Co budeme dělat?“

„Prozatím nic. Čekám, až ten pán laskavě vyklidí pole.“

Komisaře nepopuzoval jenom on. Zlobil ho i způsob, jakým se celá záležitost tříbila a především patrně málo známé prostředí, do něhož byl náhle vržen.

„Policejní komisař tu bude každou chvíli.“

„Řekl jsi mu, o co se jedná?“

„Požádal jsem ho jenom, aby s sebou vzal úředního lékaře.“

„Volal jsi do identifikačního oddělení?“

„Moers se svými lidmi vyráží.“

„A prokuratura?“

„Také.“

Pracovna byla prostorná, pohodlná. Nebyla sice zařízena nikterak okázale, ale byl tam patrný vytříbený vkus, což si komisař uvědomil, jen tam vstoupil. Každý kus nábytku, každý předmět byl krásný sám o sobě. I stařec na zemi s temenem bezmála utrženým si v tomto rámci uchoval jistou vznešenost.

Cromieres se vracel se starou hospodyní v patách.

„Myslím, že už tu nemám nic na práci. Ještě jednou vám doporučuji opatrnost a diskrétnost. Nemůže jít o sebevraždu, protože se v místnosti nenachází žádná zbraň. V tom jsme zajedno, že? Nechávám na vás, abyste zjistil, zda došlo ke krádeži. V každém případě by bylo nepříjemné, kdyby noviny udělaly kolem této záležitosti rozruch...“

Maigret na něho hleděl mlčky.

„Když dovolíte, zeptám se telefonicky, co je nového,“ pokračoval. „Možná že budete potřebovat informace, v takovém případě se vždycky můžete obrátit na mne.“

„Děkuji.“

„V prádelníku v ložnici najdete dokonce určité množství dopisů, které vás nepochybně udiví. Je to stará historka, kterou na nábřeží d'Orsay kdekdo zná, a která s dnešním dramatem nemá nic společného.“

Odcházel nerad.

„Spoléhám na vás...“

Stará Larrieuová šla za ním zavřít dveře a později se vrátila bez klobouku a kabelky. Nepřišla proto, aby komisaři nabídla pomoc, ale spíše proto, aby na oba muže dohlédla.

„Vy v bytě také nocujete?“

Když na ni Maigret mluvil, nedívala se na něho a zdálo se, že ho neslyší. Opakoval otázku hlasitěji. Tentokrát naklonila hlavu a nastavila to správné ucho.

„Ano. Mám malý pokojík za kuchyní.“

„Žádné další služebnictvo tu není?“

„Tady ne.“

„Vaříte a domácnost vedete vy?“

„Ano!“

„Kolik je vám let?“

„Třiasedmdesát.“

„A hraběti de Saint-Hilaire?“

„Sedmdesát.“

„V kolik hodin jste ho včera večer viděla naposled?“

„Kolem desáté.“

„Byl tady v pracovně?“

„Ano.“

„Čekal někoho?“

„Nic neříkal.“

„Přijímal někdy někoho večer?“

„Svého synovce.“

„Kde bydlí ten synovec?“

„V Jacobově ulici. Je to starožitník.“

„Jmenuje se také Saint-Hilaire?“

„Ne. Je to syn pánovy sestry. Jmenuje se Mazon.“

„Poznamenal sis to, Janviere? Dnes ráno, když jste objevila tělo... Bylo to dnes ráno, že?“

„Ano. V osm hodin.“

„Nenapadlo vás zavolat panu Mazonovi?“

„Ne.“

„Proč?“

Neodpověděla. Dovedla se dívat upřeně jako někteří ptáci, a stejně jako některým ptákům se jí stávalo, že hřadovala na jedné noze.

„Nemáte ho ráda?“

„Koho?“

„Pana Mazona.“

„Do toho mi nic není.“

Maigret už pochopil, že to s ní vůbec nebude mít lehké.

„Do čeho vám nic není?“

„Do rodinných záležitostí.“

„Synovec se svým strýcem nevycházel?“

„To jsem neřekla.“

„Tedy spolu vycházeli v dobrém?“

„Nevím.“

„Co jste dělala včera v deset večer?“

„Šla jsem si lehnout.“

„V kolik jste vstávala?“

„V šest jako obvykle.“

„Do téhle místnosti jste nevstoupila?“

„Neměla jsem tu co dělat.“

„Dveře byly zavřené?“

„Kdyby byly otevřené, byly bych hned poznala, že se něco stalo.“

„Jak to?“

„Protože zůstaly rozsvícené lampy.“

„Jako teď?“

„Ne. Světlo u stropu nesvítlo. Pouze stolní lampa a stojací lampa v rohu.“

„Co jste dělala v šest ráno?“

„Nejdřív jsem se umyla a oblékla.“

„A potom?“

„Uklidila jsem v kuchyni a došla pro rohlíky.“

„Byl v té době prázdný?“

„Jako každé ráno.“

„A pak?“

„Uvařila jsem kávu, nasnídala se a pak jsem nesla podnos do ložnice.“

„Postel byla rozestlaná?“

„Ne.“

„Byl tam nepořádek?“

„Ne.“

„Když jste včera večer odcházela do svého pokoje, měl hrabě na sobě tenhle černý župan?“

„Jako každý večer, když nikam nešel.“

„Chodil často ven?“

„Rád chodil do kina.“

„Přijímal přátele?“

„Téměř nikdy. Čas od času chodil na večeri mimo dům.“

„Znáte jména lidí, s nimiž se stýkal?“

„Do toho mi nic není.“

Někdo zvonil. Byl to komisař z místní čtvrti se svým tajemníkem. Překvapeně se rozhlédl po pracovně, pak se podíval na stařenu a nakonec na Maigreta, s nímž si stiskl pravici.

„Jak to, že ste tu dřív než my? To ona vás zavolala?“

„Kdepak. Šla rovnou na nábreží d'Orsay. Znáte oběť?“

„To je ten bývalý velvyslanec, ne? Znáám ho od vidění a podle jména. Každý den ráno chodil tady v okolí na procházku. Kdo to udělal?“

„Ještě nic nevím. Čekám na prokuraturu.“

„Úřední lékař tu bude každou chvíli...“

Nikdo nesahal na nábytek ani na jiné věci. Všichni pocítovali zvláštní rozpaky a všem se ulevilo po příchodu lékaře, který si tichoučce pohvizdoval, když se skláněl nad mrtvým.

„Asi bych ho neměl obracet před příchodem fotografů?“

„Nedotýkejte se ho... Máte přibližnou představu, v kolik zemřel?“

„Nějaký čásek už uplynul... Na první pohled bych řekl, že asi před deseti hodinami... To je zajímavé...“

„Co je zajímavé?“

„Zdá se, že byl zasažen nejméně čtyřikrát. Jednou tady... Podruhé zde...“

Vkleče prohlížel tělo zblízka.

„Nevím, co tomu řekne soudní lékař. Co mě se týče, nepřekvapilo by mě, kdyby hned první rána byla smrtelná a vrah navzdory tomu střílel dál. Ale to je pouhá hypotéza...“

Neuplynulo ani pět minut a pracovna se zaplnila. Nejdřív se dostavila prokuratura v osobě zástupce Pasquiera a jednoho vyšetřujícího soudce, kterého Maigret trochu znal, jmenoval se Urbain du Chézaud.

Doprovázel jej nástupce doktora Paula, doktor Tudelle. Téměř vzápětí se přihnuli specialisté z oddělení identifikace pachatelů se svým neskladným nádobičkem.

„Kdo objevil mrtvého?“

„Hospodyně.“

Maigret ukázal na stařenu, která bez zjevného dojetí nepřestávala sledovat, jak si kdo z nich počíná.

„Vyslechl jste ji?“

„Ještě ne. Prohodil jsem s ní jen pár slov.“

„Vím něco?“

„Pokud něco ví, nebude snadné to z ní dostat.“

Vylíčil jim, co mu řekli na ministerstvu zahraničních věcí.

„Došlo ke krádeži?“

„Na první pohled se nezdá. Čekám, až skončí práci identifikační oddělení, pak se o tom přesvědčím.“

„Příbuzní?“

„Synovec.“

„Byl už informován?“

„Ještě ne. Mám v úmyslu k němu zajít osobně a informovat ho, než s tím moji lidé tady budou hotoví. Bydlí pár kroků odtud v Jacobově ulici.“

Maigret by mohl telefonicky požádat antikváře, aby se sem dostavil, ale dával přednost setkání s ním v jeho vlastním prostředí.

„Jestli mě už nepotřebujete, zaskočím tam. Ty tu, Janviere, zůstaň...“

Bylo úlevné uvidět znovu denní světlo a sluneční skvrny pod stromy na bulváru Saint-Germain. Vzduch byl vlhký, ženy se oblékly do světlého a městský kropící vůz smáčel zvolna polovinu chodníku.

V Jacobově ulici našel starozitnictví bez potíží. V jednom výkladu byly pouze staré zbraně, zejména šavle. Otevřel dveře, čímž rozezněl zvonek; trvalo dvě tři minuty, než se ze stínu vynořil nějaký muž.

Protože strýci bylo sedmasedmdesát, nemohl Maigret očekávat, že synovec bude mladík. Přesto byl však velice překvapen, když se ocitl tváří v tvář muži stařeckého vzhledu.

„Přejete si?“

Měl podlouhlou bledou tvář, křovinaté obočí, téměř holou lebku a plandající oděv ho dělal ještě hubenějším než byl.

„Vy jste pan Mazon?“

„Alain Mazon, ano.“

Krák byl přecpán dalšími zbraněmi – mušketami, krátkými puškami a až docela vzadu bylo dvojí brnění.

„Jsem komisař Maigret od kriminální policie.“

Mazon svraštil obočí a snažil se pochopit, o co jde.

„Jestli se nemýlím, jste synovcem hraběte de Saint-Hilaire.“

„Ano, to je můj strýc. Proč?“

„Kdy jste ho viděl naposledy?“

Odpověděl bez váhání:

„Předevčirem.“

„Máte rodinu?“

„Jsem ženatý a mám dvě děti.“

„Když jste předevčirem se strýcem mluvil, připadal vám normální?“

„Ano. Byl dokonce docela veselý. Proč se mě na to ptáte?“

„Protože je mrtev.“

Maigret spatřil v očích svého společníka stejnou nedůvěru jako u staré hospodyně.

„Nějaká nehoda?“

„V jistém smyslu ano...“

„Jak to myslíte?“

„Že byl v noci na dnešek ve své pracovně zabit několika kulkami, vystřelenými z revolveru nebo z automatické pistole.“

Ve starozitnickově tváři bylo možno vyčíst nedůvěřivost.

„Víte, jestli měl nějaké nepřátele?“

„Ne... Určitě ne...“

Kdyby byl Mazon zůstal u pouhého ne, Maigret by si ničeho nevšiml. Ale ono „určitě ne“, kterým jako by se opravoval, zbystřilo Maigretovu pozornost.

„Nemáte nejmenší tušení, kdo může mít zájem na smrti vašeho strýce?“

„Ne... nevím o nikom...“

„Měl nějaké jmění?“

„Nevelké... Žil hlavně ze své penze...“

„Chodíval sem někdy?“

„Někdy ano...“

„Na rodinný oběd nebo na večeři?“

Mazon jako by byl duchem nepřítomný, odpovídal na půl úst, zdálo se, že myslí na něco jiného.

„Ne... spíše dopoledne, když šel na procházku...“

„Zastavil se u vás na kus řeči?“

„Tak, tak. Přišel, chvíli poseděl...“

„Chodíval jste na návštěvy k němu domů?“

„Čas od času...“

„S rodinou?“

„Ne...“

„Říkal jste, že máte děti?“

„Dvě!... Dvě dcery...“

„Bydlíte v tomhle domě?“

„V prvním patře... Jedna z mých dcer, ta starší, je v Anglii... Druhá, Marcelle, bydlí u své matky...“

„Nežijete se svou ženou?“

„Už několik let...“

„Jste rozvedení?“

„Ne... Je to složité... Nechcete, abych vás doprovodil do strýcova domu?“

Zašel do pološeré místnosti za krámem pro klobouk, na dveře pověsil cedulku hlásající, že je nepřítomen, zamkl je a vyšel za Maigretem na chodník.

„Víte, jak se to stalo?“ zeptal se.

Bylo cítit, že mu to dělá starosti a vyvolává v něm neklid.

„Nevím téměř nic.“

„Ztratilo se něco?“

„Myslím, že ne. V bytě jsme nezjistili žádný nepořádek.“

„Co říká Jaquetta?“

„Mluvíte o hospodyně?“

„Ano... Jmenuje se tak... Nevím, jestli je tak taky zapsaná v matrice, ale vždycky se jí říkalo Jaquetta...“

„Nemáte ji v lásce?“

„Proč se mě na to ptáte?“

„Zdá se, že ona vás v lásce nemá.“

„Kromě mého strýce nemá ráda nikoho. Kdyby to bylo záleželo jen na ní, do toho bytu by nikdy nevstoupila ani noha.“

„Myslíte, že by byla schopna ho zabít?“

Mazon na něho užasle zíral.

„Zabít ho? Ona?“

Zřejmě to považoval za velice nejnepřijatelnější nápad. Přesto se však po chvíli přistihl, že o tom uvažuje...

„Ne!... To není možné...“

„Zaváhal jste.“

„To kvůli její žárlivosti.“
„Chcete říct, že ho milovala?“
„Nebyla to vždycky stařena.“
„Myslíte, že mezi nimi něco...“
„Možné to je... Netroufl bych si hádat... U někoho jako je můj strýc člověk nikdy neví... Viděl jste Jaquettiny fotografie z mladých let?“
„Vůbec nic jsem ještě neviděl.“
„Uvidíte... Všechno je to hrozně složité... Zvlášť když se to semlelo zrovna teď...“
„Co tím chcete říct?“

Alain Mazon se zahleděl na Maigret dost otráveně a povzdechl si:

„Zkrátka a dobře, vidím, že nic nevíte.“
„Co bych měl vědět?“
„Taky si kladu tu otázku... Je to nepříjemná historie... Našel jste ty dopisy?“
„Vyšetřování teprve začíná.“
„Dneska je středa, že?“

Maigret přikývl.

„Takže dnes má pohřeb.“

„Kdo má pohřeb?“

„Kniže de V... Až si přečtete dopisy, bude vám to všechno jasné.“

Právě když došli do ulice Saint-Dominique, odjížděl vůz policejního identifikačního oddělení a Moers na Maigreta zamával.

2/ KAPITOLA

„Na co myslíte, šéfe?“

Janvier byl překvapený, jak na Maigreta zapůsobila tato otázka, kterou ostatně položil jen proto, aby přerušil dost dlouhé ticho. Jako by se tato slova vůbec neprodýchala do jeho mozku, jako by to byly pouhé zvuky, které bylo třeba napřed uspořádat, než bude možno rozplést jejich smysl.

Komisař hleděl na svého společníka velkýma nepřítomnými očima a byl rozpačitý, jako by si byl právě nechal vyrvat jedno ze svých tajemství.

„Ale tam na ty lidi,“ zamumlal.

Zřejmě neměl na mysli ty, kteří obědvali stejně jako oni v restauraci v ulici de Bourgogne, ale ty druhé, o jejichž existenci večer předtím ještě nevěděl, a tajemství jejichž života měl dnes za úkol odhalit.

Pokaždé, když si Maigret koupil nový oblek, svrchník nebo boty, nosil je nejdřív večer, když šel se ženou do kina nebo na procházku v jejich čtvrti.

„Musím si na ně zvyknout,“ říkával paní Maigretové, která si z něho láskyplně dělala legraci.

A když se zabíral do nového případu, bylo to stejné. Ostatní si toho nevšimli, oklamáni jeho robustní postavou a pokojnou tváří, kterou brali jako projev sebedůvěry. Ve skutečnosti procházel více či méně dlouhým obdobím váhání, neklidu, ba dokonce jisté nesmělosti.

Musel si zvykat na cizí prostředí, na dům, na způsob života, na lidi, kteří mají zase své zvyklosti, svůj způsob myšlení a vyjadřování.

S určitou kategorií lidí to bylo poměrně snadné, například s více méně pravidelnou klientelou nebo s těmi, kdo se jí podobají.

Pokud šlo o ostatní, bylo třeba učit se pokaždé znovu, zvláště když choval nedůvěru k všeplatným pravidlům a myšlenkám.

V tomto případě doplácel nádavkem ještě na další nevýhodu. Toho dopoledne se dostal do styku s prostředím, k němuž měl, vzhledem ke svému dětství, zcela osobitý vztah.

Byl si vědom toho, že po celou dobu, kterou strávil v ulici Saint-Dominique, se nedostavila jeho obvyklá nenucenost, byl neobratný, otázky, které kladl, byly nepřesné, nešikovné. Všiml si toho Janvier?

Pokud ano, pak ho určitě nenapadlo, že je to dáno Maigretovou dávnou minulostí, léty, která prožil ve stínu zámku, jehož byl Maigretův otec správcem, a kde byli hraběnka a hrabě de Saint-Fiacre po celá léta v chlapcových očích bytosti už svou podstatou naprosto neobyčejné.

Maigret a Janvier se rozhodli poobědvat v této restauraci v ulici de Bourgogne, protože se dalo jíst na terase. Brzy si všimli, že do tohoto podniku chodí úředníci z okolních ministerstev, patrně zejména z předsednictva vlády, a několik důstojníků v civilu, kteří patřili k ministerstvu války.

Nebyli to ledajací úředníci. Všichni měli titul přinejmenším přednosta kanceláře a Maigret žasl nad tím, jak jsou mladí. Překvapovala ho rovněž jejich sebedůvěra. Ze způsobu mluvy a chování bylo patrné, jak velice jsou sebejistí. Někteří Maigreta poznali a potichu se o něm bavili a jeho popouzela jejich ironie i to, jak zasvěceně se tvářili.

Jestlipak lidé ze Zlatnického nábřeží, kteří jsou také státními úředníky, budí rovněž dojem, že znají odpověď na všechny otázky?

A právě na tohle myslel, když ho Janvier vytrhl ze snění. Na to dopoledne v ulici Saint-Dominique. Na smrt onoho hraběte Armanda de Saint-Hilaire, který působil tak dlouho jako velvyslanec a nakonec byl v sedmasedmdesáti letech zavražděn. A podivnou Jaquettu Larrieuovou a její malá nehybná očka, jimiž se provrtávala do hloubi jeho nitra, a přitom ho poslouchala s nachýlenou hlavou a pozorně sledovala pohyb jeho rtů. A konečně na Alaina Mazona, bledého a bezvýrazného, osamělého ve svém obchůdku v Jacobově ulici mezi šavlemi a pancíři, které Maigret nedokázal zařadit do žádné kategorie.

Jak že to napsal ten anglický lékař v článku pro Lancet? Nemohl si ty pojmy vybavit. Zhruba šlo o to, že výjimečný učitel, spisovatel či policista mají lepší předpoklady proniknout do nitra člověka, než lékař nebo psychiatr.

Proč je policista na posledním místě, za učitelem a hlavně až za spisovatelem?

Trochu se ho to dotklo. Pospíchal, jako by chtěl usvědčit autora článku ze lži, neboť se v této záležitosti cítil naprosto rovnoprávný.

Začali chřestem a teď jim přinesli rejnoka na másle. Nebe, klenoucí se nad ulicí, bylo pořád tak modré a kolenjdoucí ženy byly oblečené do světlého.

Než se Maigret s Janvierem rozhodli zajít si na oběd, pobyli půldruhé hodiny v bytě mrtvého, který jim nebyl už tolik cizí. Tělo odvezli do Ústavu soudního lékařství, kde doktor Tudelle právě dělal pitvu. Lidé z prokuratury a z identifikačního oddělení už byli pryč. S ulehčujícím povzdechem Maigret roztáhl záclony a vytáhl rolety; slunce vtrhlo do pokojů a vrátilo nábytku a předmětům každodenní vzhled.

Komisari nevadilo, že stará Jaquetta a synovec chodili v jeho stopách a sledovali každé jeho gesto a výraz tváře; čas od času se na ně obracel s otázkou.

Nepochybně je překvapovalo, že tak dlouho chodí sem a tam a ničemu nevěnuje zvláštní pozornost, jako by si prohlížel pokoj k pronajmutí.

Pracovna, dopoledne při umělé světlo tak dusná, ho velice zajímala a neustále se sem vracel s pocitem tajné radosti, protože to byla jedna z nejpříjemnějších místností, jaké kdy viděl.

Měla vysoký strop a světlo tam padalo francouzským oknem, jímž se vycházelo na venkovní schodiště, sestávající ze tří schůdků; po nich se sestupovalo, k Maigretově překvapení, do opravdovské zahrady s dobře udržovaným trávníkem a obrovskou lípou, tyčící se uprostřed kamenného vesmíru.

„Kdo používá tu zahradu?“ zeptal se a pohlédl vzhůru do oken ostatních bytů.

Odpověděl Mazon.

„Můj strýc.“

„Žádný jiný nájemník?“

„Ne. Ten dům je jeho. Narodil se tu. Jeho otec, který měl ještě dosti velký majetek, obýval přízemí a první patro. Když zemřel, vyhradil si můj strýc, protože jeho matka už byla také po smrti, tento malý byt a zahradu.“

Tenhle prostý detail měl svůj význam. Cožpak to není v Paříži vzácnost, aby sedmasedmdesátiletý člověk bydlel pořád ještě v rodném domě?

„A když byl služebně v cizině?“

„Tak byt zavřel a vracel se sem o dovolených. Na rozdíl od toho, co byste si mohl myslet, mu dům téměř nic nevynášel. Většina nájemníků tu bydlí tak dlouho, že platí směšně nízké činže a někdy se stávalo, že opravy a daně musel strýc platit z vlastní kapsy.“

Místností tu nebylo mnoho. Pracovna nahrazovala salón. Vedle proti kuchyni byla jídelna a na druhé straně, s okny do ulice, měl hrabě ložnici a koupelnu.

„Kde spíte vy?“ zeptal se Maigret Jaquetty.

Nechala ho otázku opakovat, takže si začínal myslet, že je to její mánie.

„Za kuchyní.“

Našel tam skutečně jakousi komoru, v níž stála železná postel, skříň a umyvadlo s tekoucí vodou. Na stěně visel ebenový krucifix a pod ním kroupka, kterou zdobila snítka zimozáru.

„Hrabě de Saint-Hilaire byl věřící?“

„Nikdy nevynechal nedělní mši, ani v Rusku.“

Ze všeho nejpřekvapivější v tomto bytě byla jemná harmonie, vytříbenost, kterou by byl Maigret těžko blíže charakterizoval. Každý kus byl však cenný, všechny měly stejnou patinu a punc osobitosti.

Pracovna byla téměř úplně obložena vázanými svazky, zatímco ostatní knihy v bílých či žlutých obalech byly vyrovnané na policích v chodbě.

„Když jste našla mrtvého, bylo okno zavřené?“

„Otevřel jste je vy. Nedotkla jsem se ani záclon.“

„A okno v ložnici?“

„Bylo také zavřené. Pan hrabě byl zimomřivý.“

„Kdo měl klíč od bytu?“

„On a já. Nikdo jiný.“

Janvier vyslechl domovníka. Branka ve velikých monumentálních vratech zůstávala otevřená až do půlnoci. Domovník nikdy nechodil spát před půlnocí. Stávalo se ovšem, že byl v pokoji za svou lůž, odkud nemusel vidět, kdo přichází a odchází.

Toho večera si nevšiml ničeho neobvyklého. V domě byl klid, opakoval vytrvale. Žil tu třicet let a policie sem nikdy nemusela vkročit.

Bylo příliš brzy na to, aby Maigret rekonstruoval, co se tu večer nebo v noci odehrálo. Musel počkat na zprávu soudního lékaře a potom na hlášení od Moerse a jeho lidí.

Jedna věc se zdála jasná: Saint-Hilaire si nešel lehnout. Měl na sobě tmavě šedé kalhoty s drobným proužkem, lehce naškrobenou košili, puntikovaného motýlka a jako obvykle, když trávil večer doma, si oblékl černý sametový župan.

„Často býval dlouho vzhůru?“

„To záleží na tom, co je pro vás dlouho.“

„V kolik chodíval spát?“

„Téměř vždycky jsem si šla lehnout dřív než on.“

Bylo to k uzoufání. I ty nejvšednější otázky narážely na nedůvěřivost staré služebné a jen vzácně kdy odpovídala přímo.

„Neslyšela jste, že by vyšel ze své pracovny?“

„Zajděte do mého pokoje a zjistíte, že tam člověk neslyší nic, leda výtah, který je hned za stěnou.“

„Jak trávil večery?“

„Četl a psal. A dělal korektury své knížky.“

„Chodil spát kolem půlnoci, například?“

„Občas dříve, občas později, jak kdy.“

„Nestávalo se, že by vás v té době zavolal, že by od vás něco potřeboval?“

„Proč by to dělal?“

„Mohl dostat těsně před spaním chut' na bylinkový čaj nebo...“

„Nikdy bylinky nepil. A vůbec, měl tam likérník...“

„Co pil?“

„K jídlu víno, červené bordeauxské. Večer si nalil skleničku alkoholu...“

Nalezli prázdnou sklenku na psacím stole a specialisti z identifikačního oddělení ji odnesli pro případ, že by tam náhodou byly otisky prstů.

Jestli měl stařec nějakou návěštku, nezdálo se, že by jí nabídl něco k pití, protože se tu nenašla druhá sklenička.

„Měl hrabě střelnou zbraň?“

„Lovecké pušky. Jsou ve skříni vzadu na chodbě.“

„Chodil na hony?“

„Někdy lovil, když byl pozvaný někde na zámek.“

„Neměl pistoli nebo revolver?“

Opět se vzepřela a tentokrát zúžila zorničky jako kočka, její pohled strnul a ztratil výraz.

„Slyšela jste moji otázku?“

„Na co jste se mě ptal?“

Maigret otázku opakoval.

„Myslím, že měl revolver.“

„Bubínkový?“

„Co je to bubínkový?“

Snažil se jí to vysvětlit. Ne, nebyl bubínkový. Byla to plochá zbraň, namodralá, s krátkou hlavní.

„Kde ji měl schovanou?“

„Nevím. Už dávno jsem ji neviděla. Naposledy v jedné zásuvce v prádelníku.“

„V ložnici?“

Šla mu tu zásuvku ukázat, byly tam jen kapesníky, podvazky a šle různých barev. Ostatní zásuvky byly plné pečlivě srovnaného prádla, košil, spodků, kapesníků a až úplně dole leželo prádlo, které patří ke smokingu a fraku.

„Kdy jste viděla ten revolver naposledy?“

„To už jsou léta.“

„Kolik asi tak?“

„Nevím... Utíká to...“

„Jinde než v prádelníku jste ho neviděla?“

„Ne. Možná že ho dal do zásuvky psacího stolu. Nikdy jsem je neotvírala, ostatně byly vždycky zamčené.“

„Nevíte proč?“

„Proč se zásuvky zamykají?“

„Nedůvěřoval vám?“

„To jistě ne.“

„Tak komu?“

„Copak vy nezamykáte stůl?“

Klíč tam opravdu byl, bronzový a velice dekorativní, a odmykal zásuvky empírového psacího stolu. Z jejich obsahu se nedozvěděl nic, ledaže Saint-Hilaire, jako každý, schovával mnoho zbytečných drobností, například staré prázdné náprsní tašky, dvě nebo tři jantarové špičky na doutníky se zlaceným okrajem, které už dávno nepoužíval, ořezávátko na doutníky, napínáčky, svorky na papír, obyčejné tužky a tužky patentní nejrůznějších barev.

V druhé zásuvce byly dopisní papíry s korunkou, obálky, navštívenky a kousky pečlivě svinutých provázků, lepidlo a kapesní nůž s ulomenou čepelí.

Dvířka knihovny s měděným mřížovím byla podložena zelenou látkou. Uvnitř nebyly knihy, ale na všech poličkách pečlivě převázané baličky dopisů a na každém z nich datum napsané na kousku papíru.

„Tak na tohle jste tedy před chvílí narážel?“ zeptal se Maigret Alaina Mazerona.

Synovec přisvědčil.

„Víte, od koho jsou ty dopisy?“

Znovu přikývl.

„Řekl vám o nich sám váš strýc?“

„Nevzpomínám si už, jestli mi o nich řekl on, ale všichni vědí, o co jde.“

„Co myslíte tím všichni?“

„Lidé z diplomatických kruhů, ze společnosti...“

„Měl jste příležitost si některé přečíst?“

„Nikdy.“

„Můžete nás tu nechat a jít si uvařit oběd,“ řekl Maigret Jaquettě.

„Jestli si myslíte, že v takový den jako je dnes mohu jíst!“

„Ale přesto nás tu nechte o samotě. Nějakou práci si jistě najdete.“

Bylo jasné, že Jaquetta nemá nejmenší chuť nechat ho se synovcem mezi čtyřma očima. Několikrát zachytil téměř nenávistné pohledy, které na něho potají vrhala.

„Rozuměla jste?“

„Já vím, že mi do toho nic není, ale...“

„Co je?“

„Dopisy od jisté osoby jsou posvátné...“

„I když pomohou odhalit vraha?“

„Nepomohou vám v ničem“

„Za chvíli vás budu pravděpodobně potřebovat. Do té doby...“

Podíval se na dveře. Jaquetta odcházela, ale činila tak velice nerada. Nepohoršila by se, kdyby viděla, že Maigret zaujal místo hraběte de Saint-Hilaire u psacího stolu, na nějž Janvier rovnal hromádky dopisů?

„Posaďte se,“ řekl Mazonovi. „Víte, od koho jsou ty dopisy?“

„Ano. Nepochybně sám zjistíte, že jsou všechny podepsané Isi.“

„Kdo je to Isi?“

„Isabella de V... Kněžna de V... Můj strýc jí vždycky říkal Isi.“

„Byla jeho milenkou?“

Proč si Maigret pomyslel, že má Mazon hlavu jako kostelník? Jako by pro kostelníky byl charakteristický určitý vzhled? Také Mazon si, po Jaquettině vzoru, dával s odpověďmi na čas.

„Podle všeho nebyli milenci.“

Maigret rozvázal provázek na balíčku zažloutlých dopisů, pocházejících z roku 1914, několik dní po vyhlášení války.

„Kolik je dnes kněžně let?“

„Počkejte, spočítám to... Je o pět nebo šest let mladší než můj strýc... takže jednasmdesát nebo dvaasedmdesát...“

„Chodila sem často?“

„Nikdy jsem ji tu neviděl. Myslím, že sem nikdy nevkočila, leda předtím.“

„Před čím?“

„Před sňatkem s knížetem de V...“

„Poslyšte, pane Mazon, byl bych rád, kdybyste mi tu historku vyličil co nejsrozumitelněji...“

„Isabella byla dcerou vévody de S...“

Zvláštní pocit, setkávat se tu se jmény, které člověk zná z dějin Francie.

„No a?“

„Mému strýci bylo kolem roku 1910, kdy se s ní seznámil, šestadvacet. Přesněji řečeno, poznal ji jako malou holčičku u vévody na zámku, kam někdy jezdíval na prázdniny. Pak ji dlouho neviděl a když se opět sešli, zamilovali se jeden do druhého.“

„Váš strýc tehdy už neměl otce?“

„Zemřel mu dva roky předtím.“

„Zůstalo po něm nějaké jmění?“

„Jen tenhle dům a nějaká půda v Sologne.“

„Proč se nevzali?“

„Nevím. Možná proto, že můj strýc tehdy jako diplomat začínal a byl poslán na velvyslanectví do Polska jako druhý nebo třetí tajemník.“

„Byli zasnoubeni?“

„Ne.“

Maigret se trochu ostýchal nahlédnout do dopisů, rozložených na stole. Proti jeho očekávání to nebyly dopisy milostné. Dívka, která byla jejich autorkou, popisovala dosti živým stylem drobné příhody ze svého života a ze života pařížské společnosti.

Adresátovi, kterého nazývala velkým přítelem, netykala, a podepisovala se: Vaše věrná Isi.

„A jak to bylo dál?“

„Před válkou – mluvím o té z roku 1914 – jestli se nemýlím, bylo to v roce 1912, se Isabella provdala za knížete de V...“

„Milovala ho?“

„Dáme-li na to, co se říká, nikoliv. Tvrdí se, že mu to i otevřeně řekla. Víím o tom jen tolik, co jsem vyslechl jako dítě, když se o tom bavil otec s matkou.“

„Vaše matka byla sestrou hraběte de Saint-Hilaire?“

„Ano.“

„Provdala se mimo své společenské kruhy?“

„Vdala se za mého otce, který byl v té době dosti úspěšným malířem. Je poněkud zapomenutý, ale v Lucemburském paláci visí ještě jedno jeho plátno. Později si vydělával na živobytí jako restaurátor obrazů.“

V těchto několika dopoledních hodinách měl Maigret dojem, že každý sebemenší kousek pravdy musí bezmála vydobýt silou. Ne a ne získat čistý obraz. Tihle lidé mu připadali neskuteční, jako by vypadli z románu z přelomu století.

„Jestli tomu dobře rozumím, Armand de Saint-Hilaire se neoženil s Isabellou, protože neměl přiměřený majetek.“

„Řekl bych, že je to tak. Tak jsem to mnohokrát slyšel a zdá se mi to nejpravděpodobnější.“

„Takže ona se provdala za knížete de V..., kterého podle vás nemilovala, a čestně ho na to upozornila.“
„Byla to dohoda mezi dvěma významnými rodinami, mezi dvěma významnými jmény.“
Což se kdysi neodehrálo totéž v rodině de Saint-Fiacre? Když šlo o to, najít nevěstu pro syna, obrátila se stará hraběnka na svého biskupa.
„Měli spolu děti?“
„Jediné, po několika letech manželství.“
„Co s ním je?“
„Knížeti Filippovi je asi pětadvacet. Oženil se s nějakou slečnou de Marchangy a žije téměř celý rok na svém zámku v Genestoux nedaleko Caen, kde má hřebčince a statky. Má pět nebo šest dětí.“
Během zhruba padesáti let, soudě podle této korespondence, si Isabella a váš strýc vytrvale psali. Téměř denně si vyměňovali dopisy o několika stránkách. Manžel o tom věděl?“
„Prý ano.“
„Znáte ho?“
„Jen od vidění.“
„Jaký to byl typ?“
„Lev salónů a sběratel.“
„Co sbíral?“
„Medaile, tabatěrky...“
„Vedl společenský život?“
„Přijímal každý týden ve svém paláci v ulici de Varenne a na podzim na svém zámku de Saint-Sauveur-en-Bourbonnais.“
Maigret zamrkal. Na jedné straně cítil, že to všechno je patrně pravda, a zároveň se mu ti lidé zdáli neskuteční.
„Ulice de Varenne,“ namítl, „je pět minut chůze odtud.“
„Přesto bych dal krk za to, že se za těch padesát let můj strýc a kněžna nikdy nesetkali.“
„A po celou dobu si denně psali?“
„Ty dopisy leží před vámi.“
„A manžel o tom věděl?“
„Isabella by se nikdy nesnížila k tajné korespondenci.“
Maigret měl tisíc chutí rozzlobit se, jako by si z něho dělali legraci. Ale dopisy skutečně ležely před ním, plné sdělných vět.
„...dnes v jedenáct dopoledne jsem přijala důstojného pána Gaugea a hodně jsme mluvili o vás. Je pro mne útechou vědomí, že pouta, která nás vízí, jsou z oněch, proti nimž lidé nic nezmohou...“
„Kněžna je věřící katolička?“
„V paláci v ulici de Varenne dala vysvětit kapli.“
„A její manžel?“
„Také katolík.“
„Měl milenky?“
„Říká se to.“
Jiný dopis, v balíčku z pozdější doby:
„...po celý život budu vděčna Hubertovi, že mě pochopil...“
„Hubert je zřejmě kníže de V...?“
„Ano. Kdysi náležel ke sboru jezdeckých instruktorů ve vojenské škole v Saumuru. Ještě pořád jezdil každé ráno v Bouloňském lesíku na koni, až do minulého týdne, kdy měl ošklivý pád.“
„Kolik mu bylo?“
„Osmdesát.“
V celém tomto příběhu vystupují pouze starci a vztahy mezi nimi se zdají nelidské.
„Všechno to, co jste mi řekl, pane Mazerone, víte naprosto jistě?“
„Jste-li na pochybách, zeptejte se kohokoli jiného.“
Kohokoli v prostředí, o němž měl Maigret jen mlhavou a dozajista nepřesnou představu!
„Tak dál!“ povzdechl unaveně. „A tenhle kníže, jak jste mi před chvílí řekl, právě zemřel.“
„Ano, v neděli ráno. Psalo se o tom v novinách. Podlehl následkům svého pádu z koně a právě teď se koná v kostele Sv. Klotildy pohřeb.“
„S vaším strýcem styky neudržoval?“
„Pokud vím ne.“
„A když na sebe narazili ve společnosti?“
„Myslím, že se vyhýbali návštěvám stejných salónů, pohybovali se v různých kruzích.“
„Nenáviděli se?“
„To bych neřekl.“
„Strýc s vámi nikdy o knížeti nemluvil?“
„Ne. Nikdy se ani nezmínil.“
„A o Isabelle?“
„Kdysi dávno mi řekl, že jsem jeho jediným dědicem a zalitoval, že nenosím jeho jméno. Také ho rmoutilo, že nemám syna, ale dvě dcery. Kdybych měl syna, dodal tehdy, byl by požádal soud o souhlas, aby směl nosit jméno de Saint-Hilaire.“

„Takže vy jste jediným dědicem svého strýce.“

„Ano. Ale ještě jsem to nedopověděl. Nepřímo, aniž by vyslovil kněžnino jméno, se o ní tehdy rozhovořil. Řekl mi totiž: „Doufám, že se jednoho dne ožením, ale jen Bůh ví kdy, a bude příliš pozdě na to, – abychom měli děti...“

„Jestli tomu dobře rozumím, je situace takováto: kolem roku 1912 se váš strýc seznamuje s dívkou, kterou miluje a která miluje jeho, ale nevezmou se, protože hrabě de Saint-Hilaire je prakticky bez peněz.“

„Správně.“

„O dva roky později, zatímco váš strýc působí na vyslanectví v Polsku a v jiných zemích, uzavře Isabella sňatek z rozumu a stane se kněžnou de V... Má syna, nejedná se tedy o sňatek naoko. Manželé se chovali, alespoň v té době, jako muž a žena.“

„Ano.“

„Ledaže by se mezitím Isabella a váš strýc znovu setkali a dali průchod své vášni.“

„Vyloučeno.“

„Proč to zavrhuje tak kategoricky? Myslíte, že v tomto světě...“

„Říkám, že je to vyloučeno, protože můj strýc strávil celou válku mimo Francii a když se pak vrátil, byly děti, Philippovi, dva nebo tři roky.“

„Dejme tomu. Milenci se scházejí...“

„Nikoli.“

„Nikdy se nesešli?“

„Už jsem vám to řekl.“

„Po padesát let si tedy píšou téměř denně a jednoho dne s vámi strýc mluví o sňatku, k němuž dojde ve více či méně vzdálené budoucnosti. Což zřejmě znamená, že Isabella i on čekají se sňatkem na smrt knížete.“

„Myslím, že to tak bylo.“

Maigret si osušil čelo a zahleděl se francouzským oknem na lípu, jako by potřeboval obnovit kontakt s přizemnější realitou. „Dostáváme se k závěru. Před deseti či dvanácti dny, na tom nezáleží, osmdesátiletý kníže spadl v Bouloňském lesíku z koně. V neděli ráno svému zranění podleh. Včera, v úterý večer, tedy o dva dny později, je váš strýc zavražděn ve své pracovně. A tak tedy tento pár, který čekal padesát let na své spojení, spojen nebude. Je to spravedlivé? Děkuji vám, pane Mazerone. Byl byste tak laskav a dal mi adresu své ženy?“

„Ulice de la Pompe, číslo 23, v Passy.“

„Znáte notáře nebo právního zástupce vašeho strýce?“

„Jeho notářem je doktor Aubonnet, ulice de Villersexel.“

Opět pár set metrů odtud. Tihle lidé, s výjimkou paní Mazonové, bydlí téměř vedle sebe v té pařížské čtvrti, kterou Maigret zná ze všeho nejméně.

„Jste volný. Předpokládám, že vás lze vždycky zastihnout doma?“

„Dnes odpoledne se doma příliš nezdržím, musím objednat pohřeb a úmrtní oznámení a především se hodlám spojit s notářem Aubonnetem.“

Mazerone odcházel proti své vůli a Jaquetta vyrazila z kuchyně, aby za ním zavřela dveře.

„Budete mě teď potřebovat?“

„Hned ne. Je čas na oběd. Vrátime se odpoledne.“

„Musím tady zůstat?“

„Kam byste šla?“

Dívala se na něho, jako by nerozuměla.

„Ptám se vás, kam chcete jít.“

„Já? Nikam. Kam bych šla?“

Kvůli ní Maigret s Janvierem neodešli hned. Maigret zavolal na Zlatnické nábřeží.

„Lucas? Máš tam po ruce někoho, kdo by na hodinku na dvě zaskočil do ulice Saint-Dominique? Torrence? Skvělé! Ať hupne do vozu...“

A tak zatímco ti dva obědvali, Torrence klímal v lenošce hraběte de Saint-Hilaire.

Nakolik to bylo možno posoudit, z bytu nebylo nic ukradeno. Nikdo se sem nevloupal. Vrah přišel dveřmi a protože Jaquetta přísahá, že nikomu neotvírala, nezbyvá než věřit, že hrabě otevřel svému návštěvníkovi sám.

Očekával ho? Neočekával? Nenabídl mu nic k pití. Nalezli jen jednu sklenku na psacím stole, vedle láhve koňaku.

Zůstal by Saint-Hilaire v županu, kdyby návštěvníci byla žena? Pravděpodobně nikoli, přihlédně-li k tomu málu, co o něm ví. Pak tedy byl jeho návštěvníkem muž. Hrabě od něho nečekal nic špatného, protože seděl u svého psacího stolu, před sebou korektury, jimiž se těsně předtím zabýval.

„Nevšíml sis, jestli jsou v popelníku nedopalky cigaret?“

„Zdá se mi, že ne.“

„Co doutníky?“

„Taky ne.“

„Vsadil bych se, že než se setmí, bude nám volat mladý pan Cromieres.“

Taky jeden, který měl dar Maigreta vytočit.

Pohřeb knížete je už jistě u konce.“

„Asi jo.“

„Isabella je tudíž doma v ulici de Varenne, obklopena synem, snachou a jejich dětmi.“

Zavládlo ticho. Maigret vraštil obočí jako člověk, který je na vážkách.

„Máte v úmyslu jít je navštívit?“ zeptal se ho Janvier s jistým znepokojením.

„Ne... S těmi takhle nemůžeš... Dáš si kávu? Pane vrchní, dvě černé kávy...“

Člověk by přísahal, že se dnes zlobí na celý svět, včetně těch státních úředníků ve více či méně vysokém postavení, kteří obědvali u sousedních stolů a bavili se na jeho účet.

3/ KAPITOLA

Jen zahnuli za roh do ulice Saint-Dominique, Maigret je spatřil a zabručel. Před domem hraběte de Saint-Hilaire jich byl dobrý tucet, všechno novináři a fotografové. Někteří si sedli na chodník zády ke zdi, jako by se chystali na dlouhé obléhání.

Také oni ho zdaleka poznali a hrnuli se k němu.

„Vida, vida, náš drahý pan Cromieres bude radostí bez sebe!“ řekl nabručeně Janvierovi.

Tomu se nedalo zabránit. Jakmile nějaký případ projde okrskem, vždycky se najde někdo, kdo upozorní tisk.

Fotografové, kteří měli sto jeho jiných snímků, si ho vzali na mušku, jako by byl jiný než včera nebo kdykoli předtím.

Reportéři mu kladli otázky. Naštěstí z nich bylo patrné, že toho vědí méně než se obával.

„Je to sebevražda, pane komisaři?“

„Zmizely nějaké dokumenty?“

„V této chvíli, pánové, nemám, co bych vám řekl.“

„Dá se z toho usoudit, že by to mohla být politická záležitost?“

Ustupovali před ním pozpátku s notesem v ruce.

„Kdy nám budete moci dát nějaké informace?“

„Možná zítra, možná za týden.“

Ke své smůle dodal:

„A možná že nikdy.“

Pokusil se tu botu napravit.

„Samozřejmě žertuju. Buďte tak laskaví a nechte nás v klidu pracovat.“

„Je pravda, že psal své paměti?“

„Do té míry, že dva svazky už vyšly.“

Před vraty stál strážník v uniformě. O chvíli později jim na Maigretovo zvonění přišel otevřít Torrence jen tak v košili.

„Byl jsem nucen povolat městského strážníka, šéfe. Vlezli do domu a bavili se tím, že co pět minut zvonili.“

„Nic nového? Nikdo nevolal?“

„Asi dvacet lidí. Od novin.“

„Kde je stará?“

„V kuchyni. Pokaždé, když zazvoní telefon, vrhne se k němu v naději, že ho zvedne dřív než já. Poprvé se mi pokoušela vytrhnout sluchátko z ruky.“

„Sama nikam nevolala? Víš, že je v ložnici druhý aparát?“

„Nechal jsem dveře pracovny otevřené, abych slyšel, kudy chodí. Do ložnice nešla.“

„Venku nebyla?“

„Ne, pokoušela se o to, říkala, že potřebuje čerstvý chleba. Protože jste v té věci nedal žádný pokyn, raději jsem jí to nedovolil. Co mám dělat teď?“

„Vrátíš se na Nábřeží.“

Jednu chvíli komisaře napadlo, že se tam vrátí také a vezme s sebou Jaquettu, kterou měl chuť pohodlně vyslechnout.

Ale cítil, že na takový výslech není připravený. Rozhodl se, že se raději ještě bude potulovat po bytě; nakonec to stejně dopadne tak, že se pokusí starou služebnou přimět k řeči v pracovně hraběte de Saint-Hilaire.

Prozatím otevřel obě křídla francouzského okna a zaujal místo, kde tak často hrabě sedával. Sahal právě po balíčku dopisů, když se otevřely dveře. Byla to Jaquetta Larrieuová, ještě kyselejší a nedůvěřivější než předtím.

„Nemáte právo to číst.“

„Vy víte, kdo ty dopisy psal?“

„Nezáleží na tom, jestli to vím nebo ne. Je to soukromá korespondence.“

„Udělejte mi tu radost a vraťte se do kuchyně nebo do vašeho pokoje.“

„Nemám právo jít ven?“

„Zatím ne.“

Váhala, hledala břitkou odpověď, nic ji nenapadlo, a tak bledá vzteky rezignovaně vyklidila pracovnu.

„Dojdi mi pro tu fotografii ve stříbrném rámečku, všiml jsem si jí dopoledne v ložnici.“

Maigret tam dopoledne moc velký pozor nedával. Tehdy mu bylo ještě příliš mnoho věcí neznámých. Jeho zásadou bylo nesnažit se udělat si názor příliš rychle, protože k prvním dojmům choval nedůvěru.

Při obědě na terase si zčistajasna vzpomněl na fotografii, kterou léta vídal v pokoji svých rodičů. Vybrala ji a pověsila si ji na zeď zřejmě jeho matka. Rámeček byl bílý, ve stylu počátku století. Byla na ní mladá žena v princesových šatech na břehu jezera, na hlavě měla široký klobouk s pštrosím pérem a v ruce špičatý slunečník. Její tvář byla melancholická stejně jako krajina, a Maigret věděl ji, stě, že matce připadal ten obrázek poetický. Nebyla to poezie doby?

Příběh Isabelly a hraběte de Saint-Hilaire mu ten obrázek oživil v paměti s takovou přesností, že viděl i tapety se světle modrým proužkem v ložnici svých rodičů.

A nyní našel ve stříbrném rámečku, jehož si všiml dopoledne v hraběcí ložnici a teď mu jej Janvier odtamtud přinesl, stejnou postavu v šatech stejného stylu, a stejnou melancholii.

Nepochyboval o tom, že je to fotografie Isabelly kolem roku 1912, z doby, kdy byla ještě mladou dívkou a kdy se s ní budoucí velvyslanec seznámil.

Nebyla vysoká a zdálo se, možná díky korzetu, že je útlá v pase a poprsí má, jak se tehdy říkalo, bujné. Rysy měla

výrazné, rty úzké a oči světlé, modré nebo šedé.

„Co mám dělat, šéfe?“

„Posad' se.“

Někoho potřeboval, snad aby s ním mohl porovnávat své dojmy. Před sebou měl vyrovnané balíčky dopisů podle let a teď je bral do ruky jeden po druhém: pochopitelně nečetl všechny, to by mu zabralo několik dnů, jen tu a tam nějaký úryvek.

Můj milovaný příteli... předražený příteli... Něžný příteli...

Později, možná proto, že získala pocit těsnějšího souznění s ním, psala prostě: Příteli.

Saint-Hilaire schovával obálky, na nichž byly známky z různých zemí. Isabella hodně cestovala. Například dopisy ze srpna byly dlouho datované v Baden-Badenu nebo v Marienbadu, což bývaly v té době aristokratické lázně.

Maigret nacházel dopisy z Tyrol. Mnoho jich přišlo ze Švýcarska a z Portugalska... Živě a se zalíbením líčila drobné události, které vyplňovaly je i dny, a dosti duchaplně popisovala lidi, s nimiž se setkala. Často je označovala pouze křestním jménem, někdy prostě iniciálami.

Maigret obětoval trochu času, aby se v tom vyznal. Díky poštovní známce a popisovaným souvislostem se mu podařilo krůček za krůčkem tyto hlavolamy vyluštit.

Marie, například, byla tehdy ještě panující rumunská královna. Tento dopis psala Isabella z Bukurešti, kde pobývala u dvora se svým otcem. O rok později se nacházela na dvoře italském.

Můj bratranec H...

Celé se toto jméno objevilo v jiném dopise, byl to kníže Hesse a zmiňovala se o dalších, více či méně vzdálených bratrancích či prabratrancích.

Za války 1914 posílala své dopisy přes francouzské velvyslanectví v Madridu.

Můj otec mi včera vysvětlil, že je nezbytné, abych se provdala za knížete de V..., s nímž jste se u nás několikrát setkal.

Požádala jsem ho o tři dny na rozmyšlenou a po tyto tři dny jsem velice plakala...

Maigret pobáfal z dýmky, občas pohlédl do zahrady, do koruny lípy, a podával dopisy jeden po druhém Janvierovi, zvědav na jeho reakci.

On sám považoval takovéto zaklínání, které mu připadalo tak málo ze života, za pouhé povrchní dráždění. Což nehleděl jako malý kluk v ložnici svých rodičů na ženu u jezera s podobnou nevolí? V jeho očích to byla falešná poezie a neskutečné, nemožné stvoření.

Vida, a přesto ve světě, který od té doby vespěl a zhrubl, nachází živoucí obraz bezmála totožný.

Dnes odpoledne jsem měla dlouhý rozhovor s Hubertem a byla jsem naprosto upřímná. Ví, že vás miluji, že nás dělí příliš mnoho překážek a že se skláním před vůlí svého otce...

Týden předtím Maigret řešil zločin z nešťastné lásky, prostý a brutální; případ milence, který několika bodnými ranami zabil manžela ženy, kterou miloval, potom zabil ženu a nakonec se pokusil podřezat si tepny, což se mu nepodařilo.

Dlužno ovšem říct, že se to přihodilo drobným lidem na předměstí Saint-Antoine.

Souhlasil s tím, že naše manželství zůstane nenaplněno a já mu naproti tomu slíbila, že se s vámi už nikdy nesetkám. Ví o tom, že vám píšu. Váží si vás a nepochybuje o účtě, kterou jste vůči mně vždy osvědčoval...

Byly chvíle, kdy se Maigret bouřil a byla to vzpoura téměř fyzická.

„Ty tomu věříš, Janvier?“

Inspektor byl ohromený.

„Člověk by řekl, že to myslí upřímně...“

„Přečti si tohle!“

Bylo to o tři roky později.

Vím, příteli, že budete trpět, ale může-li vás to utěšit, trpím ještě více než vy...

Bylo to v roce 1915. Oznamovala, že Julien, bratr knížete de V..., právě padl v čele svého pluku v Argonne. Měla opět jednou dlouhý rozhovor se svým manželem, který dostal povolení k cestě do Paříže.

Zkrátka a dobře, muži, kterého milovala, oznamovala, že bude nucena se s knížetem vyspat. Nejenže v tomto dopise nebylo jediné hrubé či šokující slovo, ale skutečnost sama byla předkládána jako cosi téměř nesnesitelného.

Dokud Julien žil, Hubert si nedělal starosti, byl přesvědčen, že jeho bratr bude mít dědice a že tedy jméno de V...

Bratr už nebyl, a stalo se tedy Hubertovou povinností zajistit potomstvo.

Strávila jsem noc na modlitbách a ráno jsem navštívila svého zpovědníka...

Kněz byl stejného názoru jako kníže. Nelze dovolit, aby kvůli milostnému citu zaniklo jméno, které po pět století čteme na každé stránce francouzských dějin.

Pochopila jsem, co je mou povinností...

Oběť byla přinesena, neboť se narodilo dítě Philippe. Oznamuje také jeho narození. Nad útržkem věty na toto téma se Maigret zasnul:

Díky Bohu! Je to chlapec...

Neznamenalo to snad, černé na bílém, že kdyby to byla holčička, muselo by se začít znovu?

A kdyby se opět narodilo děvče, a ještě jedno děvče...

„Přečetl sis to?“

„Ano.“

Dalo by se říct, že se obou zmocnila stejná nevole. Jeden i druhý přivykli dosti tvrdé realitě, a vášně, s nimiž měli co do činění, ústily v tragédie, protože končily na Zlatnickém nábřeží.

Toto bylo stejně šalebné jako touha sevřít oblak v dlani. A když se pokusili vyloupnout hlavní aktéry z ořechu tohoto dramatu, ukázalo se, že jsou stejně neurčití, stejně neživotní jako dáma od jezera.

Chybělo málo a Maigret by byl nacpal všechny ty dopisy do knihovny za zelenou záclonku a zabručel:

„Banda potrhliků!“

A zároveň se ho zmocnil určitý respekt, téměř dojetí. Nechtěl být pokládán za hlupáka, a proto se tomu pokusil vzepřít.

„A ty tomu věříš?“

A znovu vévodové, knížata a sesazení králové, s nimiž se setkala v Portugalsku. Pak cesta do Keni v manželově společnosti. A další cesta, do Spojených států, kde Isabella nevěděla, co si počít, protože život tam byl příliš drsný. Jak Philippe roste, stále více se vám podobá. Není to zázrak? Dalo by se říci, že nás nebesa odměňují za naše oběti. Hubert si toho všiml také, poznám to podle toho, jak se na dítě dívá...

V každém případě Hubert nebyl už do manželského lože připuštěn a neopomněl hledat si útěchu jinde. V dopisech už nebyl Hubert, ale H...

Chudák H. vzplál novou vášní, podezírám ji, že ho trápí. Vůči hledě hubne a je čím dál tím nervóznější...

Zmínky o šílených láskách tohoto druhu padají každých pět šest měsíců. Pokud jde o Armanda de Saint-Hilaire, ten se ve svých dopisech zřejmě nepokoušel předstírat vlastní zdrženlivost.

Isabella píše například:

Doufám, že turecké ženy nejsou tak divoké, jak se o nich říká, a hlavně že jejich manželé nejsou příliš ukrutní...

A dodává:

Buďte opatrný, příteli: Každé ráno. se za vás modlím...

Když byl vyslancem na Kubě a později velvyslancem v Buenos Aires, dělaly jí starost ženy španělské krve.

Jsou tak krásné! A já, vzdálená a blednoucí ve vašich vzpomínkách, se chvěji při pomyslení, že se jednoho dne zamilujete...

Dělala si starosti o jeho zdraví.

Trápí vás stále ještě vředy? Při tom vedru to musí být...

Znala Jaquettu.

Psal jsem Jaguettě, poslala jsem jí recept na mandlový dort, který máte tak rád...

„Copak neslíbila manželovi, že se s hrabětem de Saint-Hilaire už nikdy neuvidí?... Poslechni si tohle... Je to adresované sem do bytu:

Jak nevýslovné a zároveň bolestné štěstí, uvidět vás včera zpovzdáli v Opeře... Miluji vaše prosedivělé spánky, ta lehká tělnatost vám dodává nedostižné důstojnosti... Po celý večer jsem byla na vás hrdá...

Teprve po návratu do ulice de Varenne, když jsem se spatřila v zrcadle, mne jala hrůza... jak jsem vás mohla nezklamat?... Ženy vadnou rychle a já jsem už téměř stařena...

Takto zdáli se vidali dost často. Sjednávali si i svého druhu schůzky.

Zítřka kolem třetí se budu procházet se synem v Tuileries... Saint-Hilaire se zase procházel v předem smluvené době pod jejími okny.

V jednom dopise narazil Maigret na charakteristickou větu, týkající se Philippa v době, kdy mu bylo asi deset let.

Přečetl ji nahlas:

Když mě Philippe přistihl opět jednou při psaní, zeptal se mě nevinně:

„Zase píšeš svému milovanému?“

Maigret vzdychl, oťel si pot a jeden po druhém balíčky opět převázal.

„Pokus se sehnat k aparátu doktora Tudella.“

Potřeboval cítit opět pevnou půdu pod nohama. Dopisy se vrátily na své místo v knihovně a on si sliboval, že se jich už ani nedotkne.

„Máte ho na drátě, šéfe...“

„Haló, doktore... Ano, Maigret... Před deseti minutami jste skončil?... Ne, samozřejmě že vás nežádám o podrobnosti...“

Naslouchal, a přitom čmáral nic neříkající slova a znaménka do bloku hraběte de Saint-Hilaire.

„Víte to jistě?... Kulky jste už poslal Gastine-Renettovi?... Zavolám mu později... Děkuji... Zprávu adresujte raději vyšetřujícímu soudci... Udělá mu to radost... Ještě jednou díky...“

S rukama za zády začal přecházet po místnosti, čas od času se zastavil a podíval se do zahrady, kde pár kroků od něho poskakoval v trávě krotký kos.

„První kulka,“ vysvětloval Janvierovi, „byla vystřelena do tváře prakticky z bezprostřední blízkosti... Je to kulka ráže 7.65 s pláštěm z poniklované mědi... Tudelle nemá ještě zkušenosti doktora Paula, ale je si téměř jistý, že byla vystřelena z automatického browningu. K jednomu bodu se vyjadřuje naprosto kategoricky: tato první kulka byla příčinou smrti, která nastala prakticky okamžitě. Tělo přepadlo dopředu a sklouzlo z křesla na koberec...“

„Jak to ví?“

„Protože ty ostatní kulky byly vystřelené shora dolů.“

„Kolik bylo těch ostatních?“

„Tři. Dvě do břicha a jedna do ramene. V automatických pistolích je šest nábojů, nebo sedm – pokud jeden zasuneme do hlavně – a já si kladu otázku, proč vrah náhle po čtvrtém výstřelu přestal. Ledaže by se byla pistole zasekla...“

Zahleděl se na jakžtakž vyčištěný koberec, na němž byly však ještě patrné okraje krvavých skvrn.

„Buď ten, kdo to udělal, chtěl mít jistotu, že je oběť mrtvá, nebo se dostal do takové ráže, že střílel dál naprosto mechanicky. Zavolej mi Moerse, buď tak hodný.“

Toho dopoledne byl Maigret příliš zaujat zvláštní povahou svého příběhu, než aby se sám zabýval materiálními indiciemi, a tak ponechal péči o ně specialistům z identifikačního oddělení.

„Moers?... Ano... Jak daleko?... Jasně... Nejdříve mi řekněte, jestli jste našli v pracovně nábojnice... Ne?... Žádnou?“

Bylo to zajímavé a nejspíš to svědčilo o tom, že vrah věděl, že nebude rušen. Po čtyřech hlasitých výstřelech, dokonce velice hlasitých, jestliže střílel z browningu 7.65, beze spěchu hledal po celé pracovně nábojnice, které musely být vymrštěné do značné vzdálenosti.

„Klika u dveří?“

„Jediné více méně čisté otisky patří služebné.“

„Sklenice?“

„Otisky mrtvého.“

„Psací stůl, nábytek?“

„Nikde nic, šéfe. Tedy žádné cizí otisky, leda vaše.“

„Zámek, okna?“

„Na zvětšených fotografiích žádné stopy po vloupání.“

Isabelliny dopisy se sice nepodobají dopisům oněch milenců, jimiž se Maigret zabývá obvykle, ale zločin sám byl naprosto skutečný.

Na první pohled si tu však protiřečily dvě drobnosti. Vrah dále střílel na mrtvého, na člověka, který se už nehýbal a který, s hlavou roztržštěnou, skýtal dosti strašný pohled. Maigret si vybavil vlasy, jichž měl mrtvý pořád ještě hodně, přilepené k zející lebce, jedno oko, které zůstalo otevřené, kost, trčící z rozervané tváře.

Soudní lékař tvrdil, že po prvním výstřelu se tělo svezlo k nohám křesla, na místo, kde bylo nalezeno.

To znamená, že vrah, který pravděpodobně stál na druhé straně psacího stolu, jej obešel, aby mohl vystřelit znovu, jednou, dvakrát, třikrát, shora dolů, z naprosté blízkosti, podle Tudella ze vzdálenosti necelých padesáti centimetrů. Z této vzdálenosti nebylo vůbec zapotřebí mířit, aby se trefil do určitého místa. Jinými slovy, střílel do břicha a do hrudi úmyslně? Nebudí to dojem, že šlo o akt pomsty, o výjimečnou míru nenávisti?

„Jsi přesvědčený, že zbraň není v bytě? Hledal jsi všude?“

„Dokonce i v krbu,“ ujistil ho Janvier.

I Maigret hledal onu pistoli, o níž mluvila stará služebná, byt i dost neurčitě, to je pravda.

„Jdi se zeptat toho policisty před vraty, jestli u sebe nemá zrovna ráži 7.65.“

Mnoho uniformovaných strážníků bylo vybaveno právě touto zbraní.

„Ať ti ji na chvilku půjčí.“

Vyšel také z pracovny, prošel chodbou a otevřel dveře do kuchyně, kde seděla Jaquetta Larrieuová na židli a držela se velice zpřímá. Měla zavřené oči a zdálo se, že spí. Hluk ji vymrští ze židle.

„Pojďte laskavě se mnou.“

„Kam?“

„Do pracovny. Chtěl bych vám položit několik otázek.“

„Už jsem vám řekla, že nic nevím.“

Jen došla do pracovny, rozhlížela se, jako by se chtěla ujistit, že s ničím nebylo hnuto.

„Posaďte se.“

Zaváhala, jistě nebyla zvyklá sednout si v této místnosti v přítomnosti svého pána.

„Na tuhle židli... prosím vás...“

Poslechla ho jen nerada a hleděla na komisaře s ještě větší nedůvěrou než předtím.

Janvier se vrátil s pistolí v ruce.

„Půjč ji ji.“

Vzpírala se, otevřela ústa, jako by chtěla protestovat, zase je zavřela a Maigret by byl přísahal, že málem řekla:

„Kde jste ji našel?“

Zbraň ji fascinovala. Měla co dělat, aby od ní odtrhla oči.

„Poznáváte tu pistoli?“

„Jak bych ji mohla poznat? Nikdy jsem ji neprohlížela zblízka a nemyslím, že vyrobili jediný kus toho typu.“

„Ale je to ten typ, jaký měl hrabě?“

„Myslím, že ano.“

„Velikost?“

„V tom se nevyznám.“

„Vezměte si ji do ruky. Je přibližně stejně těžká?“

Kategoricky odmítla udělat, co žádal.

„K ničemu by to nebylo, protože jsem tu, co byla v zásuvce, nikdy neměla v ruce.“

„Můžeš ji seržantovi vrátit, Janviere.“

„Už mě nepotřebujete?“

„Jen sedíte, prosím. Předpokládám, že nevíte, jestli váš pán tu pistoli někomu daroval nebo půjčil, například svému synovci nebo někomu jinému?“

„Jak bych to mohla vědět? Vím jenom tolik, že jsem ji už dlouho neviděla.“

„Měl hrabě de Saint-Hilaire strach ze zlodějů?“

„Určitě neměl. Ani ze zlodějů, ani z vrahů. Nejlepším důkazem je, že v létě spal při otevřeném okně, přestože bydlíme v přízemí a že se do ložnice mohl kdokoli dostat.“

„Neměl v bytě nějaký vzácný předmět?“

„Vy sám a vaši lidé vědí líp než já, co tady je.“

„Kdy jste u něho začala pracovat?“

„Hned po první světové válce. Vrátil se z ciziny a umřel mu komorník.“

„Tehdy vám bylo tedy asi dvacet let.“

„Osmadvacet.“

„Jak dlouho jste byla v Paříži?“

„Několik měsíců. Předtím jsem žila s otcem v Normandii. Když otec zemřel, musela jsem si najít práci.“

„Prožila jste tehdy nějaké dobrodružství?“

„Cože?“

„Ptám se, jestli jste tehdy měla nějaké milence nebo jestli jste byla zasnoubená.“

Podívala se na něho rozhořčeně.

„Nic z toho, co máte na mysli.“

„Žila jste v tomto bytě s hrabětem de Saint-Hilaire sama?“

„A co je na tom špatného?“

Maigret se nedržel přísné logiky, protože v tomto případě mu nic nepřipadalo logické a přecházel od jednoho tématu k druhému, jako by hledal citlivé místo. Po návratu do pracovny si Janvier sedl u dveří. Když si zapálil cigaretu a sirku odhodil na zem, volala ho stařena, které nic neušlo, k pořádku.

„Taky byste si mohl vzít popelník.“

„Mimochodem, váš pán kouřil?“

„Dlouho kouřil.“

„Cigarety?“

„Doutníky.“

„V poslední době nekouřil?“

„Ne. Měl chronický zánět průdušek.“

„I když se zdálo, že je naprosto zdravý.“

Doktor Tudelle řekl Maigretovi do telefonu, že se Saint-Hilaire zřejmě těšil výjimečnému zdraví.

„Bytlná kostra, srdce v nejlepším stavu, žádná skleróza.“

Některé orgány však kulky příliš poškodily, což znemožnilo kompletní diagnózu.

„Když jste k němu nastoupila do služby, byl to téměř mladík.“

„Byl o tři roky starší než já.“

„Věděla jste, že je zamilovaný?“

„Nosila jsem jeho dopisy na poštu.“

„Nežárčila jste?“

„Proč bych měla žárlit?“

„Nestalo se, že byste se setkala s osobou, které každodenně psal?“

„Nikdy do tohoto bytu nevnikla.“

„Ale viděla jste ji?“

„Mlčela.“

„Odpovězte. Až se bude tento případ projednávat u porotního soudu, budou vám klást mnohem trapnější otázky, a nebudete moci mlčet.“

„Nic nevím.“

„Ptal jsem se vás, jestli jste tu osobu viděla.“

„Ano. Na ulici. A taky jsem někdy nesla dopis, který jsem jí předávala osobně.“

„Tajně?“

„Ne. Požádala jsem, abych s ní mohla mluvit a byla jsem k ní uvedena.“

„Mluvila s vámi?“

„Někdy mi kladla otázky.“

„Mluvíte o době před čtyřiceti lety?“

„O té i o pozdější.“

„Co to bylo za otázky?“

„Hlavně na zdraví pana hraběte.“

„Na lidi, kteří k němu chodí, se neptala?“

„Ne.“

„Provázela jste svého pána do ciziny?“

„Všude.“

„Jako vyslanec a později jako velvyslanec musel vést velký dům. Jaké přesně bylo vaše postavení?“

„Starala jsem se o něho.“

„Chcete říct, že jste nebyla ve stejném postavení jako ostatní služebnictvo, že jste se nemusela starat o vaření, o úklid, o slavnostní recepci?“

„Na všechno jsem dohlížela.“

„Jaký jste měla titul? Hospodyně?“

„Neměla jsem žádný titul.“

„Měla jste nějaké milence?“

Ztuhla a v jejím pohledu bylo větší opovržení než kdykoli předtím.

„Byla jste jeho milenkou?“

Maigret měl strach, že se na něho vrhne s vytaženými drápy.

„Z jeho korespondence vím,“ pokračoval, „že měl různá dobrodružství.“

„Na to měl právo, ne?“
„Žálila jste?“
„Občas jsem musela určité osoby vyhodit, protože se pro něho nehodily a byly by mu způsobily nepříjemnosti.“
„Jinými slovy; starala jste se i o jeho soukromý život.“
„Byl příliš dobrák a zůstal naivní.“
„Přesto však, jako muž vybraných způsobů, zastával náročnou funkci velvyslance.“
„To je něco jiného.“
„Nikdy jste od něho neodešla?“
„Píše o tom v dopisech?“
Ted bylo na Maigretovi, aby neodpověděl a naléhal:
„Jak dlouho jste byla od něho pryč?“
„Pět měsíců.“
„Kdy to bylo?“
„Když byl vyslancem na Kubě.“
„Proč?“
„Kvůli jedné ženě, která trvala na tom, aby mě vyhodil.“
„Co byla zač?“
Ticho.
„Proč vás nemohla vystát? Žila s ním?“
„Chodila k němu každý večer a často na vyslanectví strávila noc.“
„Kam jste šla?“
„Najala jsem si byteček nedaleko Prada.“
„Váš pán vás tam navštěvoval?“
„Neodvážil se, jenom mi telefonoval a nabádal mě k trpělivosti. Věděl, že to dlouho nebude trvat. Přesto jsem si koupila lístek do Evropy.“
„Ale neodjela jste?“
„Přišel pro mne večer před odjezdem.“
„Znáte knížete Philippa?“
„Jestli jste opravdu ty dopisy četl, nepotřebujete se mě vyptávat. Mělo by se to zakázat, přehrabovat se po smrti lidí v jejich korespondenci.“
„Neodpověděla jste mi.“
„Viděla jsem ho jako malého.“
„Kde?“
„V ulici de Varenne. Často býval u matky.“
„Nenapadlo vás dnes ráno zavolat napřed kněžně, než jste se vydala na nábreží d'Orsay?“
Dívala se mu do očí a nehnula brvou.
„Proč jste to neudělala, když jste byla, jak říkáte, dlouhou dobu jejich spojkou?“
„Protože dnes je den pohřbu.“
„A nezkoušela jste sdělit ji to později dopoledne, když jsme odešli?“
Zahleděla se na telefonní přístroj.
„V pracovním pořádku někdo byl.“
Ozvalo se klepání na dveře. Byl to strážník, který měl službu na chodníku před domem.
„Nevím, jestli vás zajímá, co píšou noviny. Ale myslel jsem, že nezaškodí, když vám je přinesu.“
Byl to odpolední list, který měl vyjít už před hodinou. Tučný titulek přes dva sloupce dole na první straně hlásal: Tajemná smrt velvyslance.
Text byl krátký.
Dnes ráno byla nalezena v domě oběti v ulici Saint-Dominique mrtvola hraběte Armanda de Saint-Hilaire, dlouholetého velvyslance Francie v mnoha metropolích, mimo jiné v Římě, v Londýně a ve Washingtonu.
Po odchodu do výslužby před řadou let Armand de Saint-Hilaire uveřejnil dva svazky pamětí a právě pracoval na korektuře třetího, když byl, jak se zdá, zavražděn.
Zločin objevila časně ráno stará služebná.
Zatím není známo, zda pohnutkou byla loupež nebo zda je třeba hledat záhadnější důvody.
Podal noviny Jaquettě a váhavě pohlédl na telefon. Uvažoval, jestli v ulici de Varenne četli noviny nebo jestli to Isabelle už někdo oznámil.
V tom případě, jak na to bude reagovat? Odváží se přijít sem osobně? Anebo se spokojí s tím, že bude čekat v tichu svého paláce, kde jsou na znamení smutku jistě zavřené okenice?
Neměl by Maigret...
Nespokojen sám se sebou a se vším, zvedl se a vyzývavě se postavil do dveří vedoucích do zahrady a k Jaquettině zlosti vyprázdnil svou dýmku tak, že jí poklepal o podpatek.

4/ KAPITOLA

Drobná stará panna, která seděla na židli jako prkenná, poslouchala vyděšeně hlas komisaře; chvěl se tak, jak to dosud nezažila. Je pravda, že Maigret nehovořil k ní, ale ke komusi neviditelnému na druhém konci drátu.
„Ne, pane Cromieresi, nedal jsem do novin žádné komuniké a nepozval jsem ani novináře, ani fotografie, jak to s oblibou dělají páni ministři. Pokud jde o vaši druhou otázku, nemám, co nového bych vám sdělil, ani žádnou představu, jak

říkáte, a pokud něco zjistím, podám o tom ihned zprávu vyšetřujícímu soudci...“

Zahlédl kradmý pohled, který Jaquetta vrhla tím směrem, kde seděl Janvier. Jako by ho brala za svědka komisařova špatně zadržovaného hněvu a na rtech jí pohrával lehký úsměv, kterým inspektorovi říkala:

„Tedy, ten váš šéf...“

Maigret zatáhl svého kolegu do chodby.

„Vyběhnu jen k notáři. Klad jí další otázky, ale mírně, moc na ni netlač, víš, jak to myslím. Třeba budeš mít větší štěstí než já a získáš si ji.“

Byla to pravda. Kdyby byl od rána tušil, že bude mít co do činění s paličatou starou pannou, byl by s sebou místo Janviera přivedl mladého Lapointa, protože s ženami určitého věku to z celé kriminálky nejlépe uměl právě Lapointe.

Což mu jedna z nich neřekla, vrtíc hlavou:

„Kladu si otázku, jak může mladý muž, tak dobře vychovaný jako vy, dělat tohle povolání...“

A dodala:

„Jsem přesvědčená, že tím musíte trpět...“

Komisař se ocitl na ulici. Novináři tam nechali na stráži jen jednoho ze svého středu a odešli se občerstvit do nedalekého bistra.

„Nic nového, kamaráde, nemá smysl mě sledovat...“

Nešel daleko. Pokud jde o tento případ, nikdy se nemuselo chodit daleko. Dalo by se říct, že pro všechny, kdo byli do tohoto případu ať už přímo či nepřímo zapleteni, se Paříž omezovala na několik aristokratických ulic.

Notářův dům v ulici Villersexel byl postavený ve stejném období a ve stejném stylu jako dům v ulici Saint-Dominique - také měl bránu, kterou kdysi projížděly kočáry, široké schodiště pokryté červeným kobercem a výtah, jenž se jistě pohyboval zcela nehlučně. Nemusel jej použít, protože notářova kancelář byla v prvním patře. Měděné hřeby na dvojitých dveřích byly naleštěné, stejně jako tabulka vyzývající návštěvníky; aby vstoupili bez zvonění.

„Jestli i tady narazím na starce...“

Byl příjemně překvapen, když mezi kancelisty uviděl asi třicetiletou pohlednou ženu.

„K notáři Aubonnetovi, prosím.“

Ovšem, kancelář byla snad až příliš vyčalouněná a trochu moc okázalá, ale nenechali ho čekat a téměř okamžitě ho uvedli do prostorné místnosti, v níž na uvítanou vstal muž sotva pětáctýřicetiletý.

„Komisař Maigret... Přicházím v záležitosti jednoho vašeho klienta, hraběte de Saint-Hilaire...“

Muž mu odpověděl s úsměvem:

„V tom případě se to netýká mne, ale mého otce. Podívám se, je-li právě volný.“

Notář Aubonnet syn odešel do jiné místnosti a nějakou dobu tam pobyl.

„Tudy prosím, pane Maigrete...“

Jak se dalo očekávat, tentokrát se komisař ocitl ve společnosti skutečného starce, který nebyl ani v příliš dobré kondici. Aubonnet otec seděl zapadlý v křesle s vysokým opěradlem, mžoural a tvářil se zmateně jako člověk, kterého vyrušili z polední siesty.

„Mluvte, prosím, hlasitěji...“, doporučil mu syn na odchodu. Notář Aubonnet musel být kdysi velice tělnatý. Tuto tělnatost si do jisté míry zachoval, ale tělo bylo ochablé a faldovité. Na jedné noze měl botu, na druhé, s oteklým kotníkem, plstěnou trepku.

„Předpokládám, že se mnou chcete mluvit o mém nebohém příteli?...“

I ústa měl měkká a slabiky, které z nich vycházely, splývaly jako kaše. Zato mu vůbec nebylo třeba klást otázky, sám spustil vodopád tlachů.

„Představte si, že Saint-Hilaire a já jsme se poznali na lyceu Stanislas... Kolik je to let?... Počkejte... Mně je sedmdesát sedm... Takže to je šedesát let, co jsme vyšli ze střední školy... On se rozhodl pro diplomatickou dráhu, zatímco mým snem bylo dostat se do sboru jezdeckých instruktorů ve vojenské škole v Saumuru... V té době se ještě jezdilo na koních... Jezdci nebyli motorizovaní... Dovedete si představit, že jsem vůbec nikdy v životě neměl příležitost jezdit na koni?... To proto, že jsem byl jediným synem a bylo třeba, abych převzal otcovu praxi...“

Maigret se ho nezeptal, jestli v tomto domě bydlel už jeho otec.

„Saint-Hilaire byl bonviván už jako student, ale takového bonvivána potkáte zřídka, vytříbený vkus, elegán každým coulem...“

„Předpokládám, že závěť svěřil do vašich rukou?“

„Jeho synovec, malý Mazon, mi před chvílí položil tutéž otázku. Ujistil jsem ho...“

„Synovec dědí veškerý majetek?“

„Všechno ne. Známu závěť nazpaměť, protože jsem ji sepisoval vlastnoručně.“

„Už je to dávno?“

„Tu poslední asi před deseti lety.“

„Předchozí závěti byly jiné?“

„Jen v maličkostech. Nemohl jsem synovci tu listinu ukázat, vzhledem k tomu, že musí být přítomné všechny osoby, jichž se týká.“

„Kdo je to?“

„Celkově je to tak, že Alain Mazon dědí dům v ulici Saint-Dominique a v zásadě i jeho jmění, které ostatně není velké. Jaquetta Larrieuová, hospodyně, dostává doživotní rentu, která jí umožní klidné stáří. Pokud jde o nábytek, umělecké předměty, obrazy a věci osobní, Saint-Hilaire je odkazuje své dlouholeté přítelkyni...“

„Isabelle de V...“

„Vidím, že jste informován.“

„Znáte ji?“

„Dosti dobře. Znal jsem zejména jejího manžela, který patřil mezi mé klienty.“

Není ta zvláštní, že si oba tito pánové zvolili stejného notáře?

„Nebáli se, že se potkají ve vaší kanceláři?“

„Nikdy se to nestalo. Patrně je to nenapadlo a kladu si otázku, jestli by jim to bylo tolik vadilo. Podívejte, ti dva byli jako stvoření k tomu, aby byli přáteli, nebo alespoň aby si vážili jeden druhého, protože oba byli počestní muži a kromě jiného měli také vkus...“

Až po ta slova, která jako by se nořila z minulosti! Už je to opravdu velice dávno, co Maigret neslyšel výraz počestný muž.

Starý notář se ve svém křesle potichu zasmál okamžitému nápadu.

„Muži, kteří měli vkus, ano!“ opakoval. „Zlomyslník by mohl dodat, že v určitém směru měli dokonce stejný vkus...“

Ted, když jsou oba mrtví, myslím, že neprozradím úřední tajemství, když vám to povím, tím spíš, že i vy jste vázán diskretností... Notář je téměř vždycky důvěrníkem... Saint-Hilaire byl navíc starý přítel, který mi chodil vyprávět o svých husarských kouscích... Bezmála rok měl princ a on stejnou milenkou, krásnou holku s mohutným poprsím, která účinkovala v nevim už jaké revui na Bulvárech... Nevěděli o sobě... Každý měl svůj den...“

Stařec se díval na Maigreta rozpuštěným okem.

„Ti lidé uměli žít... Už několik let se nezabývám praxí, tu převzal můj nejstarší syn... Ale přesto zajdu každý den do pracovny a dál pomáhám svým starým klientům...“

„Měl Saint-Hilaire přátele?“

„S jeho přáteli to bylo jako s mými klienty, o nichž hovořím. V našem věku člověk kouká, jak lidé jeden po druhém umírají. Mám dojem, že jsem byl vlastně poslední, koho navštívil. Nohy mu pořád dobře sloužily, chodil ještě každý den na procházku. Stávalo se, že ke mně zašel a sedl si tam, co teď sedíte vy...“

„O čem jste mluvili?“

„O starých časech, přirozeně, a hlavně o lidech, které jsme znali z lycea. Mohl bych vám většinu jmen ještě odříkat. Člověk žasne, kolik z nich udělalo velkou kariéru. Jeden náš kamarád, a nebyl to ten nejinteligentnější, se stal nevim kolikrát za sebou předsedou vlády a zemřel teprve vloni. Další se jako voják stal členem Akademie...“

„Udělal si Saint-Hilaire nepřátele?“

„Jak by mohl? Na diplomatickém poli nikoho nevyštípál, jak se to dnes často stává. Na své jmenování do funkce vždycky trpělivě čekal, až na něho přijde řada. A ve svých pamětech se nepustil do vyřizování účtů, což také vysvětluje, proč je četlo tak málo lidí...“

„A pokud jde o rodinu de V...?“

Notář se po něm překvapeně podíval.

„O knížeti jsem vám už říkal. Všechno věděl, přirozeně, a věděl také, že Saint-Hilaire dodrží své slovo. Kdyby se nebylo třeba ohlížet na společnost, jsem přesvědčen, že by byl Armand v ulici de Varenne přijímán a možná by tam bylo pro něho prostřeno...“

„Syn je také informovaný?“

„Zajisté.“

„Jaký je to člověk?“

„Nemyslím, že je to muž otcova formátu. Je pravda, že ho tolik neznám. Zdá se mi uzavřenější, což se vysvětluje tím, jak nesnadné je v dnešní době nosit jméno, které váží tolik jako to jeho. O společenský život se nezajímá. V Paříži je ho vidět zřídka. Většinu roku tráví v Normandii, se svou ženou a dětmi, a věnuje se svým statkům a koním...“

„Viděl jste ho v poslední době?“

„Uvidím ho zítra, stejně tak jako jeho matku, při otevření závěti. Není vyloučeno, že se budu muset v jednom dni zabývat dvojím dědictvím...“

„Kněžna vám dnes odpoledne nevolala?“

„Dosud ne. Jestli čte noviny nebo jí někdo o té události řekne, jistě se se mnou spojí. Pořád nemohu pochopit, proč byl můj starý přítel zavražděn. Kdyby k tomu bylo došlo jinde než v jeho bytě, myslel bych si dokonce, že si ho vrah s někým spletl...“

„Předpokládám, že Jaquetta Larrieuová byla jeho milenkou?“

„To není to správné slovo. Upozorňuji, že Saint-Hilaire o ní se mnou nikdy nemluvil. Ale já ho znal. Jaquettu jsem znal také, zamlada to bylo moc hezké děvče. A Armand zřídka nechal hezkou holku jít kolem a nezkusil štěstí. Dělal to tak trochu z důvodů estetických, jestli mi rozumíte. Každá šance stojí za pokus, naskytne-li se příležitost...“

„Jaquetta nemá příbuzné?“

„O nikom nevim. Pokud měla bratry a sestry, je velice pravděpodobné, že už dávno zemřeli...“

„Děkuji vám...“

„Předpokládám, že spěcháte? V každém případě vězte, že jsem vám k dispozici. Vypadáte taky na počestného muže a velice doufám, že dopadnete toho mizeru, který to udělal...“

Stále ten pocit, že se noří do završené minulosti, do světa dávno vyhynulého. Byl celý popletený z toho, že se opět ocitl na ulici, kolem živoucí Paříž a ženy, chodící po nákupech v přiléhavých kalhotkách, bary s poniklovanými stolky a židlemi, auta natřásající se před červenou na semaforu.

Zamířil do Jacobovy ulice; ale šel tam zbytečně, protože na dveřích krámu se staženými roletami našel ceduli v černém rámečku, oznamující:

Zavřeno za příčinou úmrtí v rodině.

Několikrát stiskl zvonek a když nikdo neotvíral, přešel na druhý chodník a podíval se do oken v prvním patře. Byla

otevřená, ale nedoléhaly tam odtud žádné zvuky. Ze stínu obrazové galerie se vynořila žena s měděnými vlasy a velkým ochablým poprsím.

„Jestli hledáte pana Mazonera, není doma. Viděla jsem ho dnes před polednem, když stahoval rolety a odcházel.“ Nevěděla, kam šel.

„On toho moc nenamluví...“

Maigret navštíví Isabellu de V..., to je jistá věc, ale tato návštěva v něm vyvolává jisté pocity a proto ji odkládá na pozdější dobu a snaží se na ni napřed lépe připravit...

Zřídka kdy se mu stávalo, že by ho lidské bytosti takto vyváděly z míry. Dokázal by psychiatr, učitel či spisovatel, podle nomenklatury Lancetu, lépe než on porozumět osobnostem pocházejícím z minulého století?

Jisté bylo jen jedno: hrabě Armand de Saint-Hilaire, mírný neškodný stařec a počestný muž, abychom citovali notáře, byl zavražděn ve svém bytě někým, ke komu měl naprostou důvěru.

Je vyloučeno, že by šlo o sprostý zločin nebo o zločin náhodný, anonymní a hloupý, především proto, že se nic neztratilo, a dále proto, že bývalý velvyslanec seděl pokojně u psacího stolu, když ho zasáhla do tváře první kulka, vystřelená zblízka.

Buď šel svému návštěvníkovi otevřít sám, nebo měl host vlastní klíč od bytu, přestože Jaquetta tvrdí, že existují pouze dva klíče, ten, který měl hrabě a ten její.

Maigret, jemuž se v hlavě honily dosti neuspořádané myšlenky, vstoupil do baru, objednal si sklenici piva a zavřel se v telefonní kabině.

„To jste vy, Moersi?... Máte po ruce soupis?... Podívejte se tedy, jestli je tam zmínka o klíči... O klíči ode dveří, ano... Cože?... Ano?... Kde se našel?... V kapse kalhot?... Děkuji vám... Něco nového?... Ne... Vráťím se na nábreží mnohem později... Kdybyste pro mě měl cokoliv, zavolejte Janvierovi, zůstal v ulici Saint-Dominique...“

V kapse mrtvého našli jeden ze dvou klíčů: Jaquetta má svůj, protože když s ní ráno Maigret a muž z ministerstva zahraničí přišli do příměstí, otvírala jim dveře.

Nikdo nezabíjí bez příčiny. Co zbývá, když je vyloučena krádež? Zločin z lásky – mezi starci? Vražda pro peníze?

Jaquetta Larrieuová dostala více než dostačující doživotní rentu, notář to potvrdil.

Synovec zase dědí dům a většinu majetku.

Pokud jde o Isabellu, těžko si představit, že by jí, sotva její manžel zavřel oči, přišlo na mysl...

Ne! Žádné vysvětlení neobstálo a na nábreží d'Orsay zase kategoricky vylučovali politické důvody.

„Ulice de la Pompe!“ zavolal na mladého taxikáře.

„Jasně, pane komisaři.“

Už dávno se necítil polichocen, když byl takto poznán na ulici. Domovnice ho poslala do pátého patra, kde drobná, docela hezká hnědovláská dveře nejprve pootevřela a pak teprve vpustila Maigreta do bytu zaplaveného sluncem.

„Omluvte ten nepořádek... Šiju dcerce šaty...“

Měla na sobě přiléhavé kalhoty z černého hedvábí, které těsně obepínaly kyprý zadeček.

„Tuším, že přicházíte kvůli tomu zločinu a kladu si otázku, co ode mne očekáváte.“

„Máte tu děti?“

„Starší je v Anglii, aby se naučila jazyk. Žije tam v jedné rodině, pomáhá v domácnosti za byt a stravu. Ta mladší je zaměstnaná. To pro ni jsem...“

Ukázala na stůl, na lehkou barevnou látku, z níž střihala na šaty.

„Patrně jste mluvil s mým manželem?“

„Ano.“

„Jak se tvářil?“

„Už je to dávno, co jste ho viděla naposled?“

„Skoro tři roky.“

„A hraběte de Saint-Hilaire?“

„Naposlady tady byl krátce před vánocemi. Přinesl děvčatům dárky. Nikdy nezapomněl. Dokonce i když byl na úřadě v zahraničí a děvčata byla ještě malá; na vánoce nikdy nezapomněl a poslal jim nějakou maličkost. Mají panenky z celého světa. Našel byste je ještě v jejich pokoji.“

Nebylo jí víc než čtyřicet a byla velice přitažlivá.

„Je to pravda, co se píše v novinách? Někdo ho zavraždil?“

„Řekněte mi něco o vašem manželovi.“

Z její tváře se okamžitě ztratil výraz.

„Co vám mám o něm říct?“

„Vdávala jste se z lásky? Jestli se nemýlím, je o hodně starší než vy.“

„Jen o deset let. Nikdy nevypadal mladě.“

„Milovala jste ho?“

„Nevím, žila jsem sama s otcem a ten byl zatrpklý. Považoval se za velkého zneužívaného malíře a trpěl tím, že si na živobytí musel vydělávat restaurováním obrazů. Já jsem pracovala v jednom obchodě na Velkých bulvárech. Potkala jsem Alaina. Nemáte žízeň?“

„Děkuji. Před chvílí jsem vypil sklenici piva. Povídejte dál...“

„Možná že mě přitahoval právě ten jeho tajuplný zjev. Nebyl jako ti ostatní, mluvil málo, a to, co říkal, bylo vždycky zajímavé. Vzali jsme se a hned se nám narodila holčička...“

„Bydleli jste v Jacobově ulici?“

„Ano. Měla jsem tu ulici ráda a také náš malý byt v prvním patře. V té době byl hrabě de Saint-Hilaire ještě

velvyslancem, tehdy zrovna ve Washingtonu, jestli se nepletu. Jednou, když přijel na dovolenou, nás přišel navštívit a pak nás pozval do ulice Saint-Dominique. Udělal na mě velký dojem.“

„Jaký měl vztah k vašemu manželovi?“

„Nevím, jak to říct. Byl to člověk, který se choval mile ke každému. Zdálo se, že je překvapen tím, že jsem ženou jeho synovce.“

„Proč?“

„Pochopila jsem to teprve mnohem později a to si ještě nejsem jistá. Zřejmě znal Alaina lépe než jsem si myslela, v každém případě lépe, než jsem ho tehdy znala já...“

Odmělčela se, jako by ji znepokojovalo to, co právě řekla.

„Nechtěla bych, abyste si myslel, že ze mne mluví zloba, protože teď žijeme odděleně. Ostatně, odešla jsem já.“

„Nepokusil se vás zadržet?“

Tady byl moderní nábytek, světlé stěny a bylo odtud vidět do bílé kuchyně, kde panoval dokonalý pořádek, z ulice sem doléhaly důvěrně známé zvuky a nedaleko odtud se zelenal Bouloňský lesík.

„Doufám, že Alaina nepodezíráte?“

„Upřímně řečeno, zatím nepodezírá nikoho, ale předem nezavrhnu žádnou hypotézu.“

„Pustil byste se po falešné stopě, o tom jsem přesvědčená. Podle mého mínění je Alain nešťastný člověk, který se nikdy nedokázal přizpůsobit a nikdy se to nenaučí. Není to zvláštní, že jsem odešla od otce, protože byl zatrpklý, a provdala jsem se za člověka ještě zatrpklejšího? Uvědomila jsem si to teprve po nějakém čase. Zkrátka, nikdy jsem ho neviděla spokojeného a dnes se ptám sama sebe, jestli se někdy usmál.“

Bojí se všeho, bojí se o své zdraví i o své obchody, trápí ho, co si o něm lidé myslí, jak se na něho dívají sousedi a zákazníci...

Myslí si, že všichni proti němu něco mají...

Těžko se to vysvětluje. Nesmějte se tomu, co vám povím. Dokud jsem s ním žila, měla jsem pocit, že slyším, jak od rána do večera přemýšlí a ty úvahy mě znervózňovaly jako tikající budík. Beze slova chodil sem a tam a najednou se na mě zahleděl tak, že jsem cítila, jak noří zrak do nitra, kam mi nikdy nedovolil nahlédnout. Je pořád tak bledý?“

„Ano, je bledý.“

„Byl bledý už když jsem ho poznala a zůstal bledý i na venkově, u moře. Taková nepřírozená bledost...“

A navenek nic. Nebylo možné navázat s ním kontakt... Celá ta léta jsme spali v jedné posteli a někdy, když jsem se probudila, mi připadalo, že je to cizí člověk.

Byl krutý...“

Pokusila se to slovo vzít zpátky.

„Asi přeháním. Považoval se za spravedlivého, chtěl být za každou cenu spravedlivý. Byla to posedlost. Ve své spravedlnosti byl puntičkářský a právě proto jsem použila to slovo krutost. Všimla jsem si toho hlavně, když se nám narodily děti. Díval se na ně stejně tak jako na mne a jako na ostatní, se studenou jasnozřivostí. Když udělaly nějakou hloupost, snažila jsem se je hájit.“

„V jejich věku, Alaine...“

„Není nejmenší důvod, aby si zvykly švindlovat.“

Švindlovat! To bylo jedno z jeho nejoblíbenějších slov. „Ty malé podvodnice! Ti zbabělečkové!“

Přenášel tuto nesmlouvavost i na maličkosti, z nichž sestává každodenní život.

„Proč jsi koupila rybu?“

Pokusila jsem se vysvětlit mu, že...

„Řekl jsem telecí.“

„Když jsem šla nakoupit...“

Uminěně opakoval:

„Jednou jsem řekl telecí, tak jsi neměla co kupovat rybu.“

““

Znovu se odmlčela.

„Nemluvím příliš? Neříkám hlouposti?“

„Jen mluvte dál.“

„To je všechno. Myslím, že po letech jsem pochopila, co tím Američani míní, když mluví o mentální krutosti, a proč je tam považovaná za důvod k rozvodu. Existují učitelky nebo učitelé, kteří nemusí ani zvýšit hlas a nastolí ve třídě vládu teroru.“

Vedle Alaina jsme se dusily, děvčata i já, a bylo nám odepřeno i potěšení vidět ho, jak odchází do zaměstnání. Byl dole, pod našima nohama, od rána do večera, a desetkrát za den vyšel nahoru a ledovým zrakem zkoumal naše chování a jednání.

Musela jsem mu vyúčtovat každý frank. A když jsem odcházela z domu, vyžadoval, abych mu přesně řekla, kam jdu a po návratu se mě vyptával na lidi, s nimiž jsem mluvila, co jsem říkala já a co mi odpověděli...“

„Byla jste mu nevěrná?“

Otázka ji nepohoršila. Maigretovi se dokonce zdálo, že byla v pokušení usmát se s jistým zadostiučiněním, dokonce snad labužnický, ale ovládla se.

„Proč se mě na to ptáte? Slyšel jste o mně něco?“

„Ne.“

„Dokud jsem s ním žila, neudělala jsem nic, co by mi mohl mít za zlé.“

„Co vás vedlo k odchodu?“

„Byla jsem na konci sil. Už jsem vám řekla, dusila jsem se a chtěla jsem, aby mé dcery vyrůstaly v dýchatelejších

ovzduší.“

„Nevedl vás ke znovuzískání svobody nějaký osobnější důvod?“

„Možná.“

„Vaše dcery to věděly?“

„Netajila jsem se před nimi, že mám přítele, a ony mi dávaly za pravdu.“

„Žije s vámi?“

„Chodím k němu. Je to vdovec mého věku, který nebyl se svou ženou o nic šťastnější než já se svým mužem, a tak teď, abych tak řekla, slepujeme střípky.“

„Bydlí v téhle čtvrti?“

„Přímě v domě, o dvě patra níž. Je to lékař, má na dveřích tabulku. Jestli Alain někdy přistoupí na rozvod, chceme se vzít, ale pochybuji, že k tomu dojde. Je velký katolík, spíš z tradice než z přesvědčení.“

„Váš manžel vydělává dost peněz?“

„Jak kdy. Když jsem od něho odcházela, slíbil, že mi bude skromnou částkou přispívat na děti. Několik měsíců držel slovo. Pak se peníze opožďovaly. A nakonec přestal platit vůbec, pod záminkou, že jsou už dost velké, aby si vydělávaly na živobytí. Ale to z něho přece nedělá vraha, že?“

„Věděla jste o poměru jeho strýce?“

„Mluvíte o Isabelle?“

„Doneslo se k vám, že kníže de V... v neděli ráno zemřel a že měl dnes pohřeb?“

„Četla jsem to v novinách.“

„Myslíte si, že kdyby byl Saint-Hilaire zůstal naživu, byl by se s kněžnou oženil?“

„Je to pravděpodobné. Celý život doufal, že jednoho dne budou žít spolu. Dojímalo mě, když o ní mluvil jako o výjimečné bytosti, o stvoření div ne nadpřirozeném, třebaže on sám uměl vychutnávat život, někdy snad až příliš...“ Tentokrát netajila úsměv.

„Jednou, už je to dávno, když jsem ho přišla navštívit, už ani nevím proč, jsem měla co dělat, abych se dostala z jeho sevření. Neměl žádné zábrany. Jemu to připadalo naprosto přirozené.“

„Váš muž se o tom dozvěděl?“

Pokrčila rameny.

„Samozřejmě že ne.“

„Byl žárlivý?“

„Svým způsobem. Mezi námi toho moc nebylo, jestli mi rozumíte, a vždycky to bylo studené, téměř mechanické. Neodsoudil by to, že mě přitahuje jiný muž, ale to, že se dopouštím chyby, hříchu, zrady, něčeho, co on považuje za nepřístojné. Promiňte mi, jestli jsem moc mluvila a budila dojem, že mu chci přitížit, není to tak. Jistě jste si všiml, že se nedělám lepší než jsem. Čas, kdy se ještě cítím ženou, rychle ubíhá, proto jej využívám...“

Měla krásně vykrojené rty a jiskrné oči. Už pár minut křížila a zase narovnávala nohy.

„Opravdu se nechcete něčeho napít?“

„Děkuji vám. Je načase, abych šel.“

„Doufám, že to všechno zůstane mezi námi.“

Usmál se na ni a zamířil ke dveřím, kde mu podala baculatou teplou ruku.

„Pustím se zase do těch šatů pro dcerku,“ zamumlala jako by ke své lítosti.

Tak se mu přece jen podařilo vymanit se na chvíli z okruhu starců. Když vyšel z bytu v ulici de la Pompe, nepřekvapilo ho, že se opět ocitl na chodníku s uličními zvuky a pachy.

Hned chytil taxík a dal se zavést do ulice Saint-Dominique. Než vstoupil do domu, zašel si přece jen na sklenici piva, kterou odmítl u paní Mazonové, a u barového pultu se zaklínil mezi řidiče z ministerstev a velkých podniků.

Reportér setrval na svém místě.

„Jak vidíte, nepokoušel jsem se sledovat vás. Neřeknete mi, u koho jste byl?“

„U notáře.“

„Dozvěděl jste se něco nového?“

„Nic.“

„Pořád žádná stopa?“

„Žádná.“

„Jste přesvědčený, že se nejedná o politickou aféru?“

„Zdá se.“

Strážník tu byl také. Maigret zazvonil u dveří vedle výtahu. Přišel mu otevřít Janvier bez saka a Jaquetta v pracovní nebyla. „Co jsi s ní udělal? Nechal jsi ji odejít?“

„Ne, zkusila to, po jednom telefonátu, pod záminkou, že v domě není nic k jídlu.“

„Kde je?“

„Ve svém pokoji. Šla si odpočinout.“

„O jakém telefonátu mluvíš?“

„Půl hodiny po vašem odchodu zvonil telefon, bral jsem to já. Ozval se poměrně tichý ženský hlas.“

„Kdo je u aparátu?“ zeptala se. Neodpověděl jsem, místo toho jsem položil otázku sám:

„Kdo volá?“

„Chci mluvit se slečnou Larrieuovou.“

„Kdo volá?“

Chvilí bylo ticho, pak řekla:

„Kněžna de V...“

Celou tu dobu se na mě Jaquetta dívala jako člověk, který ví, o co jde.

„Předávám“

Podal jsem jí sluchátko a Jaquetta řekla:

„To jsem já, paní kněžno... Ano... Chtěla jsem tam zajít, ale ti pánové mi nedovolili vyjít z domu... Byl jich plný byt a měli všelijaké přístroje... Celé hodiny mi kladli otázky, i teď mě poslouchá jeden inspektor...“

Janvier dodal:

„Bylo jasné, že si přede mnou dává pozor. Potom hlavně poslouchala.“

„Ano... ano, paní kněžno... Ano... Rozumím... To nevím... Ne... Ano... Pokusím se... Také bych ráda... Děkuji, paní kněžno.“

„A co ti řekla potom?“

„Nic. Zase si sedla na židli. Po čtvrt hodině ticha zamumlala lítostivě:

„Počítám, že ven mě nepustíte? Přesto, že v domě není nic k jídlu a já budu muset zůstat bez večeře?“

„Za chvíli se o to postaráme.“

„V tom případě nevím, proč bychom tady měli proti sobě sedět, tak si raději půjdu odpočinout. To smím?“

Od té doby je ve svém pokoji, zamkla se tam.“

„Nikdo tu nebyl?“

„Ne. Zvonil telefon, byla to americká tisková agentura a taky provinční noviny...“

„Z Jaquetty jsi nic nevytáhl?“

„Kladl jsem jí ty nejnevinější otázky v naději, že si získám její důvěru. Omezila se na uštěpačné prohlášení:

„Mladý muži, kuře nebude učit starou slepici hrabat. Jestli si váš šéf představuje, že se vám budu svěřovat...“

„Z Nábřeží nevolali?“

„Ne. Jenom vyšetřující soudce.“

„Chce se mnou mluvit?“

„Požádal, abyste ho zavolal, je-li něco nového. Navštívil ho Alain Mazon.“

„Proč jsi to neřekl hned?“

„Nechával jsem si to na konec. Synovec se za ním vydal se stížností, že jste bez jeho svolení četl soukromou korespondenci jeho strýce. Jako vykonavatel závěti požaduje, aby byl byt až do jejího otevření zapečetěn.“

„Co mu na to řekl vyšetřující soudce?“

„Aby se obrátil na vás.“

„A Mazon se tu neobjevil?“

„Ne. Možná že je na cestě, dostal jsem tu zprávu teprve před nedávnem. Myslíte, že přijde?“

Maigret váhal a nakonec si přitáhl telefonní seznam, našel tam, co hledal, a potom vestoje a s vážnou tváří vytočil číslo.

„Haló! Palác de V...? Rád bych mluvil s kněžnou de V... Tady je komisař Maigret od kriminální policie... Ano, počkám...“

V místnosti jako by nastalo kvalitativně úplně jiné ticho a Janvier sledoval svého šéfa se zatajeným dechem. Uběhlo pár minut.

„Ano, čekám... ne... děkuji... Haló, tady je komisař Maigret, ano, madam...“

Nemluvil svým hlasem pro všední den a pociťoval jisté vzrušení, stejné jako když měl v dětských letech oslovit hraběnku de Saint-Fiacre.

„Myslel jsem, že by vám možná bylo milé, kdybych s vámi vstoupil ve styk – kdyby pro nic jiného, tak abych vám sdělil některé podrobnosti... Ano... ano... Kdy budete chtít... Ohlásím se tedy v ulici de Varenne za hodinu...“

Oba muži na sebe hleděli mlčky. Potom Maigret vzdychl.

„Bude lepší, když tu zůstaneš,“ řekl konečně. „Zavolej Lucasovi, ať ti sem někoho pošle, nejlépe Lapointa. Až bude chtít stařena jít ven, tak ji nechte, ale jeden ji musí sledovat.“

Měl před sebou hodinu: Aby zkroutil svou netrpělivost, vytáhl z knihovny se zelenou záclonkou balíček dopisů.

Včera jsem vás zahlédla v Longchamp, v žaketu, a vy víte, jak se mi v něm líbí. Vedl jste si hezkou rusovlásku, která...

5/ KAPITOLA

Maigret neočekával, že by dům byl ještě cítit pohřbem, dohořelými voskovicemi a vadnoucími chryzantémami jako u prostých lidí, ba i u spořádaných měšťáků; ani že by tam zastihl vdovu se zarudlými očima mezi příbuzenstvem v hlubokém smutku, které se sjelo zdaleka, uprostřed jídla a pití. Protože prožil dětství na venkově, zůstaly pro něho smrt a pohřeb spojené s pachem alkoholu, především matolinové kořalky.

„Vypij to, Catherino,“ říkávalo se vdově, „než půjdeme do kostela a na hřbitov. Musíš se sebrat.“

Pila a plakala. Muži pili v hostinci a po návratu pak v domě.

Jestliže ráno zdobily portál čalouny se stříbrnými slzami, byly už dávno odklizené a hlavní nádvoří nabylo obvyklého vzhledu, zpola ve stínu a zpola na slunci; uniformovaný šofér tam myl dlouhé černé auto a dole pod schodištěm čekaly další tři vozy, z toho jeden velký sport'ák se žlutou karoserií.

Bylo prostorné jako v Elysejském paláci a Maigret si vzpomněl, že palác de V... býval často dějištěm dobročinných bálů a bazarů.

Vystoupal nahoru, prošel pr'asklenými dveřmi a ocitl se sám ve dvoraně, obložené mramorovými deskami. Otevřené dvoukřídlové dveře po jeho levici i pravici skýtal pohled do okázale zařízených salónů, kde byly vyloženy předměty – nepochybně staré mince a tabatěrky, o nichž už slyšel – jako v muzeu.

Má zamířit k jedněm z těchto dveří a vydat se po dvouramenném schodišti, které vede do prvního patra? Váhal, když vtom se tiše vynořil, bůhví odkud, majordom, převzal jeho klobouk a zamumlal, aniž se ho zeptal na jméno:

„Tudy.“

Maigret následoval svého průvodce nejprve po schodech, v prvním patře prošli jiným salónem a pak dlouhou místností, zřejmě obrazovou galerií.

Nenechala ho čekat. Sloužící pootevřel dveře a ohlásil tlumeným hlasem:

„Komisař Maigret.“

Okna hudoáru, do něhož vešel, nevedla na hlavní nádvoří, ale do zahrady; zelené koruny stromů, plné ptáků, se bezmála dotýkaly dvou otevřených oken.

Kdosi vstal z křesla a Maigretovi chvíli trvalo, než pochopil, že to je žena, kterou přišel navštívit, kněžna Isabella.

Jeho údiv byl zřejmě patrný, protože mu vyšla v ústřety se slovy:

„Představoval jste si mě trochu jinak, že?“

Neodvážil se přisvědčit. Mlčel, protože byl zaskočen. Především tím, že ač byla oblečena v černém, nepůsobila dojmem hlubokého smutku a on by těžko dokázal říct proč. Ani oči neměla zarudlé. Nevypadala zdrceně.

Byla menší než na fotografiích, ale na rozdíl od Jaquetty, například, nebyla schýlená věkem. Neměl čas analyzovat své dojmy. Udělá to později. V této chvíli automaticky zaznamenával.

Ze všeho nejvíce byl překvapen tím, že před ním stála kulaťoučká paní s hladkými plnými tvářemi, buclatých tvarů.

Boky, pod princesovým šatem na fotografii v ložnici hraběte de Saint-Hilaire sotva patrné, měla široké jako selka.

Byl tento budoár místností, kde se nejčastěji zdržovala? Na stěnách byly starodávné tapety. Podlaha se jen leskla, každý kus nábytku stál na svém místě a Maigretovi to vše, aniž by uměl říct proč, připomínalo klášter, v němž kdysi navštívil jednu ze svých tet, řeholnici.

„Posaďte se, prosím.“

Ukázala na pozlacené křeslo, ale dal přednost židli, přestože měl strach, aby pod ním křehké nožky nepovolily.

„V první chvíli mě napadlo, abych tam zašla,“ svěřila mu poté, co si taky sedla, „ale pak jsem si uvědomila, že doma už jistě nebude. Patrně jste tělo odvezli do Ústavu soudního lékařství?“

Nebála se těch slov ani obrazů, které vyvolávaly. Tvář měla jasnou, téměř usměvavou; i to připomínalo klášter, onen zvláštní klid sestřiček, které jako by nikdy tak docela nežily na tomto světě.

„Určitě ho musím ještě jednou uvidět. Promluvíme si o tom později. Ze všeho nejdříve chci vědět, jestli trpěl.“

Odpovězte mi podle pravdy.“

„Buďte klidná, madam. Hrabě de Saint-Hilaire byl na místě mrtev.“

„Byl ve své pracovně?“

„Ano.“

„Seděl?“

„Ano. Zdá se, že pracoval na korekturách.“

Zavřela oči, jako by chtěla dopřát své představitosti čas k vykreslení té scénérie, a Maigret si musel dodat odvahy, aby také položil otázku.

„Už jste někdy byla v ulici Saint-Dominique?“

„Jednou jedenkrát, už je to velice dávno, s pomocí Jaquetty. Zvolila jsem hodinu, kdy jsem měla jistotu, že hrabě nebude doma. Chtěla jsem vědět, v jakém prostředí žije, abych si ho uměla představit doma, v každé místnosti.“

Něco ji napadlo.

„Takže vy jste ty dopisy nečetl?“

Váhal a rozhodl se přiznat pravdu.

„Prolétl jsem je. Všechny ne, ale přesto...“

„Zůstaly v empirické knihovně s pozlacenými mřížkami?“

Kývnutím hlavy přisvědčil.

„Tušila jsem, že jste je četl. Nemám vám to za zlé. Chápu, že to byla vaše povinnost.“

„Jak jste se dozvěděla o jeho smrti?“

„Od snachy. Můj syn Philippe přijel z Normandie s manželkou a s dětmi na pohřeb. Když jsme se vrátili ze hřbitova, moje snacha listovala jedněmi novinami, které služebnictvo obvykle dává na stůl v hale.“

„Vaše snacha to věděla?“

Pohlédla na něho s překvapením, které hraničilo s naivitou. Kdyby nešlo o ni, myslel by si možná, že to hraje.

„Věděla o čem?“

„O vašem vztahu k hraběti de Saint-Hilaire.“

Usmála se úsměvem řeholnice.

„Ale ovšem. Jak by to mohla nevědět? Nikdy jsme to netajili. Mezi námi nebylo nic špatného. Armand byl mým drahým přítelem...“

„Váš syn to také věděl?“

„I můj syn věděl všechno. Když byl ještě malý, stávalo se, že jsem mu Armanda zdáli ukázala. Myslím, že poprvé to bylo v Auteuil...“

„Nikdy ho nešel navštívit?“

Odpověděla nikoli nelogicky, ale v každém případě s logikou jí vlastní:

„Proč by to dělal?“

Ptáci dále štěbetali v korunách stromů a ze zahrady stoupal příjemně svěží vzduch.

„Nedáte si šálek čaje?“

Žena Alaina Mazerona v ulici de la Pompe mu nabídla pivo. Tady to byl čaj.

„Ne, děkuji.“

„Řekněte mi všechno, co víte, pane Maigrete: Víte, za padesát let jsem si zvykla žít v duchu s ním. Věděla jsem, co v kterou dobu dělá. Navštěvovala jsem města, kde žil ještě jako velvyslanec, a v dohodě s Jaquettou jsem všude nahlédla do domu, v němž bydlel. V kolik hodin zemřel?“

„Nakolik se to dá určit, mezi jedenáctou a půlnocí.“

„Ale přesto se nechystal ulehnout.“

„Jak to víte?“

„Protože dříve, než se odebral do ložnice, mi pokaždé připsal pár slov, jimiž končil své každodenní dopisy. Ráno – byl to takový rituál – je začínal slovy:

Dobré jitro, Isi...

Tak, jak by mě byl zdravil každé ráno, sotva bych se probudila, kdyby nám byl osud dopřál žít společně. Připojil pár řádků, a potom, během dne, se k psaní vracel a líčil mi, co dělal. Večer byla pokaždé jeho poslední slova:

Dobrou noc, má krásná Isi...

Rozpačité se usmála.

„Odpusťte, že opakuji to slůvko, ačkoli riskuji, že se rozesmějete. Pro něho zůstala Isabella dvacetiletá.“

„Vidal vás přece.“

„Zdaleka, to je pravda. Věděl tedy, že jsem zestárla, ale přítomnost byla pro něho méně skutečná než minulost. Můžete to pochopit? On se pro mě také nezměnil. A teď mi řekněte, co se stalo. Řekněte mi všechno, nepokoušejte se mě šetřit. Podívejte, aby se člověk dožil mého věku, musí mít odolnost. Vrah vstoupil. Kdo? A jak?“

„Někdo skutečně vstoupil, protože jsme v pracovně ani jinde v bytě nenašli žádnou zbraň. Jaquetta tvrdí, že kolem deváté zamkla dveře tak jako každý večer, dala na závoru a na řetěz, a tak nezbyvá než věřit, že hrabě de Saint-Hilaire otevřel svému návštěvníkovi sám. Nevíte, jestli měl ve zvyku večer přijímat hosty?“

„Nikdy. Od té doby, co odešel na odpočinek, zavedl si určitý pořádek a trávil čas více méně neměnným způsobem. Mohla bych vám ukázat jeho dopisy z posledních let... Viděl byste, že první věty vypadají velice často takto:

Dobré jitro, Isi,

Zdravím vás jako každé ráno, neboť začíná nový den, zatímco já zahajuji svůj monotónní pochod v manéži...

Tak nazýval svůj každodenní program, nalinkovaný jako podle pravítka, v němž nebylo místo pro nepředvídané události:

Ledaže bych dostal dopis do večerní pošty... Ale ne! Jaquetta jej hází do schránky ráno když jde pro rohlíky. Kdyby ho byla hodila do schránky dnes, byla by mi to řekla do telefonu...“

„Co si o ní myslíte?“

„Byla nám zcela oddaná, Armandovi a mně. Když si ve Švýcarsku zlomil ruku, psala mi dopisy podle jeho diktátu ona, a když se později musel podrobit operaci, denně mi psala, abych byla o všem informovaná.“

„Nemyslíte si, že žárlila?“

Zase se usmála a Maigret si na to těžko zvykal. Právě proto, že očekával více méně dramatický rozhovor, byl překvapen klidem a jasnou její myslí.

Dalo by se říct, že tady smrt nehraje stejnou roli jako jinde, že Isabella s ní vychází dobře, beze strachu, jako by přirozeně patřila k cestě životem.

„Žárlila, ale tak, jako pes žárlí na svého pána.“

Váhal, může-li položit určité otázky, dotknout se určitých témat, ale s odzbrojující prostotou je nastolila ona sama.

„Pokud se kdysi stalo, že žárlila jinak, jako žena, pak se to týkalo jeho milenek, nikoli mě.“

„Myslíte, že byla taky jeho milenkou?“

„Určitě ano.“

„Napsal vám to?“

„Nic přede mnou netajil, ani věci pokořující, jež muži váhají svěřit svým manželkám. Napsal mi například, a není to zase tak dávno:

Jaquetta je dnes nervózní. Musím pamatovat, abych jí dnes večer poskytl trochu té rozkoše...“

Zdálo se, že ji Maigretův údiv baví.

„Překvapuje vás to? Vždyť je to tak přirozené.“

„Vy jste také nežárlila?“

„Na tohle ne. Opravdový strach jsem měla z toho, že potká ženu, která bude schopna zaujmout v jeho myšlenkách mé místo. Tak mluvte dál, komisaři. O jeho návštěvníkovi není tedy nic známo?“

„Jenom tolik, že vystřelil první ránu ze zbraně dosti velké ráže, patrně z pistole 7.65.“

„Kam Armanda zasáhl?“

„Do hlavy. Soudní lékař tvrdí, že smrt nastala okamžitě. Tělo se svezlo na koberec vedle křesla. Vrah potom vypálil další tři rány.“

„Proč, když už byl mrtvý?“

„To nevíme. Zbláznil se? Dostal se do stavu zuřivosti, která ho připravila o chladnou hlavu? Odpovědět na tuto otázku už teď je těžké. U porotního soudu bývá často vrah, který se nakonec vrhne na svou oběť, zasadí jí například několik ran nožem, obviňován z krutosti. Mám-li dát na svou zkušenost a zkušenost svých kolegů, téměř vždycky tak jednají lidé bázlivi – netroufám si říct lidé citliví. Zmocní se jich panika, nemohou vidět, jak jejich oběť trpí a ztratí hlavu...“

„Myslíte si, že je to ten případ?“

„Leda by se jednalo o pomstu, o dlouho potlačovanou nenávisť, což je vzácnější.“

Začínal se u této staré ženy, která dokázala cokoli říct i vyslechnout, cítit docela dobře.

„Proti této verzi mluví to, že vrah potom dokázal posbírat nábojnice. Určitě byly rozházené v jisté vzdálenosti po celé

místnosti. Nezapomněl tam ani jednu a také nezanechal otisky prstů. Zůstává poslední otázka, kterou si kladu, zejména po tom, co jste mi řekla o svých vztazích s Jaquettou. Když ráno objevila tělo, zřejmě ji vůbec nenapadlo zavolat vám a odebrala se nikoli na policejní komisařství, ale na ministerstvo zahraničních věcí.“

„Myslím, že vám to mohu vysvětlit. Po smrti mého manžela telefon zvonil téměř nepřetržitě. Lidé, s nimiž se sotva známe, chtěli informace o pohřbu, přáli si vyslovit mi soustrast. Mého syna to tak rozčilovalo, že se rozhodl telefon vypnout.“

„Takže není vyloučeno, že se Jaquetta přece jen pokoušela zavolat vás?“

„Je to pravděpodobné. Osobně mi to nepřišla říct zřejmě proto, že věděla, jak obtížné by bylo dostat se ke mně v den pohřbu.“

„Znáte nějaké nepřátele hraběte de Saint-Hilaire?“

„Žádného.“

„Zmiňoval se ve svých dopisech někdy o svém synovci?“

„Mluvil jste s Alainem?“

„Dnes dopoledne.“

„Co říkal?“

„Nic. Šel za notářem Aubonnetem. Závět bude otevřena zítra a notář se s vámi musí spojit, protože vaše účast je nutná.“

„Já vím.“

„Znáte text závěti?“

„Armand trval na tom, že mi odkáže nábytek a osobní věci, abych, pro případ, že zemře dřív než já, měla přece jen aspoň trochu pocít, že jsem byla jeho ženou.“

„Přijmete ten odkaz?“

„Je to přece jeho vůle, ne? A moje také. Kdyby nebyl zemřel, byla bych se po skončení smutku stala hraběnkou de Saint-Hilaire. Tak jsme byli po celou tu dobu spolu domluveni.“

„Váš manžel o tom plánu věděl?“

„Ale ano.“

„Váš syn a snacha také?“

„Nejen oni, ale i naši přátelé. Znovu vám říkám, neměli jsme co tajit. Ted budu nucena kvůli jménu, které nadále ponesu, žít v tomto velkém domě, místo abych se usadila, jak jsem o tom často snila, v ulici Saint-Dominique. Ale přenesu sem Armandův byt. Jistě nebudu už dlouho živa, ale třeba i nakrátko budu žít v jeho prostředí, jako kdybych byla jeho vdova.“

Maigretovi se přihodilo cosi, co ho řádně dopalovalo. Tahle žena, tak úplně jiná než všechno, co dosud poznal, si ho velice rychle ochočila. A nejen ona osobně, ale i ta legenda, kterou s hrabětem de Saint-Hilaire vytvořili, a v níž prožili život.

Na první pohled to bylo stejně absurdní jako pohádka nebo poučné příběhy z čítanek.

Tady, v její přítomnosti, se přistihl, že tomu věří. Přijal za svůj jejich způsob vidění a cítění, a tak trochu jako v klášteře své tety chodil po špičkách a mluvil polohlasem, pln dojetí a zbožnosti.

Pak se najednou zahleděl na svou hostitelku jinýma očima, očima muže ze Zlatnického nábřeží, a vzbouřil se.

Co když se mu vysmívají? Co když se všichni ti lidé, Jaquetta, Alain Mazon a jeho žena v přiléhavých kalhotách, Isabella, všichni včetně notáře Aubonneta, na něho smluvili?

Jednou je tady mrtvola, opravdovská mrtvola s rozbitou lebku a vyhřezlými útroby. Musíme předpokládat, že existuje vrah, a k bývalému velvyslanci nemohl přece jen tak vniknout ledajaký vandrak a zabít ho z těsné blízkosti, aniž si toho hrabě všiml a pokusil se o obranu.

Maigret za léta praxe poznal, že nikdo nezabíjí bez pohnutky, bez vážného důvodu. A jedná-li se příležitostně o nějakého blázna či pominutou ženskou, je to osoba z masa a kostí a žije v blízkosti oběti.

Co když je Jaquetta, která je útočně nedůvěřivá, ve skutečnosti šílená? A co když je šílencem Mazon, jehož manželka obvinila z mentální krutosti? Anebo je to Isabella, která nemá všech pět pohromadě?

Pokaždé, když začal uvažovat tímto způsobem, tak by nejraději změnil chování a začal klást drsné otázky, kdyby pro nic jiného, tak aby roztála tahle nakažlivá sladárna.

A pokaždé ho užaslý či nevinný, anebo zase zlomyslný kněžnin pohled odzbrojil a zahanbil.

„Zkrátka, nemáte nejmenší tušení, kdo by mohl mít zájem na smrti hraběte de Saint-Hilaire?“

„Zájem určitě ne. V hrubých rysech znáte přece tu závět stejně jako já.“

„A co když Alain Mazon potřeboval peníze?“

„Kdyby k tomu došlo, strýc by mu je dal a v každém případě by mu odkázal své jmění.“

„Mazon to věděl?“

„Nepochybuji o tom. Je sice pravda, že po smrti mého manžela bychom se byli s Armandem vzali, ale nikdy bych nedopustila, aby moje rodina po něm dědila.“

„A Jaquetta?“

„Věděla velmi dobře, že je na stará kolena zabezpečená.“

„Věděla ale také, že máte v úmyslu přestěhovat se do ulice Saint-Dominique.“

„A měla z toho radost.“

Cosí se v Maigretovi zpěchovalo. Všechno to bylo vylhané, nelidské.

„A váš syn?“

Překvapeně čekala, až svou myšlenku upřesní, a když Maigret mlčel, zeptala se ho sama:

„Co má můj syn s touhle záležitostí společného?“

„Já nevím. Hledám. Od nynějška je dědicem jména.“

„A byl by jím, i kdyby byl Armand naživu.“

Samozřejmě! Ale nemohl by nový matčin sňatek s hrabětem de Saint-Hilaire považovat za společenskou degradaci?

„Váš syn byl včera večer tady?“

„Ne. Vrátil se se svou ženou a dětmi do hotelu na náměstí Vendôme, kde jsou většinou ubytováni, když přijedou do Paříže.“

Maigret svraštil obočí a díval se po stěnách, jako by skrze ně měřil obrovitost paláce v ulici de Varenne. Což tu není víc než dost prázdných pokojů, celá neobydlená apartmá?

„Mám tomu rozumět tak, že od té doby, co se oženil, nikdy nebydlel v tomto domě?“

„Především do Paříže přijíždí jen zřídka a nikdy ne na dlouho, protože má hrůzu ze společenského života.“

„Jeho žena také?“

„Ano. První dobu po svatbě měli být tady v domě. Pak se jim narodilo první dítě, druhé, třetí...“

„Kolik jich mají?“

„Šest. Nejstaršímu je dvacet, nejmladšímu sedm. Teď se asi pohoršíte, ale já nemohu bydlet s dětmi. Je omylem domnívat se, že každá žena je stvořena pro mateřství. Měla jsem Philippa, protože to byla moje povinnost. Věnovala jsem mu tolik péče, kolik bylo zapotřebí. Ale v pozdějších letech bych už těžko snášela dětský křik a honičky na chodbách. Můj syn to ví. Jeho žena také.“

„Nezlobí se proto na vás?“

„Berou mě takovou, jaká jsem, i s mými chybami a vrtochy.“

„Včera večer jste tu byla sama?“

„Se služebnými a se dvěma řeholnicemi, které bděly v kapli u katafalku. Důstojný pán Gauge, můj zpovědník a zároveň můj starý přítel, tu se mnou byl do deseti hodin.“

„Před chvílí jste říkala, že váš syn s rodinou je právě tady v domě.“

„Čekají, aby se se mnou rozloučili, alespoň má snacha a děti. Jistě jste na nádvoří viděl jejich vůz. Vracejí se do Normandie, kromě mého syna, který mě zítra musí doprovodit k notáři.“

„Dovolíte, abych krátce pohovořil s vaším synem?“

„Proč ne? Čekala jsem, že o to požádáte. Myslela jsem dokonce, že se budete chtít setkat s celou rodinou, a proto jsem snachu požádala, aby odjezd odložila.“

Mluvila z ní prostota? Nebo je to provokace? Vrátime-li se k teorii anglického lékaře, byl by učitel s to rozpoznat pravdu spíše než Maigret?

Cítil se ještě pokornější než jindy, zcela bezbranný před lidskými bytostmi, nad nimiž se pokoušel vynášet soudy.

„Pojďte tudy.“

Vedla ho přes galerii, pak se na okamžik zastavila s rukou na klice dveří, za nimiž bylo slyšet hovor.

Otevřela je a řekla prostě:

„Komisař Maigret...“

V rozlehlé místnosti spatřil komisař nejprve dítě ukusující z koláče, potom dívku asi desetiletou, která matku tiše o něco žádala.

Matka byla vysoká, přibližně asi čtyřicetiletá světlolásk s velice růžovou pletí, která vyvolávala představu statných Holanďanek, vyvedených živě na barvotiscích a na pohlednicích.

Chlapec asi třináctiletý se díval z okna. Kněžna je všechny představila a Maigret si jednotlivé obrázky ukládal do paměti jeden po druhém, aby z nich později sesadil celou skládku.

„Frédéric, nejstarší...“

Vytáhlý mladík, světlolvasý jako matka, se lehce uklonil, ale ruku mu nepodal.

„Chce se také stát diplomatem.“

Pak tu bylo další děvče, patnáctileté, a chlapec dvanácti či třináctiletý.

„Philippe tu není?“

„Šel se podívat, je-li připravený vůz.“

Budilo to dojem, že se tu život zastavil jako v nádražní čekárně.

„Pojďte tudy, pane Maigrete.“

Šli další chodbou a na jejím konci potkali muže vysoké postavy, který nebyl tímto setkáním zvláště nadšený.

„Hledám vás, Philippe. Komisař Maigret by si s vámi rád trochu pohovořil. Kde ho chcete přijmout?“

Philippe mu podal ruku. Byl zřejmě mírně roztržitý, ale dosti zvědavý na to, jak vypadá takový policista zblízka.

„Kdekoli. Tady.“

Strčil do dveří, které vedly do pracovny s červenými tapetami. Na zdech visely portréty předků.

„Loučím se s vámi, pane Maigrete, a prosím vás, abyste mě nenechával beze zpráv. Až přepraví tělo do ulice Saint-Dominique, buďte tak laskav a dejte mi vědět.“

A zmizela, lehce jako duch.

„Přál jste si se mnou mluvit?“

Či to byla pracovna? Možná že ne, protože nic nesvědčilo o tom, že by tam byl někdo někdy pracoval. Philippe de V... ukázal na židli a nabídl cigaretu ze svého pouzdra.

„Děkuji.“

„Nekouříte?“

„Jen dýmku.“

„Já obvykle také. Ale nikoli v tomto domě. Moje matka z ní má hrůzu.“

V jeho hlase bylo cosi jako nuda, možná netrpělivost.

„Předpokládám, že se mnou chcete mluvit o hraběti de Saint-Hilaire?“

„Víte, že byl minulou noc zavražděn?“

„Žena mi to řekla před chvílí. Přiznejme, že je to zajímavá shoda okolností.“

„Chcete říct, že jeho smrt by mohla mít souvislost s úmrtím vašeho otce?“

„Nevím. Noviny o okolnostech zločinu mlčí. Počítám, že sebevraždu vylučujete?“

„Proč se ptáte? Měl snad hrabě důvod k sebevraždě?“

„O žádném nevím, ale nikdy netušíme, co se děje v hlavách druhých lidí.“

„Znal jste ho?“

„Když jsem byl malý, tak mi ho matka ukázala. Později jsem se s ním náhodou setkal.“

„Mluvil jste s ním?“

„Nikdy.“

„Zlobil jste se na něho?“

„Proč?“

Také on byl patrně upřímně překvapen, že mu jsou kladeny takové otázky. A také on vypadal jako počestný muž, který nemá co skrývat.

„Moje matka k němu po celý život chovala jakousi mystickou lásku, kvůli níž nebylo proč se červenat. Ostatně především můj otec měl pro ni úsměv s nádechem dojetí.“

„Kdy jste přijel z Normandie?“

„V neděli odpoledne. Minulý týden jsem přijel sám, když měl otec ten úraz, a zase jsem se vrátil do Normandie, protože se zdálo, že je mimo nebezpečí. Byl jsem překvapený, když mi matka v neděli telefonovala, že otec zemřel na uremický záchvat.“

„Přijel jste s celou rodinou?“

„Ne. Žena a děti dorazily až v pondělí. Kromě nejstaršího syna, samozřejmě, ten studuje internátně na vysoké škole pro vzdělávání středoškolských profesorů.“

„Vaše matka s vámi o hraběti de Saint-Hilaire mluvila?“

„O co vám jde?“

„Moje otázka zní možná směšně. Řekla vám, že se teď bude moci za hraběte provdat?“

„Nebylo třeba, aby mi to říkala. Věděl jsem odedávna, že kdyby můj otec zemřel dřív než ona, k tomu sňatku dojde.“

„Vy jste se nikdy nepodílel na společenském životě svého otce?“

To všechno ho zřejmě překvapilo a než mu odpověděl, zamyslel se.

„Domnívám se, že chápu, co máte na mysli. V časopisech byly fotografie otce a matky z návštěv u panovnických dvorů nebo na velkých aristokratických svatbách a zásnubách. Mezi osmnáctým a pětadvacátým rokem jsem se přirozeně některých těchto slavností zúčastnil. Těch pětadvacet uvádím jen tak nazdařbůh. Potom jsem se oženil a přivykl životu na venkově. Víte, že jsem absolvoval zemědělskou školu v Grignonu? Otec mi dal statek v Normandii a tam vedeme rodinný život. Tohle jste chtěl vědět?“

„Máte na někoho podezření?“

„Mluvíte o vrahovi hraběte de Saint-Hilaire?“

Maigretovi se zdálo, že se Philippe maličko zachvěl, ale neodvážil by se to tvrdit.

„Ne. Nelze mluvit o podezření.“

„Ale něco vás přesto napadlo?“

„To neobstojí a raději o tom nebudu mluvit.“

„Měl jste na mysli někoho, jehož život by se smrtí vašeho otce změnil?“

Philippe de V... zvedl oči, které na okamžik sklopil.

„Dejme tomu, že mi něco blesklo hlavou, ale hned jsem to z ní pustil. Tolik jsem toho slyšel o Jaquettě a její oddanosti...“

Zdálo se, že není nadšen směrem, jímž se hovor ubíral.

„Nechci na vás naléhat, ale musím se rozloučit s rodinou, rád bych, aby se dostali domů, než padne noc.“

„Zůstanete pár dnů v Paříži?“

„Do zítřejšího večera.“

„Náměstí Vendôme?“

„Matka vás informovala?“

„Ano. Abych měl klidné svědomí, položím vám poslední otázku a požádám vás, abyste ji nechápal jako podezření. Byl jsem nucen položit ji i vaší matce.“

„Předpokládám, že chcete vědět, kde jsem byl včera večer. V kolik hodin?“

„Řekněte mezi desátou a půlnocí.“

„To je dost dlouhá doba. Počkejte! Večeřel jsem s matkou.“

„Jenom vy dva?“

„Ano. Odešel jsem kolem půl desáté, když přišel důstojný pán Gauge, k němuž nechovám velké sympatie. Vrátil jsem se do hotelu, popřál dobrou noc ženě a dětem.“

Ticho. Philippe de V... se díval přímo před sebe, váhavě a rozpačitě.

„Pak jsem se chvíli procházel po Champs-Élysées...“

„Až do půlnoci?“

„Ne.“

Tentokrát pohlédl Maigretovi do tváře s úsměvem poněkud zahanbeným.

„Bude vám to připadat divné, vzhledem k čerstvému smutku. Pro mne je to svého druhu tradice. V Gemestoux jsem příliš známý, než abych si mohl dovolit sebemenší dobrodružství a ani mě to nenapadne. Působí na mě vzpomínky z mládí? Kdykoli přijedu do Paříže, mám ve zvyku strávit hodinku dvě s hezkou ženou. A protože si nepřeju, aby to mělo pokračování a komplikovalo mi to život, spokojím se s...“

Udělal neurčité gesto.

„Na Champs-Élysées?“ zeptal se Maigret.

„Před manželkou bych to neřekl, nepochopila by to. Pro ni mimo náš svět...“

„Jak se jmenovala vaše žena za svobodna?“

„Irene de Marchangy... Jestli vám to k něčemu bude, mohu upřesnit, že moje včerejší společnice je drobná hnědovláska, měla na sobě světle zelené šaty a pod nadrem mateřské znamínko. Myslím, že pod levým, ale tím si nejsem jistý.“

„Byl jste u ní?“

„Myslím, že bydlí v hotelu v ulici de Berry, kam mě zavedla, protože ve skříni měla šaty a v koupelně osobní věci.“

Maigret se usmál.

„Promiňte, že jsem naléhal a děkuji vám za vaši trpělivost.“

„Pokud jde o mě, jste spokojen? Tudy, prosím! Nepůjdu s vámi dolů, velice spěchám, abych...“

Pohlédl na hodinky a podal mu ruku.

„Mnoho štěstí!“

Na nádvoří stál šofér s limuzínou, motor běžel a tiše, sotva slyšitelně si pobroukával.

6/ KAPITOLA

Probudilo ho sluníčko, které se prodralo dovnitř šterbinami v okenicích. Gestem za ta léta úplně zmechanizovaným nahnátl místo, kde lehávala jeho žena. Prostěradla byla ještě teplá. A v tu chvíli k němu z kuchyně dolehla vůně čerstvě umleté kávy a tiché hvízdání, které vyluzovala konvice s vařící se vodou.

I tady, stejně jako v aristokratické ulici de Varenne, štěbetali ptáci v korunách stromů, byt i dále od oken, a Maigret vnímal fyzické blaho, do něhož se však pletlo cosi zatím neurčitého a nepříjemného.

Měl za sebou neklidnou noc. Pamatoval si, že se mu zdála spousta snů a přinejmenším jednou se dokonce náhle probudil. V jednu chvíli na něho žena přece polohlasně mluvila a podala mu sklenici s vodou.

Nebylo snadné si to vybavit. Několik dějů se pletlo jeden do druhého a on neustále ztrácel nit. Jeden rys měly společný: ve všech hrál pokořující roli.

Jedna scéna mu vytanula na mysli zřetelněji než ostatní; byl v domě, který se podobal paláci de V..., byl však mnohem rozlehlejší, zato méně přepychový. Měl něco společného s klášterem a s ministerskými úřadovkami a byly tam nekonečné chodby a bezpočet dveří.

Proč tam přišel si nedokázal jasně vybavit. Věděl jen tolik, že má dosáhnout určitého cíle a ten je neobyčejně důležitý.

Nenašel však nikoho, kdo by ho vedl. Pardon mu to ale předem řekl, když se na ulici rozcházeli. Maigret neviděl doktora Pardona ani ve snu, ani na ulici. Přesto však věděl jistě, že ho jeho přítel varoval.

Je pravda, že neměl právo zeptat se na cestu. Na začátku se o to pokusil, než pochopil, že se to nedělá. Starci se omezili na to, že ho s úsměvem pozorovali a pokyvovali hlavou.

Neboť všude kolem byli starci. Možná že to byl domov duchodců nebo nějaký útulek, ačkoli to na to nevypadalo.

Poznal hraběte de Saint-Hilaire, vzpřímeného, růžová tvář pod bílými hedvábnými vlasy. Velice pohledný muž, který o tom věděl a zdálo se, že se Maigretovi vysmívá. Notář Aubonnet seděl v křesle s gumovými koly a bavil se tím, že jezdil závratnou rychlostí po galerii.

Bylo tam ještě mnoho dalších, včetně knížete de V..., který s rukou na rameni Isabelly shovívavě sledoval Maigretovo snažení.

Komisař byl v choulostivé situaci, protože nebyl dosud zasvěcen a oni mu odmítali sdělit, jakými zkouškami musí projít. Byl v postavení vojenského ucha či nováčka ve škole, a všichni z něho měli legraci. Například pokaždé, když strčil do dveří, tak se zase samy zavřely, anebo místo aby se otevřely do ložnice nebo do salónu, objevila se před ním nová chodba.

Ochotná pomoci mu byla jen stará hraběnka de Saint-Fiacre. Protože neměla právo mluvit, pokoušela se vyrozumět ho gesty, ale nedařilo se to. Ukázala mu například svá kolena, a když se Maigret podíval dolů na svoje, zjistil, že má na sobě krátké kalhoty.

Paní Maigretová v kuchyni konečně zalila kávu vodou. Maigret otevřel oči a při vzpomínce na ten hloupý sen se zakabonil. Stručně řečeno, jako by se byl ucházel o členství v nějakém kroužku, v tomto případě v kroužku starců, a oni ho nebrali vážně, protože ho považovali za kluka.

Už seděl na posteli, a ještě se zlobil. Neurčitým pohledem sledoval svou ženu, která nejprve položila na noční stolek hrníček s kávou a pak šla otevřít okenice.

„Neměl jsi včera večer jíst ty šneky...“

Aby na závěr dne, který mu přinesl tolik zklamání, přišel na jiné myšlenky, vzal ji na večeri do restaurace a dal si tam šneky.

„Jak je ti?“

„Dobře.“

Přece se nepoddá nějakému snu. Vypil kávu, šel do jídelny a při snídani nahlédl do novin.

Ve srovnání s předchozím dnem přinesly dalších pár podrobností o smrti Armanda de Saint-Hilaire a objevily jeho

fotografii, docela pěknou. Byla tam také fotografie Jaquetty, překvapili ji, když vstupovala do mlékárny. Snímek byl z předchozího dne, z pozdního odpoledne, kdy se vydala na nákup s Lapointem v patách. Na nábřeží d'Orsay kategoricky vylučují, že by šlo o politický zločin: Naopak v době informovaných kruzích je smrt hraběte nazírána ve vztahu s jiným úmrtím, zcela náhodným, k němuž došlo tři dny předtím. To znamená, že v příštím vydání bude vyličen příběh hraběte de Saint-Hilaire a Isabelly v plné šíři. Maigret se pořád ještě cítil mizerně a ztratil veškerou chuť do práce. V takovýchto chvílích litoval, že si nevybral jiné povolání.

Čekal na autobus na Voltairově náměstí a měl štěstí, přijel vůz s otevřenou plošinou, kde mohl kouřit dýmku a dívat se do ulic, kudy projížděli. Na Zlatnickém nábřeží pozdravil mávnutím ruky službu a stoupal po schodišti, které uklízečka, než se dala do metení, pokropila několika kapkami vody, aby se nevířil prach.

Na psacím stole našel celou haldu dokumentů, hlášení a fotografií.

Snímky mrtvého na něho udělaly hluboký dojem. Na některých byl v celkovém záběru tak, jak byl nalezen, s nohou psacího stolu ve velkém detailu a se skvrnami na koberci. Ještě když byl oblečen, pořídil fotograf také detailní záběry hlavy, hrudi a břicha.

Na dalších číslovaných snímcích byl vyznačen otvor, jímž proletěla ta která kulka, a také tmavá vydutina pod kůží na zádech, v místě, kde se zarazila střela, která přerazila klíční kost.

Ozvalo se klepání a ve dveřích se objevil svěží Lucas, hladce oholen, na uchu ještě zbytky mýdla.

„Přišel Dupeu, šéfe.“

„Ať jde dál.“

Inspektor Dupeu, stejně jako Isabellin syn, měl početnou rodinu, šest nebo sedm dětí, ale Maigret to předchozího dne nemyslel ironicky, když ho pověřil určitým úkolem. Prostě byl v dané chvíli po ruce.

„Tak co?“

„Všechno, co vám kníže povídal, odpovídá. Večer kolem deváté jsem zašel do ulice de Berry. Jako obvykle tam přešlapovalo asi pět holek. Mezi nimi byla jedna malá bruneta, která prohlásila, že tam večer předtím nebyla, protože jela za svým děťátkem na venkov.“

Čekal jsem dost dlouho, až se objevila jiná, která vycházela z hotelu v doprovodu amerického vojáka.

„Proč se mě na to ptáte?“ zeptala se zneklidněně, když jsem jí položil otázku. „Hledá ho policie?“

„Nic takového. Jenom si něco ověřujeme.“

„Vysoký, dosti statný padesátník?“

Dupeu pokračoval:

„Zeptal jsem se jí, jestli má pod prsem mateřské znamínko, řekla, že má a druhé má na boku. Pochopitelně jí ten muž neřekl jméno, ale především včera večer neměla jiného, protože jí zaplatil třikrát tolik, než obvykle žádá.“

Přesto se ale nezdržel ani půl hodiny...

„V kolik hodin vás oslovil?“

„Za deset minut deset. Pamatuji si to, protože jsem právě vyšla odvedle z baru, zašla jsem si tam na kafe a koukla jsem na hodiny za pultem.“

Maigret prohodil:

„Jestli s ní strávil jen půl hodiny, znamená to, že odešel před půl dvanáctou?“

„Tvrdí to.“

Isabellin syn nelhal. Zdá se, že v tomto případě vůbec nikdo nelže.

Je pravda, že odešel-li z ulice de Berry v půl dvanácté, mohl klidně být v ulici Saint-Dominique ještě před půlnocí.

Proč by ale zvonil na starého milovníka své matky? A hlavně, proč by ho zabíjel?

Komisař neměl větší štěstí ani se synovcem Alainem Mazonem. Předchozího večera, když šel Maigret krátce před večerí Jacobovou ulicí, nikoho nezastihl. Volal tam pak ještě kolem osmé, ale nikdo to nebral.

Pověřil tedy Lucase, aby ke starožitníkovi poslal někoho časně ráno. Padlo to na Boufilse, který se vzápětí dostavil do kanceláře se stejně neuspokojivými informacemi.

„Moje otázky ho v nejmenším nevyvedly z míry.“

„Krám byl otevřený?“

„Ne. Musel jsem zvonit. Nejdřív se podíval z okna v prvním patře a pak teprve sešel dolů, neoholený, kalhoty na kšandách. Zeptal jsem se ho, co dělal včera odpoledne a večer. Prohlásil, že nejdřív šel k notáři.“

„Opravdu tam byl.“

„To se dalo čekat. Pak se vydal do ulice Drouot, kde se dražily přilby, knoflíky od uniform a zbraně z napoleonské doby. Tvrdí, že někteří sběratelé se po těchto relikviích mohou utlouct. Nakoupil toho spoustu, ukázal mi nějaký růžový lístek, byly tam sepsané předměty, které si musí během dnešního dopoledne nechat odvést.“

„A potom?“

„Šel na večerí do jedné restaurace v ulici de Seine, kde jí skoro vždycky. Ověřil jsem si to.“

Ještě jeden, který nelhal! Je to podivné povolání, napadlo Maigreta, když je člověk zklamaný, že někdo nezabíjel. Tohle byl ten případ, a komisař se proti své vůli postupně zlobil na ně na všechny; protože byli nevinní nebo se nevinnými zdáli.

Neboť všemu navzdory tu byla mrtvola.

Zvedl sluchátko.

„Můžete ke mně zaskočit, Moersi?“

Nevěřil v dokonalý zločin. Za pětadvacet let práce u kriminálky na žádný takový nenarazil. Jistě, pamatuje se na několik zločinů, které zůstaly nepotrestané. Často byl viník znám, ale stačil včas uprchnout do zahraničí. Anebo se jednalo o

travičství či sprosté zločiny.

Ale tohle nebyl ten případ. Nějaký ničema by se nevloupal do bytu v ulici Saint-Dominique, nevystřelil čtyřikrát na starce sedícího u psacího stolu a nezmizel, aniž by něco odnesl.

„Pojďte dál, Moersi. Posadte se.“

„Četl jste mé hlášení?“

„Ještě ne.“

Maigret nepřiznal, že neměl odvalu pustit se do více než osmnácti stran, které soudní lékař sepsal. Předchozího dne nechal na Moersovi a jeho lidech, aby hledali věcné indicie a věřil, že jim nic neujde.

„Poslal svou zprávu Gastine-Renette?“

„Je ve fasciklu. Jedná se o automatickou pistoli ráže 7.65, buď browning nebo některou z těch imitací, které se teď prodávají.“

„Víte jistě, že v bytě nezůstala žádná nábojnice?“

„Moji lidé to tam prohledali centimetr po centimetru.“

„Zbraň taky žádná?“

„Ani zbraň, ani střelivo, kromě loveckých pušek a příslušných kartuší.“

„Nějaké otisky prstů?“

„Služebné, hraběte a domovníkovy ženy. Pro jistotu jsem je sňal ještě než jsem odešel z ulice Saint-Dominique.

Domovník chodil dvakrát týdně pomáhat Jaquettě Larrieuové s velkým úklidem.“

Moers taky vypadal rozpačitě a znepokojeně.

„Připojil jsem seznam předmětů, nacházejících se v jednotlivých kusech nábytku a ve skříních ve zdi. Probíral jsem se tím skoro celou noc, ale nenarazil jsem na nic neobvyklého nebo neočekávaného.“

„Peníze?“

„Pár tisíc franků v náprsní tašce, nějaké peníze v zásuvce v kuchyni a šeková knížka Rotschildovy banky.“

„Talóny?“

„Šekové talóny také. Chudák starý, tak málo počítal se smrtí, že si před deseti dny objednal u krejčího na Haussmannove bulváru nový oblek.“

„Žádné stopy na okenním parapetu?“

„Nic.“

Podívali se po sobě a rozuměli si. Pracovali spolu už léta a těžko by se rozpomněli na jediný případ, kdy by po proesávání místa činu jemným hřebenem, jak se píše v novinách, neobjevili více či méně neobvyklé detaily, a to hned na první pohled.

Tady bylo všechno příliš dokonalé. Prostě všechno se dalo logicky vysvětlit, až na starcovu smrt.

Bylo by možno očistit pažbu, vtisknout mu ji do dlaně a pokusit se vzbudit zdání, že šlo o sebevraždu. Přirozeně za předpokladu, že by se vrah spokojil s první kulkou. Ale proč vystřelil ty tři další?

A proč není k nalezení velvyslančova pistole? Měl přece pistoli. Stará Jaquetta přiznala, že ji ještě pár měsíců předtím viděla v prádelníku v pánově ložnici.

Zbraň v bytě už není a podle popisu služebné byla přibližně stejně velká a stejně těžká jako pistole 7.65.

Dejme tomu, že bývalý velvyslanec někoho uvedl do pracovny... Někoho, koho znal, protože si v županu opět sedl k psacímu stolu...

Před ním láhev koňaku a jedna sklínka... Proč hostovi nenabídl?

Jak si má Maigret tu scénu představit? Že onen návštěvník zamířil buď po chodbě nebo přes jídelnu do ložnice, tam se zmocnil pistole, vrátil se do pracovny, došel až k hraběti a z těsné blízkosti vystřelil první ránu...

„To nejde dohromady...“ povzdechl Maigret.

Mimo jiné musel mít důvod, a to velice pádný důvod, pro nějž by ten, kdo takto jednal, riskoval hrdelní trest.

„Jaquettě jste asi nedělali parafinový text, co?“

„Netroufl jsem si bez porady s vámi.“

Když se střihl z ruční zbraně, zejména z pistole s automatickým vyhazovačem, tak se při explozi rozptýlí do určité vzdálenosti charakteristické částice, které pevně přilnou k pokožce střelce, zejména k hraně ruky, a nějakou dobu se tam udrží.

Maigreta to napadlo už večer předtím. Ale má právo podezírat starou služebnou víc než kohokoli jiného?

Jistě, měla nejlepší příležitost zločin spáchat. Věděla, kde vzít zbraň, mohla se volně pohybovat po bytě, když její pán pracoval, aniž vzbudila jeho podezření, přiblížit se k němu a vystřelit; připusťme i to, že když už leželo tělo na koberci, mohla ještě několikrát stisknout spoušť.

Byla také natolik pečlivá, aby potom posbírala nábojnice.

Lze však připustit, že si pár metrů od své oběti šla potom klidně lehnout? A že se ráno cestou na nábřeží d'Orsay někde zastavila, například u Seiny nebo na mostě de la Concorde, a zbavila se zbraně i nábojnic?

Motiv měla, nebo alespoň zdánlivý motiv. Po padesát let žila s hrabětem v jeho stínu. Nic před ní neskrýval a s velkou pravděpodobností byl kdysi mezi nimi intimní vztah.

Zdalo se, že ji velvyslanec nebral příliš vážně, stejně jako Isabella, která se při zmínce o ní jen usmála.

Ale Jaquetta? Nebyla, koneckonců, skutečnou družkou toho starce?

Věděla o jeho platonické lásce ke kněžně, denně házela do schránky jeho dopisy a opět právě ona zavedla kdysi Isabellu v pánově nepřítomnosti do jeho bytu.

„Tak se ptám...“

Ale tahle domněnka se Maigretovi vůbec nelíbila, příliš se nabízela. Mohl ji sice připouštět, ale necítil to tak.

Jakmile kníže de V., zemřel, Isabella byla volná a staří milenci měli konečně právo spojit své životy. Stačilo přestat období smutku, projít radnicí a kostelem a mohli žít společně v ulici Saint-Dominique nebo v ulici de Varenne.
„Poslyšte, Moersi... Zajděte tam, prosím váš... Buďte k Jaquettě laskavý... Nenahánějte jí strach... Řekněte jí, že je to formalita...“

„Mám udělat ten test?“

„Měl bych o jednu starost méně...“

Když mu o chvíli později sdělili, že má na drátě pana Cromierese, požádal, aby řekli, že není ve své kanceláři a nikdo neví, kdy se vrátí.

Toho dopoledne se měla otevírat závět knížete de V... Před starého notáře Aubonneta usedne Isabella a její syn, a téhož dne o něco později se kněžna vrátí do stejné místnosti, aby vyslechla druhou závět.

Dva muži, kteří ji provázeli životem, ve stejný den...

Zavolal do ulice Saint-Dominique. Večer předtím váhal, má-li zapečetit dveře do pracovny a dveře vedoucí do ložnice.

Rozhodl se počkat a nebrat sám sobě možnost ještě jednou tam nahlédnout.

Lapointe, kterého nechal v bytě na stráži, zřejmě v křesle usnul.

„To jste vy, šéfe?“

„Něco nového?“

„Nic.“

„Kde je Jaquetta?“

„Dnes ráno, když jsem seděl v pracovně, jsem už v šest hodin slyšel, jak přišla do chodbičky a táhla za sebou vysavač.

Hned jsem se k ní hnál a zeptal se, co chce dělat. Koukala na mě celá udivená.

„Uklízet, samozřejmě!“

„Co uklízet?“

„Nejdřív ložnici, potom jídelnu a pak...“

Maigret zabručel:

„A ty jsi ji nechal?“

„Ne. Zdálo se mi, že nechápe, proč.

„Tak co tedy mám dělat?“

„Co jsi jí řekl?“

„Požádal jsem ji, aby mi uvařila kávu a ona mi došla i pro rohlíky.“

„Nemohla cestou někam telefonovat nebo poslat dopis?“

„Ne. Svěřil jsem ji strážníkovi u dveří, zpovzdálí ji sledoval.

Skutečně zašla do pekařství a zdržela se tam chvílečku.“

„Zuří?“

„To se nedá říct – chodí sem a tam a pohybuje přítom rty, jako by mluvila sama pro sebe. Teď právě je v kuchyni a nevím, co dělá.“

„Volal někdo?“

Francouzské okno do zahrady bylo zřejmě otevřené, protože Maigret slyšel ve sluchátku, jak zpívají kosové.

„Za pár minut se u tebe objeví Moers. Už je na cestě. Nejsi unavený?“

„Přiznám se vám, že jsem spal.“

„Později tě dám vystřídat.“

Něco ho napadlo.

„Nezavěšuj. Jdi za Jaquettou a požádej ji, ať ti ukáže své rukavice.“

Jaquetta je pobožná a Maigret by přísahal, že v neděli chodí na mši v rukavicích.

„Počkám u telefonu.“

Čekal se sluchátkem v ruce. Trvalo to dost dlouho.

„Jste tam, šéfe?“

„Tak co.“

„Ukázala mi troje.“

„Nedivila se?“

„Než ve svém pokoji otevřela zásuvku, vrhla na mě žlučovitý pohled. V zásuvce jsem zahlédl modlitební knížku, dva nebo tři růžence, pohlednice, pamětní mince, kapesníky a rukavice. Dva páry jsou bílé nitěné.“

Maigret si ji uměl představit v létě, s bílými rukavicemi a nepochybně i něčím bílým na klobouku.

„A ten třetí pár?“

„Z černé kozinky, dosti obnošené.“

„Tak na shledanou.“

Maigretova otázka měla souvislost s Moersovým úkolem. Vrah hraběte mohl vědět z novin a časopisů, že střelec má po výstřelu nějakou dobu v ruce zažraný prach. Kdyby byla z té zbraně střelila Jaquetta, nenapadlo by ji vzít si rukavice?

A nebyla by se jich v tom případě zbavila?

Aby měl Maigret čisté svědomí, pohroužil se do spisu, který pořád ještě ležel před ním na stole. Našel tam seznam všech kusů nábytku i s tím, co bylo v kterém uloženo.

Pokoj služebné... Železná postel... Starý mahagonový stůl se sametovým přehozem karmínové barvy s trásněmi...

Prstem jel po řádcích napsaných na stroji:

Jedenáct kapesníků, z toho šest s monogramem J... Tři páry rukavic...

Ukázala Lapointovi všechny tři páry.

Vyšel ven bez klobouku a zamířil ke dvěřím spojujícím kriminální policii a Justiční palác.

U vyšetřujícího soudce Urbaina du Chézaud ještě nikdy nebyl. Soudce předtím působil ve Versailles a Maigret neměl příležitost s ním spolupracovat. Musel vyjít do třetího patra, kde byly nejstarší kanceláře, a nakonec našel na jedněch dveřích štítek se jménem tohoto vysokého státního úředníka.

„Pojďte dál, pane Maigrete. Jsem rád, že vás vidím. Právě jsem uvažoval, jestli vám nemám zavolat.“

Mohlo mu být asi tak čtyřicet a vypadal inteligentně. Na jeho stole Maigret poznal duplikát spisu, který také dostal, a neušlo mu, že některé stránky byly už opoznámkované červenou tužkou.

„Věcných indicií mnoho nemáme, vidíte?“ povzdechl si soudce a nabídl komisaři místo. „Právě mi volali z nábřeží d'Orsay...“

„Mladý pan Cromieres...“

„Tvrdí, že se vás marně snažil zastihnout a ptá se, kde čerpaly informace dnešní raníky.“

Kancelista za Maigretovými zády psal na stroji. Okna zde vedla do dvora a určitě sem nikdy nesvítlo slunce.

„Je něco nového?“

Protože mu byl soudce sympatický, Maigret neskryval svou skleslost.

„Četl jste to...“ ukázal s povzdechem na spis. „Dnes večer nebo zítra vám podám první zprávu. Důvodem vraždy nebyla loupež. Rovněž se nezdá, že by vraždil ten, kdo smrti získává jmění, protože to by bylo příliš průhledné. Jediný, kdo má ze smrti hraběte de Saint-Hilaire prospěch, je jeho synovec. Ale tady šlo jen o několik měsíců, maximálně o několik let.“

„Potřebuje ty peníze naléhavě?“

„Ano i ne. Pokud ty lidi tvrdě neobviníte, je těžké z nich dostat nějakou konkrétní informaci. A já nemám žádný podklad pro takové obvinění. Mazon nežije ve společné domácnosti s manželkou a dcerami. Má uzavřenou povahu, je dosti nepřijemný a jeho žena ho líčí jako svého druhu sadistu.“

Když vidíte to jeho starožitnictví, řekl byste, že tam nepříjde ani noha. Je ovšem pravda, že se specializoval na vojenské trofeje a že milovníků takovýchto předmětů není zase tak mnoho.

Už se stalo, že strýce požádal o peníze. Nic nesvědčí o tom, že by mu je ochotně nedal.

Bál se snad, že když se Saint-Hilaire ožení, tak přijde o dědictví? Je to možné. Ale mně se to nezdá. Tyhle rodiny mají svůj osobitý způsob myšlení. Každý se považuje za správce rodinného majetku, jehož povinností je předat jej, více méně nedotčený, přímým či nepřímým potomkům.“

Zaznamenal úsměv na soudcových rtech a uvědomil si, že se jmenuje Urbain du Chézaud, má tedy sám také šlechtický přídomek.

„Jen pokračujte.“

„Navštívil jsem paní Mazonovou v jejím bytě v Passy a marně hledám důvod, proč by šla zabít strýce svého manžela. Totéž platí pro obě její dcery. Ostatně jedna je teď v Anglii. Druhá je zaměstnaná.“

Maigret si nacpal dýmku.

„Dovolíte?“

„Poslužte si. Také kouřím dýmku.“

Maigret se poprvé setkal se soudcem, který kouří dýmku. Dlužno říct, že dodal:

„Když večer doma studuji akta.“

„Vydal jsem se za kněžnou de V...“

Pozoroval svůj protějšek.

„Jistě tu historii znáte?“

Maigret by přísahal, že Urbain du Chézaud se pohybuje v prostředí, které se o Isabellu zajímá.

„Slyšel jsem o tom.“

„Je pravda, že o jejím poměru s hrabětem, dá-li se použít toho slova, vědělo hodně lidí?“

„V určitých kruzích ano. Její přátelé jí říkají Isi.“

„Tak ji také hrabě v dopisech oslovoval.“

„Vy jste je četl?“

„Všechny ne. A nikoli celé. Vydalo by to na několik svazků. Zdálo se mi, ale to je pouhý dojem, že kněžna nebyla smrtí hraběte de Saint-Hilaire tak zdrcena, jak by se dalo čekat.“

„Podle mého názoru ji nikdy nic v životě nemohlo připravit o její pohodu. Náhodou jsem se s ní seznámil. A slyšel jsem, co o ní vyprávěli přátelé. Dalo by se říct, že nikdy nepřekročila určitý věk a že pro ni zůstal čas stát. Někdo tvrdí, že jí nikdy nepřestalo být dvacet a jiní, že se od svého pobytu v klášteře vůbec nezměnila.“

„Novináři o ní píšou a začali na tu historku už dělat narážky.“

„Viděl jsem to. Tomu se nelze vyhnout.“

„Během našeho rozhovoru mi neřekla nic, čím by mě sebestěně přivedla na stopu. Dnes dopoledne je u notáře kvůli dědictví po manželovi. Odpoledne tam půjde znovu kvůli dědictví po hraběti de Saint-Hilaire.“

„Dědí po něm?“

„Pouze nábytek a osobní věci.“

„Mluvil jste s jejím synem?“

„Viděl jsem Philippa, jeho ženu i děti. Byli všichni v ulici de Varenne. Syn teď zůstal v Paříži sám.“

„Co si o něm myslíte?“

Maigretovi nezbylo než odpovědět:

„Já nevím.“

Přísně vzato, Philippe měl také důvod hraběte vyřidit. Stal se dědicem knížat de V... v přímé linii, spřízněných se všemi

evropskými dvory.

Jeho otec se smířil s Isabellinou platonickou láskou k diskrétnímu diplomatovi, kterého vídala jen zdáli a kterému psala dětinské dopisy.

Po otcově smrti se situace měla změnit. Navzdory své dvaasedmdesátce a navzdory sedmdesáti osmi letům svého milého se kněžna hodlala za hraběte de Saint-Hilaire provdat, zřít se svého titulu a změnit jméno.

Ale byl to dostatečný motiv pro vraždu a – Maigret se k tomu neustále vracel – pro to, aby riskoval trest smrti? Aby, když se to tak vezme, vyměnil poměrně neškodný skandál za skandál mnohem závažnější?

Komisař v rozpacích zamumlal:

„Prověřil jsem jeho pohyby v úterý večer. Odebral se podle svého zvyku s rodinou do jednoho hotelu na náměstí Vendôme. Když dali děti spát, odešel sám ven a došel pěšky na Champs-Élysées. Na rohu ulice de Berry si vybral jednu ze šesti sedmi děvčat a s tou šel k ní domů.“

Maigret měl často co do činění s vrahy, kteří poté, co spáchali zločin, se rozběhli hledat ženu, jakoukoli ženu, jako by se potřebovali uvolnit.

Nevzpomínal si na jediného, který by takhle jednal předtím. Aby si obstaral alibi?

V tom případě alibi nebylo úplné, protože Philippe de V... od děvčete odešel kolem půl dvanácté, takže měl čas zajít do ulice Saint-Dominique.

„Tak to je všechno. Budu hledat dál, i když nečekám, že najdu jinou stopu, jiného velvyslancova známého, o němž nám ještě nikdo neřekl. Saint-Hilaire vedl, jako většina starců, pravidelný život. Téměř všichni jeho přátelé jsou mrtví...“

Zazvonil telefon. Kancelista vstal a zvedl sluchátko.

„Ano... Je tady... Přejete si s ním mluvit?“

Obrátil se ke komisaři:

„To je pro vás... Zřejmě něco velice naléhavého...“

„Dovolíte?“

„Jistě.“

„Haló!... Maigret, ano... Kdo je u aparátu?“

Nepoznal hlas, protože Moers, který se konečně představil, byl velice rozčilený.

„Pokoušel jsem se vás zastihnout ve vaší kanceláři. Řekli mi...“

„K věci.“

„Hned to bude. Je to neuvěřitelné! Zrovna jsem dokončil ten test...“

„Já vím. No a?“

„Je pozitivní.“

„Určitě?“

„Naprosto určitě. Není nejmenších pochyb, že Jaquetta Larrieuová v posledních osmačtyřiceti hodinách jednou nebo vícekrát stiskla kohoutek.“

„Dala si to líbit?“

„Klidně.“

„Jak ti to vysvětlila?“

„Nijak. Nic jsem jí neřekl. Musel jsem se vrátit do laboratoře, abych mohl ten test dodělat.“

„Lapointe je pořád s ní?“

„Když jsem z ulice Saint-Dominique odcházel, tak tam byl.“

„Stojíš za tím, co jsi řekl?“

„Naprosto.“

„Tak díky.“

Zavěsil s vážnou tváří a vráskou uprostřed čela, sledován tázavým pohledem vyšetřujícího soudce.

„Mýlil jsem se,“ neochotně bručel Maigret.

„Jak to myslíte?“

„Jen tak náhodou, přiznávám, že jsem tomu sám nevěřil, jsem požádal laboratoř, aby Jaquettinu pravou ruku podrobili parafinovému testu.“

„Je pozitivní? Vyrozuměl jsem to z vašeho hovoru, ale nemohl jsem tomu uvěřit.“

„Já taky ne.“

Byl by měl cítit, že mu spadl kámen ze srdce. Po necelých čtyřiaadvaceti hodinách pátrání je vyřešen problém, který se mu ještě před chvílkou zdál neřešitelný.

Ale on žádné uspokojení necítil.

„Když už jsem tady, tak mi podepište příkaz k předvedení,“ vzdychl.

„Pošlete vaše lidi, aby ji zatkli?“

„Půjdu sám.“

Se svěšenými rameny si Maigret znovu zapálil vyhaslou dýmku, zatímco soudce mlčky vyplňoval prázdné kolonky v tištěném formuláři.

7/ KAPITOLA

Maigret se zastavil ve své kanceláři pro klobouk. Na odchodu se ho najednou zmocnil neklid; vyčítal si, že na to nepomyslel dřív, a vrhl se k telefonu.

Aby ušetřil čas, vytáčet číslo do ulice Saint-Dominique přímo, nikoli přes domácí ústřednu. Naléhavě potřeboval slyšet Lapointův hlas a ujistit se, že se tam nic nepříhodilo. Místo zvonění uslyšel tutání, oznamující, že je obsazeno.

Neuvažoval a během několika vteřin ztratil rozvahu.

Komu má Lapointe důvod telefonovat? Moers odtamtud odešel před chvílí. Lapointe věděl, že se hned spojí s komisařem a podá mu zprávu.

Jestliže se inspektor, jehož ponechal v bytě hraběte de Saint-Hilaire, zaměstnává telefonováním, znamená to, že se něco přihodilo a on volá na kriminálku nebo možná lékaře.

Maigret to zkusil ještě jednou, pak otevřel dveře do sousední kanceláře a uviděl tam Janviera, jak si zapaluje cigaretu.

„Běž dolů a počkej na mě na dvoře, rovnou za volantem.“

Udělal poslední pokus, ale odpovědí bylo pořád stejné tutání.

Později byl vidět, jak pádí ze schodů, vrhá se do malého černého vozu a přiráží za sebou dvířka.

„Do ulice Saint-Dominique. Plnou rychlostí. Pust sirénu.“

Janvier, který nevěděl, k jakému vývoji v jejich případu došlo, se po něm překvapeně podíval, protože komisař měl ze sirény hrůzu a užíval ji velice zřídka.

Vůz se řítí k mostu Saint-Michel a zabočil doprava na nábreží; auta jim uhýbala z cesty a chodci se zastavovali a sledovali je očima.

Maigretova reakce byla možná směšná, ale nemohl se zbavit představy mrtvé Jaquetty a Lapointa vedle ní, zavěšeného na telefonu. Ta představa byla tak živá, že začal přemýšlet, jakým způsobem si vzala život. Z okna skočit nemohla, protože byt je v přízemí. Neměla žádnou zbraň, leda kuchyňské nože...

Vůz zastavil. Městský strážník, který tu v plném slunci stál na svém místě před vraty, byl sirénou překvapen. Okno ložnice bylo pootevřené.

Maigret se hrnul do klenutého průjezdu, vyběhl po kamenném schodišti, stiskl elektrický zvonek a vzápětí se octl tváří v tvář Lapointovi, klidnému a zároveň žasnoucímu.

„Co se děje, šéfe?“

„Kde je?“

„Ve svém pokoji.“

„Už je to dlouho, co jsi ji slyšel přecházet?“

„Ještě před chvílíčkou.“

„Komu jsi volal?“

„Pokoušel jsem se dostat vás na drát.“

„Proč?“

„Obléká se, jako by chtěla jít ven, tak jsem vás chtěl požádat o pokyny.“

Maigret si připadal směšný před mladým Lapointem i před Janvierem, který se k nim mezitím připojil. V kontrastu s rozčilením několika posledních minut připadal teď Maigretovi byt klidnější než kdykoli předtím: psací stůl byl zalitý sluncem, dveře do zahrady otevřené a lípa ožila ptačím zpěvem.

Vstoupil do kuchyně, kde byl vzorný pořádek a z pokoje staré služebné doléhal lehký šramot.

„Mohu s vámi mluvit, slečno Larrieuová?“

Jednou ji oslovil paní a ona se ohradila:

„Slečna, když budete tak laskav.“

„Kdo je tam?“

„Komisař Maigret.“

„Hned přijdu.“

Lapointe potichu pokračoval:

„Vykoupala se v pánově koupelně.“

Maigret býval zřídka tak nespokojen sám se sebou a vzpomněl si na svůj sen, na starce, kteří ho shovívavě pozorovali a potřásali hlavou, protože měl na sobě krátké kalhoty a v jejich očích byl pouhý kluk.

Dveře pokojíku se otevřely a k němu dolehla vůně parfému, parfému, který už dávno vyšel z módy, ale Maigret jej poznal, protože ho používala jeho matka každou neděli, když se vypravovala na velkou mši.

Ostatně Jaquetta se oblékla skutečně jako na velkou mši. Měla na sobě černé hedvábné šaty, krajkové fiží, které jí obepínalo krk, černý klobouk zdobený bílým hedvábím a rukavice bez jediné poskvnky. Chybělo jen, aby v ruce držela modlitební knížku.

„Jsem nucen,“ zamumlal, „vzít vás s sebou na Zlatnické nábreží.“

Byl připraven vytáhnout příkaz k předvedení, podepsaný soudcem, ale proti jeho očekávání nebyla ani překvapena, ani rozhořčena. Beze slova prošla kuchyní, přesvědčila se, že je zavřený plyn, zašla do pracovny zavřít dveře a přitáhla obě okenní křídla.

Položila jen jedinou otázku:

„Zůstane tu někdo?“

A protože se jí nedostalo okamžité odpovědi, dodala:

„Jestli ne, by bylo potřeba zavřít okno v ložnici.“

Když pochopila, že byla odhalena, nejen že neměla v úmyslu spáchat sebevraždu, ale naopak byla důstojná a ovládala se jako nikdy. Vyšla ze dveří první.

Maigret řekl Lapointovi:

„Bude lepší, když tu zůstaneš.“

Kráčela napřed, lehce kývla hlavou na domovníka, který ji pozoroval skleněnými dveřmi.

Nebylo by směšné, ba přímo odporné, kdyby této téměř pětasedmdesátileté ženě nasadil pouta? Maigret ji vyzval, aby nasedla do vozu a sedl si vedle ní.

„Sirénu už nepotřebujeme.“

Den byl jako ze zlata, měli velký červenobílý autokar plný cizinců. Maigreta nenapadlo nic, co by řekl, žádná otázka, kterou by položil.

Bezpočtukrát se takhle vracel na Zlatnické nábřeží v doprovodu podezřelého, muže či ženy, a jeho úkolem bylo zlomit jejich poslední odpor. Byl to úkol více či méně obtížný, více či méně nepříjemný, to záleželo na tom, o jaký případ šlo. Mohlo to trvat celé hodiny a mnohokrát výslech končil teprve za svítání, když se drobný lid pařížský vydával za práci. Pro Maigretu byla tato část vyšetřování vždycky nepříjemná.

Poprvé měl této operaci podrobit starou ženu.

Na nádvoří kriminální policie jí pomohl vystoupit z vozu: odstrčila nabízenou ruku a důstojně kráčela ke schodišti, jako by po předchrámi kráčela k samotnému chrámu. Kývl na Janvier, aby šel s nimi. Všichni tři vyšli po hlavním schodišti a zamířili do komisařovy kanceláře, kde lehký vánek nadouval záclony.

„Posaďte se, prosím.“

Přestože jí nabídl křeslo, posadila se na židli, zatímco Janvier, znalý obvyklého postupu, se usadil na konci psacího stolu a chopil se bloku a tužky.

Maigret pokašlával, cpal si dýmku, došel až k oknu a když se vrátil, postavil se před starou ženu, která ho sledovala nehybnými živými očky.

„Především vám musím oznámit, že vyšetřující soudce dnes podepsal příkaz k vašemu předvedení.“

Ukázal jí jej, ale věnovala mu jen zdvořilou pozornost.

„Jste obviněna, že jste v noci z úterka na středu úmyslně usmrtila svého zaměstnavatele hraběte Armanda de Saint-Hilaire. Technik z policejního identifikačního oddělení podrobil vaši pravou ruku parafinovému testu. Tento test spočívá v tom, že odborník sejme částičky prachu a chemikálií, které přilnou k pokožce osoby, jestliže použije střelné zbraně, zejména pak automatické pistole s vyhazovačem.“

Pozoroval ji a doufal, že zareaguje, ale zdálo se, že spíš pozoruje ona jeho. V každém případě byla neklidnější a dokonale se ovládala.

„Nic mi nepovíte?“

„Nemám, co bych řekla.“

„Zkouška byla pozitivní, což neomylně dokazuje, že jste v nedávné době použila střelnou zbraň.“

Nic s ní nehnulo: takto by byla mohla stejně dobře sedět v kostele a poslouchat kázání.

„Co jste s tou zbraní udělala? Předpokládám, že jste ji ve středu ráno cestou na nábřeží d'Orsay hodila do Seiny i s nábojnicemi. Upozorňuji vás, že uděláme vše, co je třeba, abychom tu pistoli našli a že potápěči řeku prohledají.“

Rozhodla se, že bude mlčet, a mlčela. Pohled si uchovala jasný, až by si člověk mohl myslet, že se tu nejedná o ni, že se tu ocitla náhodou a přihlíží rozhovoru, který se jí netýká.

„Nevím, co vás k tomuto činu vedlo, i když tuším. Prožila jste s hrabětem de Saint-Hilaire bezmála padesát let. Byl to tak důvěrný vztah, jak jen mezi dvěma bytostmi může být.“

Na Jaquettiných rtech se zavlnil lehký úsměv, úsměv, v němž byla koketnost a zároveň i vnitřní sebeuspokojení.

„Věděla jste, že po smrti knížete skuteční váš pán svůj mladický sen.“

Maigreta dráždilo, že mluví do prázdna a chvílemi se musel držet, aby starou ženu nepopadl za ramena a nezatřásl s ní.

„Kdyby nebyl mrtev, tak by se byl oženil, to je váš názor, ne? Byla byste si zachovala své postavení v domě? A jestliže ano, bylo by to naprosto stejné postavení?“

Janvier s tužkou ve vzduchu byl pořád připraven zaznamenat odpověď.

„V úterý večer jste vešla do pánovy pracovny. Zabýval se korekturami své knihy. Hovořili jste spolu?“

Ještě deset minut otázek bez odpovědi a dopálený Maigret pocítil potřebu oddechnout si v místnosti inspektorů. To mu připomnělo, že Lapointe je od předchozího večera v ulici Saint-Dominique.

„Máš něco na práci, Lucasi?“

„Nic naléhavého.“

„Tak jdi vystřídat Lapointa.“

A protože bylo už po poledni, dodal:

„Cestou se stav v Dauphinské pivnici. Ať nám přinesou sendviče, pivo a kávu.“

A s myšlenkou na stařenu dodal:

„A taky láhev minerálky.“

Po návratu do své kanceláře našel Jaquettu a Janvieru bez pohnutí na stejném místě, jako na obraze.

Následující půlhodinu rázoval po své kanceláři, bafal z dýmky, občas se zastavil u okna a pak zase dva kroky před služebnou, aby jí viděl do tváře.

Nebyl to výslech, protože tvrdšíjné setrvala v němotě, ale dlouhý, více méně nesouvislý monolog.

„Je možné, že vám říkám rovnou, že odborní znalci uznají vaši sníženou odpovědnost. Váš advokát vás jistě bude hájit tím, že šlo o zločin z lásky...“

Zdálo se to směšné, ale byla to pravda.

„Mlčení není ve vašem zájmu, zatímco když přiznáte svou vinu, máte naději, že porotce dojmete. Proč nezačít hned?“

Děti hrávají takovou hru: snaží se neotevřít ústa a hlavně se nerozesmát, ať protihráč mluví a dělá cokoli.

Jaquetta nemluvila ani se nesmála. Očima sledovala Maigretu všude, kam se vrtnul, pořád jako by se jí to netýkalo, nechvěla se ani se nebouřila.

„Hrabě byl jediným mužem ve vašem životě.“

Nač to všechno? Marně hledal citlivé místo. Ozvalo se klepání na dveře. Byl to číšník z Dauphinské pivnice, položil tác na komisařův psací stůl.

„Zakousněte si něco. Jestli budeme pokračovat tímto způsobem, tak to máme nadlouho.“

Podal jí sendvič se šunkou. Číšník odešel. Nadzvedla růžek chlebové střídky a jako zázrakem otevřela konečně ústa.

„Už je to přes patnáct let, co nejím maso. Staří lidé je nepotřebují.“

„Chtěla byste raději sendvič se sýrem?“

„V každém případě nemám hlad.“

Zašel ještě jednou k inspektorům.

„Zavolejte někdo do pivnice, ať přinesou sendviče se sýrem.“

On sám jedl v chůzi jako by se mstil, v jedné ruce dýmku, v druhé sendvič, a občas se zastavil a lokl si piva. Janvier odložil nepotřebnou tužku a dal se také do jídla.

„Bylo by vám milejší, kdybychom spolu mluvili mezi čtyřma očima?“

Místo odpovědi jen pokrčila rameny.

„Od nynějška máte právo vyžádat si přítomnost advokáta podle vlastní volby. Znáte nějakého advokáta?“

„Ne.“

„Chcete, abych vám dal seznam?“

„To je zbytečné.“

„Přejete si, aby vám byl určen obhájce ex offio?“

„K ničemu by mi nebyl.“

Pokrokem bylo, že vůbec otevřela ústa.

„Přiznáváte, že jste vystřelila na svého pána?“

„Nemám, co bych řekla.“

„Jinými slovy, přísahala jste, že budete mlčet, ať se děje cokoli?“

A znovu ticho k uzoufání. V místnosti, kam dopadaly šikmé paprsky slunce, se vlnil kouř z komisařovy dýmky, a bylo to tam cítit po slunce, pivu a kávě.

„Vezmete si šálek kávy?“

„Piju kávu jen ráno a dávám si tam hodně mléka.“

„Tak co budete pít?“

„Nic.“

„Máte v úmyslu držet hladovku?“

Tak tohle neměl říkat, protože potlačila úsměv při představě, která by ji mohla zlákat.

Viděl tady za podobných okolností různé typy podezřelých, povahy tvrdé i měkké; někteří plakali a jiní čím dál, tím víc bledli, a opět další, kteří mu vzdorovali nebo se mu smáli do očí.

Ale poprvé viděl na této židli někoho, kdo stavěl na odiv takovou lhostejnost a klidnou zatvrzelost.

„Ještě nechcete nic říct?“

„Teď ne.“

„Kdy hodláte promluvit?“

„Nevím.“

„Čekáte na něco?“

Ticho.

„Chcete, abych zavolal kněžně de V...?“

Odmítavě zavrtěla hlavou.

„Existuje někdo, komu byste chtěla podat vzkaz, nebo někdo, s kým byste si přála mluvit?“

Přinesli sendviče se sýrem. Podívala se na ně bez zájmu. Potřásla hlavou a opakovala:

„Teď ne.“

„Takže vy jste se rozhodla, že nebudete mluvit, pít ani jíst.“

Její židle byla nepohodlná a téměř všichni, kdo na ní kdy seděli, začali být brzy celí nesví. Ale ona ještě po hodině seděla vzpřímená, nehnula rukou ani nohou a vůbec nezměnila polohu.

„Poslyšte, Jaquetto...“

Svraštila čelo, dotčená takovou familiárností, a teď zase byl v rozpacích komisař.

„Upozorňuji vás, že zůstaneme v téhle místnosti tak dlouho, jak to bude třeba. Máme materiální důkaz, že jste jednou nebo vícekrát vystřelila. Žádám vás prostě, abyste mi řekla proč a za jakých okolností. Tím hloupým mlčením...“

To slůvko mu vyklouzlo nechtě a hned se opravil:

„Svým mlčením policii zavádíte a hrozí nebezpečí, že určité podezření přeneseme na jiné osoby. Jestli do půl hodiny nezačnete odpovídat na mé otázky, požádám kněžnu, aby sem přišla a budu vás s ní konfrontovat. Předvolám také jejího syna, Alaina Mazerona, jeho ženu, a podíváme se, jestli takováto hromadná konfrontace...“

Dopáleně se rozkřikl:

„Co je zase?“

Někdo klepal na dveře. Starý sluha Joseph ho vytáhl na chodbu, naklonil se k němu a šeptal:

„Je tu nějaký mladík, který naléhá...“

„Jaký mladík?“

Joseph mu podal navštívenku se jménem Julienu de V..., Isabellina vnuka.

„Kde je?“

„V čekárně. Tvrdí, že velice spěchá, protože má důležitou přednášku, kterou nesmí zmeškat.“

„Požádej ho, ať chvíli počká.“

Vrátil se do kanceláře.

„Chce se mnou mluvit Julien, Isabellin vnuk. Chce mi něco říct. Budete dál mlčet?“

Bylo to k uzoufání, zajisté, ale právě tak dojemné. Maigret měl pocit, že stařena, na kterou se ostýchal dále naléhat, v duchu svádí velký boj. Dokonce ani Janvier, který byl pouhým divákem, neměl čisté svědomí.

„Jednou budete muset promluvit. V tom případě, proč...“

„Mám právo setkat se s knězem?“

„Přejete si vyzpovídat se?“

„Žádám pouze, abyste mi dovolil pohovořit pár minut s jedním knězem, s důstojným pánem Barraudem.“

„Kde je důstojný pán Barraud k zastížení?“

„Na faře u svaté Klotildy.“

„To je váš zpovědník?“

Nechtěl propást žádnou příležitost, a tak zvedl sluchátko. „Spojte mě s farou ve farnosti svaté Klotildy... Ano...“

Počkám u aparátu... Důstojný pán Barraud... Ale to je jedno, jak se píše...“

Posunoval dýmky po desce psacího stolu, řadil je do zástupu jako olověné vojáčky.

„Haló... Důstojný pán Barraud?... Tady je kriminální policie... Maigret, divizní komisař... Mám u sebe v kanceláři jednu vaši farnici, která si přeje s vámi mluvit... Ano... Je to slečna Larrieuová... Byl byste tak laskav, vzal si taxík a přijel na Zlatnické nábřeží?... Děkuji vám... ano... Čeká na vás.“

Pak řekl Janvierovi:

„Až ten kněz přijde, pozvi ho sem a nech je ó samotě... Já mezitím vyřídím tu návštěvu...“

Zamířil do prosklené čekárny, kde byl jenom mladík v černém, jehož viděl den předtím v ulici de Varenne ve společnosti jeho rodičů, bratru a sester. Když uviděl Maigreta, zvedl se a šel za ním do malé hovorny.

„Posaďte se.“

„Vezmu to zkrátka. Musím se vrátit do ulice d'Ulm, za půl hodiny mi tam začíná přednáška.“

Ve stíněné hovorně se zdál dospělejší a vyšší. Tvářil se vážně, trochu posmutněle.

„Už včera, když jste byl u babičky, jsem vás málem oslovil.“

Proč Maigreta napadlo, že by měl rád syna, který by se podobal tomuto mládenci? Měl v sobě přirozenou nenucenost a byl-li poněkud uzavřený, nebylo těžké uhodnout, že je veden ohleduplností.

„Nejsem si jistý, že to, co vám povím, vám k něčemu bude. Včera v noci jsem o tom velice přemýšlel. V úterý odpoledne jsem byl totiž u strýčka na návštěvě.“

„U vašeho strýčka?“

Mladý muž se začervenal, lehkou červeň však vzápětí vystřídal plachý úsměv.

„Říkal jsem hraběti de Saint-Hilaire strýčku.“

„Vy jste ho navštěvoval?“

„Ano. S rodiči jsem o tom nemluvil. Ale ani jsem to netajil. Slýchal jsem o něm odmalička.“

„Kdo o něm mluvil?“

„Moje vychovatelky a později mí spolužáci. Babiččin příběh lásky je téměř legendární.“

„Já vím.“

„Když mi bylo deset nebo jedenáct, tak jsem se jí zeptal a pak jsme si o hraběti de Saint-Hilaire povídali často. Čítala mi některé jeho dopisy, například ty, v nichž popisoval recepcce pro diplomaty nebo jednání se státníky. Četl jste je?“

„Ne.“

„Psal velice pěkně, živě, trochu jako kardinál Retz. Možná že právě hrabě a jeho dopisy způsobily, že jsem se rozhodl pro diplomatickou dráhu.“

„Kdy jste se s ním seznámil osobně?“

„Před dvěma roky. Měl jsem v lyceu Stanislas jednoho kamaráda a jeho dědeček byl taky diplomat. Jednou jsem se u něho setkal s hrabětem de Saint-Hilaire a požádal jsem, abych mu byl představen. Měl jsem dojem, že ho to dojalo, prohlížel si mě od hlavy k patě a já byl také dojatý. Vypτάval se mě na studia, na mé plány.“

„Pak jste ho, šel navštívit do ulice Saint-Dominique?“

„Pozval mě, ale dodal:

„Pokud proti tomu vaši rodiče nebudou nic namítat.““

„Chodil jste tam často?“

„Ne. Tak jednou za měsíc. Jak kdy. Například po maturitě jsem ho požádal o radu a on mě utvrdil v mém úmyslu zapsat se na Vysokou školu pro vzdělávání středoškolských profesorů. Také se domníval, že i když mi to v mém povolání nepomůže, dá mi to přece jen solidní základy.

Jednou jsem řekl bez přemýšlení:

„Mám tak trochu pocit, že se svěřuji strýčkovi.“

„A já synovi,“ odpověděl se smíchem. „Proč byste mi neřikal strýčku?“

To vysvětluje, že mi to slůvko před chvílí vyklouzlo z úst.“

„Svého dědečka jste neměl rád?“

„Moc jsem ho neznal. I když hrabě de Saint-Hilaire a můj dědeček patřili k téže generaci, byli to dva naprosto rozdílní lidé. V mých očích byl dědeček úctyhodnou nepřístupnou osobností.“

„A vaše babička?“

„Byli jsme velcí přátelé. A jsme dodnes.“

„Věděla o vašich návštěvách v ulici Saint-Dominique?“

„Ovšem. Referoval jsem jí o našich rozhovorech. Dožadovala se podrobností a někdy mi i sama připomněla, že už jsem dávno nebyl na návštěvě u našeho přítele.“

I když tento mladý muž Maigreta velice přitahoval, pozoroval ho přesto poněkud užasle, ba téměř nedůvěřivě. Na

Zlatnickém nábřeží se člověk s mladými lidmi jeho druhu běžně nesetkává a Maigret měl znovu pocit neskutečna, pocit, že tito lidé nepocházejí ze světa živých, ale z mravoučných knížek.“

„Tak tedy v úterý odpoledne jste zašel do ulice Saint-Dominique.“

„Ano.“

„Měl jste k tomu nějaký mimořádný důvod?“

„Více méně ano. Dva dny předtím zemřel můj dědeček. Napadlo mě, že by babička ráda věděla, co tomu její přítel říká.“

„Vy sám jste nebyl zvědavý?“

„Asi ano. Věděl jsem o jejich slibu, že se vezmou, bude-li to jednoho dne možné.“

„Tato vyhlídka vás lákala?“

„Docela ano.“

„A vaše rodiče?“

„S otcem jsem o tom nikdy nemluvil, ale mám proč věřit, že by proti tomu nic neměl. Maminka možná...“

Protože větu nedokončil, Maigret naléhal:

„Vaše matka...“

„Nemíním tím nic zlého, když řeknu, že přikládá titulům a následnickým právům větší význam než ostatní členové rodiny.“

Nepochybně proto, že se nenarodila jako kněžna, ale prostě jako Iréne de Marchangy.

„Co se odehrálo při vaší návštěvě v ulici Saint-Dominique?“

„Nic, co bych mohl srozumitelně vysvětlit. Přesto jsem si myslel, že bych vám o tom měl říct. Hned od počátku se mi zdálo, že hrabě de Saint-Hilaire má nějaké starosti a najednou jsem si uvědomil, jak velice je starý. Do té doby to byl muž, který nevypadal na svůj věk. Člověk přímo cítil, že má rád život a že jej znalecky, všestranně a v každém okamžiku vychutnává. Pro mě byl osobností osmnáctého století, která se zatoulala do našeho věku. Rozumíte mi?“

Maigret přikývl, že ano.

„Nečekal jsem, že by se ho dědečkova smrt zvlášť dotkla; dědeček byl o dva roky starší než on a hlavně, zemřel nešťastnou náhodou a koneckonců prakticky netrpěl. Avšak v úterý odpoledne se de Saint-Hilaire v nenáladě vyhýbal mému pohledu, jako by něco tajil.

Řekl jsem něco jako:

„Za rok se konečně oženíte s mou babičkou...“

Protože odvrátil hlavu, naléhal jsem:

„Jaký máte pocit?“

Rád bych jeho slova zopakoval přesně. Je zvláštní, že si na ně nemohu vzpomenout, zatímco jejich smysl a všechno, co vyjadřovala, mi vyrazilo dech.

V podstatě odpověděl:

„Nebude mi to dopřáno.“

A když jsem mu pohlédl do tváře, zdálo se mi, že v ní čtu strach. Jak vidíte, je to dost neurčitě. V té chvíli jsem tomu nepřikládal velký význam, myslel jsem si, že je to přirozená reakce starého člověka, který se dozvěděl o smrti jiného starce a říká si, že teď je řada na něm.

Když jsem se doslechl, že byl zavražděn, tak jsem si tu scénu vybavil.“

„Mluvil jste o tom s někým?“

„Ne.“

„Ani s vaší babičkou?“

„Nechtěl jsem jí dělat starosti. Ted s odstupem jsem přesvědčen, že se hrabě cítil ohrožen. Nepatřil k lidem, kteří si něco bezdůvodně namlouvají. Navzdory vysokému věku byl mužem bystrého ducha a jeho filozofie ho chránila před vymýšlením strašáků.“

„Jestli vám dobře rozumím, myslíte, že to, co se mu stalo, předvídal.“

„Předvídal neštěstí, ano. Raději jsem vám to přišel říct, protože mi to od včerejška leží v hlavě.“

„Mluvil s vámi někdy o svých přátelích?“

„O mrtvých přátelích. Z jeho přátel už nikdo není naživu, ale přespříliš si to nepřipouštěl.

„Když se to tak vezme,“ říkával, „není nepříjemné být tím, co zůstal poslední.“

Melancholicky dodával:

„To znamená, že pořád ještě existuje jedna paměť, v níž ti druzí žijí dál.“

„O svých nepřátelích s vámi nemluvil?“

„Myslím, že nikdy žádné neměl. Závistivce, to jistě, hlavně na počátku své kariéry, která byla rychlá a skvělá. Ale ti jsou už také na hřbitově.“

„Velice vám děkuji, je dobře, že jste přišel.“

„Pořád ještě nic nevíte?“

Maigret zaváhal, málem mu řekl o Jaquettě, která byla právě v té chvíli patrně zavřena v jeho kanceláři s důstojným pánem Barraudem.

V domě se někdy říkalo o komisařově kanceláři, že ona první přece nahradila zповědnicí.

„Nic určitého, ne.“

„Musím se vrátit do ulice d’Ulm.“

Maigret ho vyprovodil až ke schodišti.

„Ještě jednou díky.“

Chvilí rázoval po rozlehlé chodbě s rukama za zády, zapálil si opět dýmku a vešel k inspektorům. Byl tam Janvier a tvářil

se vyčkávavě.

„Kněz je vedle?“

„Už hezkou chvíli.“

„Jak vypadá?“

A na Janvierovi bylo odpovědět, s ironií lehce jízlivou:

„Je nejstarší ze všech!“

8/ KAPITOLA

„Zavolej Lucase.“

„Do ulice Saint-Dominique?“

„Ano. Poslal jsem ho, aby vystřídal Lapointa.“

Začínal být netrpělivý.

Rozhovor ve vedlejší kanceláři byl veden tichým hlasem a když se člověk přiblížil ke dveřím, slyšel jen šepot jako v blízkosti skutečné zpovědnice.

„Lucas? Je tam klid?... Kromě novinářů nevolá nikdo?... Říkej dál, že není nic nového... Cože?... Ne! Nepromluvila...“

Je teď v mé kanceláři, ano, ale ne se mnou, s nikým z domu... S nějakým knězem...“

O chvilku později volal vyšetřující soudce a Maigret to opakoval téměř stejnými slovy.

„Ne, nenaléhám na ni, buďte klidný. Naopak...“

Nevzpomínal si, že by byl někdy v životě postupoval tak mírně, tak trpělivě. Opět jednou mu vytanul na mysli ten anglický článek, který mu předčítal Pardon, a vyvolal na jeho rtech ironický úsměv.

Spolupracovník Lancetu se mylil. Nakonec Jaquettin problém nevyřeší ani učitel, ani spisovatel, ani policista, ale osmdesátiletý velebníček.

„Jak dlouho už tam jsou?“

„Pětadvacet minut.“

Nemohl se utěšit ani sklenicí piva, protože tác zůstal vedle. Za chvilku pivo zteplá. Vlastně už je teplé. Byl v pokušení zaběhnout si do Dauphinské pivnice, ale nezdálo se mu vhodné v této chvíli zmizet.

Cítil, že rozuzlení se blíží a pokoušel se uhodnout, jaké bude, ani ne tak jako komisař kriminální policie, pověřený úkolem odhalit zločince a přimět ho k doznání, ale jako člověk.

Protože toto vyšetřování vedl jako člověk, vedl je, jako by to byla jeho osobní záležitost, vždyť do ní proti své vůli zapletl i své vzpomínky z dětství.

Nebyl sám tak trochu obžalován? Jestliže Saint-Hilaire byl po několika desetiletích velvyslancem, a jestli jeho a Isabellina platonická láska trvala skoro padesát let, pak on, Maigret, měl za sebou pětadvacet let práce u kriminálky a ještě předchozího večera byl přesvědčen, že jeho rukama prošli jedinci všech možných kategorií.

Nepovažoval se za nadčlověka, nemyslel si, že je neomylný. Naopak, do všech svých případů, i do těch nejjednodušších, se pouštěl s jistou pokorou.

Nedůvěřoval samozřejmostem a varoval se rychlých úsudků. Trpělivě se snažil porozumět, neboť věděl, že nejzjevnější pohnutí nejsou vždy ty nejpádnější.

Nedělal si iluze o lidech a jejich možnostech, ale nepřestal věřit v člověka.

Hledal své slabiny. A když konečně uhodil hřebík na hlavičku, nevytahoval se svým úspěchem, naopak, býval trochu skleslý.

Od včerejška byl úplně vedle, protože se bez přípravy ocitl tváří v tvář lidem, o jejichž existenci neměl dosud tušení.

Všechny jejich postoje, projevy a reakce mu byly naprosto cizí a marně se snažil zařadit je do některé kategorie.

Byl by je chtěl mít rád, dokonce i tu Jaquettu, která ho doháněla k zoufalství. Našel v jejich životě jistý půvab, harmonii a také určitou upřímnost, které ho přitahovaly.

Náhle si řekl neúčastně:

„Přesto byl Saint-Hilaire zabit.“

Zabil ho jeden z nich, to je prakticky jisté. A mají-li vědecké testy ještě nějaký smysl, byla to Jaquetta.

Chvilí měl zlost na ně na všechny, i na mrtvého, i na toho mladíka, který v něm silněji než kdy jindy vyvolal stesk po otcovství.

Proč tito lidé nejsou jako ostatní? Proč nemají stejně mrzké zájmy a stejné vášně?

Ten přespříliš nevinný příběh lásky ho najednou dráždil. Přestal v něj věřit, hledal něco jiného, jiné vysvětlení, které by více odpovídalo jeho zkušenostem.

Cožpak se dvě ženy, které tolik let milují jednoho muže, nezačnou nakonec nutně nenávidět?

Cožpak rodina, spjatá s většinou evropských panovnických rodů, nepodnikne nic proti hrozícímu sňatku tak směšnému, jako je zamýšlené spojení stařenky a stařečka?

Nikdo z nich neobviňoval. Nikdo neměl nepřátele. Všichni žili ve zdánlivé harmonii, až na Alaina Mazerona a jeho ženu, kteří se nakonec rozešli.

Popuzen nekonečným šepotem, Maigret málem vletěl do dveří, ale zarazil ho nejspíše vyčítavý pohled, který na něho vrhl Janvier.

Také se nechal svést!

„Doufám, že jsi dal hlídat chodbu.“

Došlo to tak daleko, že naznačoval, že by starý kněz mohl se svou kajícími zmizet.

Přesto cítil, že se prstem dotýká oné pravdy, která mu uniká. Věděl, že je zcela prostá. Lidská dramata jsou vždycky prostá, vážíme-li je, když je po všem.

Od včerejška a hlavně od dnešního rána už několikrát – nedokázal by říct přesně v kterém okamžiku – měl pocit, že už

všechno pochopí.

Diskrétní zaklepání na spojovací dveře ho vymrštilo ze židle.

„Mám jít s vámi?“ zeptal se Janvier.

„Bude to lepší.“

Důstojný pán Barraud tu stál, opravdu velice starý, kostnatý, s dlouhými splývajícími vlasy jako svatozáří kolem lebky. Neobratně spravovaná obnošená sutana byla celá obléskaná.

Zdálo se, že Jaquetta vůbec nevstala ze židle, na níž seděla pořád tak zpřima. Změnil se pouze výraz její tváře. Zmizelo napětí, už nebojovala. Neprovokovala vyzývavostí ani zarputilým odhodláním mlčet.

Sice se neusmívala, ale vyzářoval z ní vnitřní klid.

„Prosím za prominutí, pane komisaři, že jsme vás nechali tak dlouho čekat. Hledíte, otázka, kterou mi slečna Larrieuová položila, byla dosti delikátní a musel jsem ji odpovědně posoudit, než jsem ji mohl odpovědět. Přiznávám, že jsem vás málem požádal o dovolení zavolat panu biskupovi, abych se ho zeptal na jeho názor.“

Janvier seděl na konci stolu a stenografoval. Maigret, aby zakryl rozpaky, zasedl ke svému psacímu stolu.

„Posaďte se, důstojný pane.“

„Dovolíte, abych tu zůstal?“

„Předpokládám, že vaše kajícnice vaše služby ještě potřebuje?“

Kněz se posadil na židli, ze sutany vytáhl zimostrázovou krabičku, vzal štipec tabáku a šnul si. Tento pohyb a drobtý tabáku na našedlé sutaně vyvolaly v Maigretovi staré vzpomínky.

„Jak víte, je slečna Larrieuová velice zbožná, a právě její zbožnost jí velela, aby zaujala určitý postoj, který jsem považoval za svou povinnost jí rozmluvit. Trápila se tím, že by hraběti de Saint-Hilaire byl odepřen křesťanský pohřeb a proto se rozhodla počkat s výpovědí, až bude po pohřbu.“

Tato slova byla pro Maigreta jako dětský balónek, který znenadání na sluníčku praskne, a červenal se při pomyslení, že byl tak blizoučko pravdy a nedokázal se jí dobrat.

„Hrabě de Saint-Hilaire spáchal sebevraždu?“

„Bohužel, je to tak. Jak jsem řekl slečně Larrieuové, nemáme žádný důkaz, že v poslední chvíli svého činu nelitoval. V očích církve není smrt nikdy okamžitá. Nekonečno existuje v prostoru i v čase a nekonečně krátký okamžik, který se vymyká měřítkům lékařů, stačí k pokání.“

Nemyslím, že církev odepře hraběti de Saint-Hilaire poslední požehnání.“

Poprvé se Jaquettě zamžily oči. Vytáhla z kabelky kapesník, aby si je osušila, a sešpulila rty jako děvčátko.

„Mluvte, Jaquette,“ povzbudil ji kněz. „Opakujte, co jste mi řekla.“

Polkla slinu.

„Šla jsem si lehnout. Spala jsem. Uslyšela jsem výstřel a běžela do pracovny.“

„Našla jste pána zhrouteného na koberci a půlku tváře měl rozervanou.“

„Ano.“

„Kde byla pistole?“

„Na psacím stole.“

„Co jste udělala?“

„Šla jsem do svého pokoje pro zrcadlo, abych zjistila, jestli ještě dýchá.“

„Přesvědčila jste se, že je mrtvý. Co bylo dál?“

„Nejdřív mě napadlo zavolat kněžně.“

„Proč jste to neudělala?“

„Především proto, že byla skoro půlnoc.“

„Nebála jste se, že váš plán zavrhne?“

„V první chvíli mě nenapadlo něco takového udělat. Řekla jsem si, že přijde policie a vtom jsem si uvědomila, že kvůli sebevraždě nebude mít hrabě křesťanský pohřeb.“

„Kolik času uplynulo mezi tím, co jste zjistila, že váš pán je mrtvý, a tím, kdy jste začala střílet?“

„Nevím. Možná tak deset minut? Poklekla jsem u něho a pomodlila se. Pak jsem vstala, vzala pistoli a začala střílet bez míření a prosila mrtvého i nebesa za odpuštění.“

„Vystřelila jste třikrát?“

„To nevím. Tiskla jsem spoušť, dokud to šlo. Pak jsem si všimla, že se na koberci něco leskne. Nevyznám se v tom. Pochopila jsem, že jsou to nábojnice, a tak jsem je sebrala. Časně ráno jsem hodila tu pistoli i nábojnice z mostu de la Concorde do Seiny. Musela jsem chvíli čekat, protože před sněmovnou stál strážník a zdálo se mi, že mě pozoruje.“

„Víte, proč si váš pán vzal život?“

Pohlédla na kněze, který na ni povzbudivě kývl.

„Už nějakou dobu se trápil, zmalomyslněl.“

„Proč to?“

„Před několika měsíci mu doktor poradil, aby přestal pít víno a alkohol vůbec. Hrabě byl milovníkem vína. Pár dní si je odříkal, ale pak je zase začal pít. Působilo mu žaludeční potíže a v noci musel vstávat a brát si zaživací sodu. V poslední době jsem mu jí kupovala každý týden celý balíček.“

„Jak se jmenuje jeho lékař?“

„Doktor Ourgaud.“

Maigret zvedl sluchátko.

„Dejte mi doktora Ourgauda, prosím.“

Jaquetty se zeptal:

„Byl dlouho jeho lékařem?“
„Dá se říct, že odjakživa.“
„Jak je doktor Ourgaud starý?“
„Přesně to nevím. Je asi tak v mém věku.“
„Provozuje ještě praxi?“
„Ještě navštěvuje své staré pacienty. Jeho syn se zařídil ve stejném patře jako on, na bulváru Saint-Germain.“
Až do poslední chvíle zůstal nejen ve stejné čtvrti, ale i mezi lidmi, o nichž by se dalo říct, že patří ke stejnému druhu.
„Haló? Doktor Ourgaud? Tady je komisař Maigret.“
Byl požádán, aby mluvil hlasitěji a přímo do sluchátka; lékař se mu omluvil, že je trochu nedoslýchavý.
„Jak jistě tušíte, chtěl bych vám položit několik otázek, týkajících se jednoho vašeho pacienta. Ano, jedná se o něho, ovšem. Jaquetta Larrieuová je u mne v kanceláři a právě mi sdělila, že hrabě de Saint-Hilaire spáchal sebevraždu. – Cože?... Čekali jste, že za vámi přijdu?... Napadlo vás to?... Haló! Ano, mluvím přímo do sluchátka, úplně zblízka... Říká, že si hrabě de Saint-Hilaire už několik měsíců stěžoval na bolesti žaludku... Slyším vás výborně... Soudní lékař doktor Tudelle, který dělal pitvu, byl překvapen, že tak starý člověk měl vnitřní orgány v tak dobrém stavu... Cože?... Že jste to vašemu pacientovi často opakoval?... A on vám nevěřil?...
Děkuji vám, pane doktore... Budu vás muset obtěžovat, potřebuji vaši svědeckou výpověď... Kdepak! Naopak, je velice důležitá...“
Zavěsil s vážnou tváří a Janvier měl pocit, že je na ní patrně jisté dojetí.
„Hrabě de Saint-Hilaire,“ vysvětloval hlasem trochu ponurým, „si vzal do hlavy, že má rakovinu. Přes veškerá ujišťování svého lékaře se nechal prohlédnout dalšími doktory a pokaždé si myslel, že před ním tají pravdu.“
Jaquetta zamumlala:
„Býval vždycky tak pyšný na svoje zdraví! Dříve mi často opakoval, že se nebojí smrti, že je na smrt připravený, ale že by těžko snášel stonání. Když měl chřipku, schovával se jako nemocné zvíře a pokud možno mi bránil, abych chodila do jeho pokoje. V tomhle byl ješita. Jeden jeho přítel, už je to hezkých pár let, zemřel na rakovinu, která ho téměř dva roky držela v posteli. Prodělával složité procedury a hrabě říkal netrpělivě: „Co z toho mají, že ho nenechají umřít? Kdybych byl na jeho místě, požádal bych je, aby mi pomohli skoncovat to co nejrychleji.““
Isabellin vnuk Julien si nevzpomněl, co přesně řekl Saint-Hilaire pár hodin před svou smrtí. Domníval se, že hrabě je šťastný, neboť co nevidět skutečnou svůj sen; ve skutečnosti měl před sebou starce pronásledovaného starostmi a úzkostmi, který se zřejmě něčeho bál.
Alespoň si to mladý muž myslel. Protože ještě není starý. Jaquetta, ta to pochopila okamžitě. A Maigret, který se nacházel na poloviční cestě, blíže starcům než studentům z ulice d'Ulm, to viděl takto: Saint-Hilaire počítal s tím, že jednoho dne, patrně už brzy, bude upoután na lůžko.
A to právě ve chvíli, kdy se má stará láska, za celých padesát let ničím nezkalená, naplnit ve skutečném životě.
Isabella, která ho viděla pouze z dálky a která si uchovala obraz z jejich mladých let, by se jako manželka stala zároveň ošetřovatelkou a nepoznala by nic jiného, než útrapy jeho vyčerpaného těla.
„Promínete na okanzík?“ řekl náhle a zamířil ke dveřím.
Došel do Justičního paláce, vyšlápl tři patra a setrval půl hodiny o samotě s vyšetřujícím soudcem.
Když se vrátil do své kanceláře, všichni tři seděli ještě pořád každý na své místě a Janvier okusoval tužku.
„Jste volná,“ oznámil Jaquettě. „Zavezeme vás domů. Vlastně, myslím, že bychom vás měli zavést k notáři Aubonnetovi, máte tam přece jednání. Vás, důstojný pane, dopravíme na faru. V nejbližších dnech budeme muset vyřídit pár formalit, podepsat nějaké papíry.“
Obrátil se na Janvier: „Odvezeš je?“
Následující hodinu strávil s ředitelem kriminální policie a pak byl viděn v Dauphinské pivnici, kde vypil přímo u pultu dvě velké sklenice piva.
Paní Maigretová musela počítat s tím, že jí zavolá a oznámí, že nepříjde k večeři, jak se během vyšetřování zhusta stávalo. Proto byla překvapená, když o půl sedmé slyšela na schodech jeho kroky; když otevřela dveře, stál už na chodbě.
Byl vážnější než jindy, tak pokojně vážný, ale neodvážila se zeptat se ho, když ji objal a beze slova ji k sobě dlouze přitiskl.
Nemohla vědět, že se ještě před chvílí hroužil do daleké minulosti, tolik spjatý s budoucností jen o trochu méně vzdálenou.
„Co máme k večeři?“ zeptal se konečně, jako by se otřepal.
Konec

(Noland, 21. červen 1960)